

les primum. s. et secundum. Primum autem liber diuidit in quatuor partes: qz primo ponit liberatio populi sicut matathia: secundo sub iuda. iij. ca. tercio sub ionatba. ix. ca. quarto sub symone. xij. ca. Prima in duas: qz primo ponit delectio populi et templi facta per antiochum epiphanem secundo defensio facta per Datathiam ca. sequenti.

Prima ad huc in tres sicut triplicem percussione per antiochum facta. Prima facta fuit per ipsius personam: secunda per eius duces: qui ponit sibi. Et post duos annos. tercia per eius nuncios et scripturas. ibi. Et scripsit. Circa primum primo describit affligentis origo: secundo afflictionis occasio: ibi. In diebus illis: tercio afflictionis tempus et ordo: ibi. Et preparatum est. Quarto multiplex afflictio: opprobrium. ibi. Et conuertit. Circa secundum dicit. a. Et factum est etc. s. magnus.

b. Philippi regis etc. s. tota. nam in macedonia que est quedam pars grecie prius regnauerat pater eius et plures alij sed iste fuit primus monarcha non solum grecie sed etiam totius orientis: propter quod ab eo incipit regnum grecorum. c. Darius regem persarum. iste Darius secundum hebreos fuit filius assueri et bester regem: sicut dictum est in principio libri bester: et Dan. ix. ca. et pluribus alijs locis. Secundum alios vero bystoniographos fuit alius Darius qui postea regnauit per longum tempus. d. Constituit prelia multa. contra regna resistencia sibi. e. Et obtinuit omnium sibi resistenciam. f. Munitiones. i. castra et fortalicia et tota in eis reposita. g. Et transiit etc. habitabilis ex parte orientis. h. Et siluit terra etc. quia nullus audebat sibi resistere verbo vel facto. i. Et congregauit virtutem etc. hoc ponit ad respondendum tacite questioni qua posset queri. Quomodo fecit tanta cum paruus esset regnum macedonie: et respondeo quod congregauit sibi exercitum valde fortem: non solum de macedonia sed etiam de alijs locis: et bellatores vnde cumqz sibi libenter adhibebant. Nam in victorijs non retinebat sibi nisi bonum honorabile: cedens alijs bonum utile ex sua liberalitate. k. Et facti sunt illi in tributum. ad sui exercitus sustentamentum. l. Post hec etc. egritudine valida. m. Et cognouit etc. habuerat enim de hoc responsum ab arboribus soli et lune psecratis: a quibus quesierat si deuicto orbe terrarum rediret ad matrem suam et sorores charissimas: et responsum est quod non: quia cito esset mortuus. n. Et vocauit etc. i. socios familiares: nullus enim de filijs suis si tamen aliquos habuit legitur post eum regnasse. o. Et multiplicata etc.

Incipit liber primus machabeorum. **C**apitulum. j. **F**actum est postquam percussit alexander philippi macedo qui primus regnauit in grecia egressus de terra cethim: dadium regem persarum et medorum: constituit prelia multa: et obtinuit omnium munitiones: et interfecit reges terre. Et pertransiit usque ad fines terre. et accepit spolia multitudinis gentium: et siluit terra in conspectu eius. Et congregauit virtutem et exercitum fortem nimis: et exaltatum est et eleuatum cor eius: et obtinuit regiones gentium et tyrannos: et facti sunt illi in tributum. Et post hec cecidit in lectum et cognouit quia moreretur. Et vocauit pueros suos nobiles qui secum erant nutriti

quia regnum syrie et regnum egypti ab alexandro descendente affuerunt populo israel colente dominum: et quia promissa dicta sunt ut ad antiochum illustris deueniret: ideo subdit. p. Et exiit ex eis. s. a regibus syrie: ut patet in figura s. posita. q. Radix peccati. nam ex eo pullulauerunt plura mala que ex alijs precedentibus.

a. inuenture suas: et diuisit illis regnum suum cum adhuc viueret. Et regnauit alexander annis duodecim: et mortuus est. Et obtinuerunt pueri eius regnum vniuersum: quia in loco suo: et imposuerunt omnes sibi dyademata post mortem eius: et filij eorum post eos annis multis et multiplicata sunt mala in terra. Et exiit ex eis radix peccati antiochus illustris filius antiochi regis qui fuerat romae obses: et regnauit in anno centesimo tricesimo septimo regni grecorum. In diebus illis exierunt ex israel filij iniqui: et suaserunt multis dicentes. Camus et disponamus testamentum cum gentibus que circa nos sunt: quia ex quo recessimus ab eis inuenerunt nos multa mala. Et bonus visus est sermo

Antiochus illustris. i. p. clarus seu nobilis: et significat idem quod epiphanes quod est nomen grecum: et dicitur ab epi quod est s. et phanes appositio. quasi super alios eminentis vel apparens. s. Filius antiochi magni. t. Qui fuerat romae obses. nam antiochus magnus pater eius per romanos fuit repressus ab infestatione vicinorum sibi gentium romanis federatarum. et ad maiorem securitatem acceperunt obsidem filium suum iuniorum: quia audita morte sui patris et inertia Seleuci sui fratris de roma clam recessit: et in syriam veniens aliquas ciuitates maritimas habuit et tandem regnum: ideo subditur.

v. Et regnauit etc. quod incepit ab alexandro magno: ut dictum est supra.

Dicunt tamen aliqui quod hec numeratio incipit a primo anno seleuci: qui immediate successit alexandro magno in syria sed hoc non videtur bene dictum: quia hic et infra. vi. ca. et danielis. viij. alexander dicitur primus in regno grecorum nec obstat quod ipsi per tempora regum intermediorum numerant cxxxv. annos a primo anno seleuci usque ad primum annum antiochi epiphanis: quia idem annus dicitur ultimus regni precedentis: et primus immediate sequentis: et sic bis computat. Antiochus autem epiphanes fuit nonus ab alexandro magno: et sic per talem computationem vnius anni bis computati habent. ix. anni minus secundum veritatem: qui fuerunt de tempore alexandri magni postquam regnauit in tota grecia. Duodecim autem anni quibus dicitur regnasse: incipiunt a tempore quo post patrem immediate regnauit in macedonia tamen: et sic regnum grecie inchoandum est ab eo.

x. In diebus illis. Posita origine psecutoris huius ponit occasio psecutionis que processit ex malicia aliquorum de populo israel. s. d. x. In diebus illis etc. non solum in seipis formaliter: sed etiam in alijs effectiue: s. subdit. y. Et suaserunt etc. i. sedus societatis. z. Cum gentibus in circuncisis et ydolatris nos eis reformando: et subditur ratio.

z. Quia ex quo etc. istud dictum videbat habere colorem: quia ante captiuitatem babilonicam populus israel multum declinauerat ad ydolatriam: ut patet tercio et quarto Regum et tamen habuit reges potentes. s. in samaria et hierusalem. Post reditum vero captiuitatis babilonice usque ad hoc tempus ad ydolatriam non declinauerat: et tamen regem non habuerat: et sub tributo regum aliorum seruebat. Sed isti tacebant illud ex quo persuasio talis erat iniqua. s. quia propter

R R R q

Bachabeoz

idolatriam regum israel et iuda et subditorum suorum dicta re sua fuerant destructa: et reges israel et iuda cum suis populis captiuati. **a** Et bonum regem quod respiciebant quantum ad illud quod ponebatur: et non quantum ad illud quod tacebatur. **b** Et destinauerunt. id est firmiter ordinauerunt. **c** Aliqui de populo

d pauci respectu aliorum. **e** Et abiierunt ad regem. id est antiochum ydolatra. **f** Et dedit illis regem. id est ut secundum ritum in circuncisionem uiueret: et ad hoc alios libere possent inducere. **g** Et edificauerunt regem. id est scolam in qua docerent et addicerent leges et statuta gentium. et dicitur gymnasium: nam in schola disputatur contra alium: sicut in gymnasium exercentur boies ad luctum corporalem.

h Et iuncti sunt nationibus. profero mando se eis in uita et moribus. **i** Et fecerunt regem. id est dimittendo filios suos in circuncisionem.

k Et uenudati sunt. id est totaliter dediti.

l Et faceret malum. sicut de achab be II Regum. xxj. eo quod uenudatus sis ut faceres malum in conspectu domini.

m Et paratum est. **n** Pater pontifis afflictionis tempus et ordo nam cum fecit antiochus in egressu de egypto. Ad cuius intellectum sciendum quod sicut dixi super danielem. x. ca. antiochus magnus ad considerationem ipsius cum rege egypti et econuerso dedit filiam suam cleopatram ptolomeo epiphanis: ex quibus natus fuit ptolomeus philometor: igitur mortuo ptolomeo epiphane. antiochus illustris rex syrie accepit aliquas ciuitates regni egypti regio suo propinquas quasi tutor nepotis sui: qui puer adhuc erat: quas cum duces egypti repeterent pro puero: et ipse nollet reddere: motum fuit bellum inter ipsos et antiochum: in quo uenudati fuerunt duces egypti: et post consequens ptolomeus philometor cum eis qui erat adhuc multum iuuenis: et egypto spoliata antiochus uenit in hierusalem et fecit multa mala: ut habet in parte sequenti. In hac parte describitur bellum dictum. cum dicitur **l** Et paratum est regem. id est regnum egypti modo iam dicto. ut patet in litera paucis exceptis.

m In multitudine graui. id est ad sustinendum.

n In curribus. in quibus pugnabant reges antiquitus.

o Et elephantibus. portantibus castra lignea: in quibus erant homines armati desuper precipitantes iacula.

p Et equibus. circa elephantos ordinatis ne occiderentur ab aduersariis.

q Et copiosa regem. inuadens egyptum per terram et per mare.

in oculis eorum. **d** Et destinauerunt aliquid de populo: et abiierunt ad regem: et dedit illis precepta ut facerent iusticiam gentium. **e** Et edificauerunt gymnasium in hierosolymis secundum leges nationum: et fecerunt sibi propitiua: et recesserunt a testamento sancto: et iuncti sunt nationibus: et uenudati sunt ut facerent malum. **f** Et paratum est regem in conspectu antiochi: et cepit regnare in terra egypti ut regnaret super duo regna. **g** Et intravit in egyptum in multitudine graui: in curribus et elephantibus: et equibus et copiosa nauium multitudine. **h** Et constituit bellum aduersus ptolomeum regem egypti: et uenit a facie eius et fugit. **i** Et ceciderunt uulnerati multi. **k** Et apprehendit ciuitates munitas in terra egypti: et accepit spolia terre egypti. **l** Et uertit antiochus postquam percussit egyptum in ceterisimo et quadragesimo et tertio anno: et ascendit ad israel et ascendit hierosolymam in multitudine graui: et intravit in sanctificationem cum superbia: et accepit altare aureum

et uertit. **l** Dic dominus dominus in deo multiplex oppositio: cum dicitur. **r** Et uertit antiochus iter suum. **s** Postquam percussit egyptum. modo dicto. **t** In. xli. et tertio anno. id est regni grecorum. et per octiduum anno. vii. regni antiochi: ut patet ex predictis. **v** Et ascendit regem. quod patet ad faciendum mala. **x** Et intravit regem. id est in templum quod iam diu erat per 3020. babel et socios eius reedificatum. **y** Et in superbia. tractans precepta bilis uasa sacra: ideo subdit.

z Et accepit regem. in quo cremabatur thymiana ad honorem diuinum. **a** Et car delabrum luminis nam super illo erant septem lucerne auree. **b** Et uenit uer. uasa eius. id est cipes et emictoria que oia erant aurea: exo. xxv. **c** Mensas propositionis. super quas ponebantur panes calidi in die sabbati per tres tribubus israel et in hoc significabat quod sacerdotibus utebatur a populo uictus.

d Et libatoria id est uasa in quibus probabantur liquida de quibus fiebant libamina: que sunt oblationes de libano. **e** Et phialas. id est uasa in quibus reponebantur uingenta et thymiamata.

f Et mortaria la aurea in quibus terebantur illa et quibus compellebantur. **g** Et uelum. diuidens inter sanctum et sanctum sanctorum. **h** Et coronas. erantes ibi ad ornatum templi. **i** Et ornamentum aureum. id est cortinam aurifrigiatam. **k** Et comminuit oia. id est in puluere redegit: ut dicunt alii expositores: sed non est uerisimile quod tam preciosa uellet sic comminuit: id est quod hec comminuit. id est a propria forma transmutauit: materia retinens ad alios usus ad suam utilitatem.

l Et ingemuerunt regem. tantis malis occurrere non ualentes in. **m** Et commota regem. id est in suo decore transmutata. propter miseriam habitantium in ea. **n** Et post duos annos. hoc consequenter ponit persecutio quas fecit antiochus per suum ducentum fallacem ideo subdit.

o Et locutus est regem. significans quod uenisset per bono statu ciuitatis reformando. **p** Et crediderunt ei. cum intra recepisset. **q** Et irruit regem. ciuibus non cogitantibus de defensione. **r** Et destruxit regem. notabiles et fortes. ne post eius recessum iudei possent ibi tueri. **s** Et muros regem. faciendo ibi multas apturas per quas egressi et pedites multi possent ingredi libere: si iudei uellent in alii

uenudatus malus

quo rebellare.
Et edificave-
 runt **z**. i. arces sy-
 on. **E**t fa-
 cta **z**. i. in forta-
 liciu. **z**. i. in ciuita-
 tis **z**. i. in sub-
 dit postea.
Et facti sunt
z. i. ad capiendu
 ciues **z** spoliay-
 dum. **E**t
 factu est **z**. i. lo-
 co templi: ne cul-
 tus diuinus ibi
 posset exerceri:
 na de arce pote-
 rant sup deuz co-
 lentes iacula p-
 icere eo qd erat
 apertu.
Et in dyabo-
 lu magnum als
 malu. hoies em
 pessimi dicuntur
 dyaboli p quar-
 dam similitudi-
 nem: **z** accipitur
 hic singulare p
 plurali: dyabolu
 i. dyabolos.
Et facta e **z**. i.
 id e extraneo.
Sanctifica-
 tio **z**. i. in loco em
 templi creuerit
 arbuta: vt dici-
 tur. j. in. iij. ca.

Scdm glo-
 riam eius. tpe sa-
 lomonis. **M**ultiplicata
z. i. tpe antiochi
 flustria. **E**t
 scripsit. **D**ic co-
 sequenter descri-
 bit psecutio reg
 antiochi p nur-
 cios **z** scriptura
 in qua primo p-
 cepit lege mosai-
 cam aboleri: ideo
 dicit. **E**t
 scripsit rex. p de-
 cretu firmu. **E**t
 eēt ois ppls
 regni sui vnus:
 vni legē et ritus.
Et reliquerit
 vnusq; genti-
 lu aliū ritum ha-
 bentiu q; antio-
 chus. **E**t
 multi **z**. alij ti-
 more aliq fauo-
 re. **E**t misit
 rex **z**. i. eplā de
 cretu suū otine-
 tes. **E**t se-
 quentē **z**. ydo-
 latraz. **E**t
 phiberent holo-

causa q totalit in-
 cendebant ad bo-
 noze diuinu. **E**t
 sacrificia p pec-
 catis oblata. **E**t
 placatides. i. sa-
 crificia pacifica de
 quib; b; in leuitico
 m. **E**t phiberent
z. p bñficio creati-
 onis oim. **E**t
 dies solenes. vt pa-
 sche pēbecostes et
 bmoī. **E**t ius-
 sit **z**. i. templi loca.
 p **E**t templū san-
 ctum israel. q dicit
 sanctus: q; p ceterū
 populis ad diuinū
 cultū deputat;: vñ
 res inanimate q vi-
 uino cultui deputā-
 tur. dicunt sancte.
 vt vestes **z** vasa et
 filia. **E**t reco-
 ra cōia. i. immūda
 fm legē moysi.
Et coinquinari
z. i. ab his lege phibit
Et abominati-
 onib; . i. ydolatrijs
 q abominatiōes dī
 cunt in ve. te.
 tu. Ita vt obliuiscerent
 legē. p p̄uetu
 dinē legi dīam.
Et immutaret
z. i. oblatiōes **z** sa-
 crificia q offereban-
 tur deo celi. cetera
 patent vsq; ibi.
Et effugauerūt
z. q; nolētes ydo-
 latrare refugiebāt
 occulte ad spelun-
 cas mōtiū: vt b; . j.
 sequenti ca. **S**cdm
 p̄cepit ydolatriam
 phiteri. ideo dicit.
 y **D**ie. xv. mensis
 casleu. i. decembris
 vt dicit aliq; b; me-
 lius videt q; core-
 spōdet nouēbri: nā
 apud hebreos ē ter-
 cius a. vii. mēse cō-
 putato vtroq; q; se-
 ptim; corrueret se-
 ptēbri nostro: ali-
 qñ tñ. p parte occur-
 rit cū octobri nro:
z p oīs casleu sūit
 cū decēbri. et rō hu-
 ius ē. q; iudei faci-
 unt menses p luna-
 tiones: sicut plen;
 declarauit Gen. vii.
 et erodi. xij.
Quinto **z**. xl. et
 c. anno. f. regni gre-
 corum.

Et accepit spolia
 ciuitatis: **z** succēdit eā igni
Et destruxit domos ei; **z** et
 muros eius in circuitu: **z** ca-
 ptiuas duxerunt mulieres
z natos: **z** pecora possederūt
Et edificauerunt ciuitatē
 dauid muro magno **z** firmo
z turribus firmis: **z** et facta
 est illis in arcem. **E**t posue-
 runt illic gentem peccatri-
 cem viros iniquos et cōua-
 luerunt in ea. **E**t posuerūt
 arma et escas: et congrega-
 uerunt spolia hierusalem **z**
 reposuerūt illic: **z** facti sūt
 in laqueum magnum. **E**t
 factum est hoc ad insidias
 sanctificationi: **z** et in dya-
 bolum malum israel. **E**t ef-
 fuderunt sanguinem inno-
 centem per filium sanctifi-
 cationis. **E**t contaminaue-
 runt sanctificationem. **E**t
 fugerunt habitatores hie-
 rusalem ppter eos: **z** et facta
 est habitatio exterorum: et
 facta est extera semini suo:
z nati eius reliquerunt eaz
Sanctificatio eius desola-
 ta est sicut solitudo. dies fe-
 sti eius conuersi sunt in lu-
 ctu: sabbata eius in obpro-
 brium: honores eius in ni-
 hilū. **S**cdm gloriā e; **z** mul-
 tiplicata est ignominia ei;
z sublimitas eius conuer-
 sa est in luctum. **E**t scri-
 psit rex antiochus omni re-
 gno suo vt esset omnis ppls
 vnus. **E**t reliquerūt vnus-
 q; legem suā **z** p̄senserunt
 oīs gentes fm verbū regis
 antiochi. **E**t multi ex isra-
 el p̄senserūt ei: **z** sacrificauē-
 runt ydolis: **z** coinquinaue-
 runt sabbatum. **E**t misit
 rex antiochus libros p ma-
 nus nuncioz in hierusalem
z in omnes ciuitates iudee
 vt sequerentur leges genti-
 um terre: **z** phiberent holo-
 causta **z** sacrificia **z** placa-
 tiones fieri in tēplo dei: **z** et
 phiberent celebrari sabbatū
z dies solennes. **E**t ius-

Et iussit edificari aras et tem-
 pla **z** ydola **z** immolari car-
 nes suillas **z** et pecora com-
 munia et relinquere filios
 suos incircumcisos: **z** coin-
 quinari animas eorum in
 omnibus immundicijs: **z** et
 abominationibus: ita vt
 obliuiscerentur legem: **z** et
 immutarent omnes iusti-
 ficationes dei. **E**t quicum-
 q; non fecissent fm verbum
 regis antiochi: morerentur
Scdm omnia verba h scri-
 psit omni regno suo: **z** pre-
 posuit principes populo q
 hec fieri cogerent. **E**t iusse-
 runt ciuitatibus iude sacri-
 ficare. **E**t congregati sunt
 multi de populo ad eos qui
 dereliquerant legem domi-
 ni: **z** fecerūt mala sup trā **z** et
 effugauerūt p̄lm isrl in ab-
 ditis: **z** in absconditis fugi-
 tiuoz locis. **D**ie quinta
 decima mensis casleu: qui-
 ro et quadragesimo **z** cente-
 simo āno: edificauit rex an-
 tiochus abominandū yd-
 olum desolationis sup alta-
 re dei **z** per vnuerfas ciuita-
 tes iude in circuitu edifica-
 uerunt aras et ante ianuas
 domozum **z** in plateis incē-
 debant thura: et sacrificā-
 bant. **E**t libros legis dei cō-
 bufferūt igni scindētes eos
z apud quemcunq; inuenie-
 bant libri testamenti domi-
 ni: **z** quicumq; obseruabat
 legem domini: fm edictū re-
 gis trucidabant eum. **I**n
 virtute sua faciebāt hec po-
 pulo israel: qui inuenieban-
 tur in omni mense in ciuita-
 tibus. **E**t quinta **z** vicesi-
 ma die mensis: sacrificā-
 bant sup aram que erat cō-
 tra altare: et mulieres que
 circumcidebant filios su-
 os trucidabant fm iussum
 regis antiochi. **E**t suspen-
 debant pueros a cervicib;
 per vnuerfas domos eoz;

*p. antiochus p̄p. arripit
 martham **z** sibi
 alij hanc q dicit
 nolens volens q dicit*

Bachabeoz

a Et edificauit. i. statui fecit. **b** Abominandū ydolum. i. iouis olimpij. **c** Desolationis. qz erat signū de solationis templi. tercio precepit legē mosaicam destrui: ideo dicit. Et libros legis dei combusserūt zc. Quarto pcepit omnes legis obseruatores trucidari: ideo dicit. Et libros legis dei combusserūt zc. Quarto pcepit omnes legē obseruatores trucidari: ideo dicitur. **d** Et q̄cuq; fua bat ad legē dñi zc. et p̄z lra vsq; ibi. **e** Et q̄nta z vice sima die mēsis calcu. **f** Sacrificabant zc. i. dei sup qd̄ erat ydolu postuz z sic ara in qua sacrificabant ydolo erat posita p̄tra altare dei. **g** Et suspendebant zc. i. id est p̄ colla funib; iuxta ceruices trāfētib; certera patient.

Ca. ii.
In dieb; illis. Posita deiectione populi p̄ Antiochum epiphanez: hic p̄sequens ponit aliquid eius reuolutio p̄ matathiam: ubi primo ponit audacia zelantis. scdo constantia tolerantis: ibi. Et ex clamauit tercio p̄uidētia morietis. ibi. Et appropinquauerūt. Circa primū primo ponit planctus humiliationis. scdo ausus p̄fessionis: ibi. Et uenerunt illuc. tercio zelus emulationis. ibi. Et cessauit. Circa primum p̄mittit Matathie gen; cum dicit.

a In dieb; illis surrexit matathias filius iobannis. et eius officij cū dicitur. **b** Sacerdos ex filiis ioarim iste fuit vnus de viginti quatuor sacerdotibus q̄s instituit d̄s ad augmentationē diuini cultus. i. palypo. xxiij. z dicit aliquid q̄ iste uocat ibi ioachim q̄ habuit sortē. xxi. uidet tñ mibi q̄ meli; dicitur ibi ioarib; q̄ habuit sortē primā. noia. n. bebrez frequēter mutant in vltima lra sicut z latina. z hoc p̄z ex hoc qd̄ j. xiiij. ca. d̄. q̄ matathias fuit ex filiis ioarib;. qd̄ idē nomē est quod ioarib;. **c** Ab hierlm. istud refert ad illud qd̄ supra ponitur: surrexit. nam inde recessit. p̄pter templi cōtaminationem. **d** Et confedit in monte modin. vnde erat oriundus. Consequenter describit proles eius cū dicitur. **e** Et habebat filios. v. zc. interpretationes cognominū hic omitto: quia hieronymus in libro suo de interpretationib; noim bebreoz nōnullas ponit de libris ma

et eos q̄ circūciderāt illos trucidabāt. Et multi de populo israel diffinierūt apud se vt nō māducarēt immūda: z elegerūt magis mori q̄ cibis coinquinari immūdis: et noluerūt infringere legē dei sanctam: z trucidati sūt. Et facta est ira magna sup populum valde.

Capitulum. ij.
In dieb; illis surrexit matathias filius iobannis filij symeonis sacerdos ex filiis ioarim ab hierlem et p̄sedit in monte modin. Et habebat filios quinq;: iohannā q̄ cognominabatur gaddis: et symonē q̄ cognominabatur thasi: et iudam q̄ vocabatur machabe; z eleazarum qui cognominabatur abaron: et ionathan q̄ cognominabatur apphus. **d** Viderunt mala que fiebant in populo iuda z in hierusalem. **e** Et dixit matathias: Memi. vt quid natus sum videre peritiam populi mei z contritionē ciuitatis sancte: z sedere illic cum datur in manib; inimicorū. **f** Sancta in manu extraneorū facta sunt: templū eius sicut homo ignobilis. **g** Vasa glorie eius captiua abducta sūt trucidati sunt senes eius in plateis: z iuuenes eius ceci-

derūt in gladio inimicorū. **h** Que gēs nō hereditauit regnū eius et non obrinuit spolia eius. **i** Dis cōpositio eius ablata est. **k** Que erat libera: facta ē ancilla. **l** Et ecce sancta nra et pulcritudo nostra z claritas nostra desolata est: z coinquinauerunt eam gentes. **m** Quo ergo nobis adhuc viuere? et scidit vestimenta sua matathias z filius eius z operuerunt se cilicis: et planxerunt valde. **n** Et uenerūt illic q̄ missi erant a rege antiocho: vt cogēret eos q̄ p̄fugerāt in ciuitatē modin. imolare z accendere thura z a lege dei discedē. **o** Et multi de populo israel p̄sentientes accesserunt ad eos: sed matathias z filij eius p̄stantitererunt. Et rudentes qui missi erāt ab antiocho dixerūt matathie. **p** Princeps z clarissimus z magnus es in hac ciuitate: z ornat; filijs z fratrib;. **q** Ergo accede p̄or z fac iussum regis sic fecerūt oēs gentes z viri iuda et qui remanserūt in hierusalem: z eris tu z filij tui in amicis regis: z amplifictus auro z argento z munerib; mltis. **r** Et rudit matathias: et dixit magna voce. **s** Et si omnes gentes regian

derūt in gladio inimicorū. **m** Que gēs nō hereditauit regnū eius et non obrinuit spolia eius. **o** Dis cōpositio eius ablata est. **q** Que erat libera: facta ē ancilla. **r** Et ecce sancta nra et pulcritudo nostra z claritas nostra desolata est: z coinquinauerunt eam gentes. **s** Quo ergo nobis adhuc viuere? et scidit vestimenta sua matathias z filius eius z operuerunt se cilicis: et planxerunt valde. **t** Et uenerūt illic q̄ missi erant a rege antiocho: vt cogēret eos q̄ p̄fugerāt in ciuitatē modin. imolare z accendere thura z a lege dei discedē. **v** Et multi de populo israel p̄sentientes accesserunt ad eos: sed matathias z filij eius p̄stantitererunt. Et rudentes qui missi erāt ab antiocho dixerūt matathie. **x** Princeps z clarissimus z magnus es in hac ciuitate: z ornat; filijs z fratrib;. **y** Ergo accede p̄or z fac iussum regis sic fecerūt oēs gentes z viri iuda et qui remanserūt in hierusalem: z eris tu z filij tui in amicis regis: z amplifictus auro z argento z munerib; mltis. **z** Et rudit matathias: et dixit magna voce. **aa** Et si omnes gentes regian

ta mala populi z cōtemptū cultū diuini videre. **b** Sancta. scz loca yasa. **i** Et in manu extraneorū. i. gētiliū ydolatrāz. **k** Templū eius zc. ignobiles em̄ vilius opibus deputāt: z sic cēplū ydolatria et luxuria erat plenn: vt bi. ij. libro vj. ca. **l** Vasa glorie eius zc. nam antiochus ea asportauerat vt dictū est capitulo precedenti. **m** Que gēs nō zc. hoc dicit eo q̄ in exercitu antiochi erant mlti de diuersis nationibus collecti. **n** Omnis cōpositio eius. taz spūalis q̄ corporalis. **o** Que erat libera. tpe dauid et salomonis et plurimū regū aliorū. **p** Facta est ancilla. **q** Et ecce sancta nostra. q̄ntuz ad dei cultū. **r** Et pulcritudo nostra. q̄ntuz ad tēplū ornātū. **s** Et claritas nra. q̄ntuz ad legē que illuminat intellectū. **t** Desolata ē. bec em̄ tria diffinuerat Antiochus p̄ suū decretū: vt p̄z ca. p̄cedenti.

v Quo gād; buc nobis viuere. q. d. Melius est nobis mori q̄ talia videre. **x** Et scidit matathias zc. in signum doloris. **y** Et operuerunt se cilicis. in signū humiliationis. **z** Et planxerunt valde. p̄ malis predictis. **a** Et uenerunt illuc. hic p̄nt ponit ausus cōfessionis dei cultus z diuine legis: et hoc p̄sentibus aduersariis ideo dicit: Et uenerūt illuc zc. et patet. **b** Et multi de populo israel. consentientes timore mortis. **c** Matathias z filij eius p̄stantitererūt. in p̄fessione dei z legis. **d** Dixerunt matathie. volentes eum primo verbis adulatorijs subuercere. **e** Princeps dignitate. **f** Et clarissimus. fame celebritate. **g** Et magnus es. potestate. **h** Et ornatus filijs. quinq;.

I Et fratribus. i. magna cognatione. **K** Ergo accede prior. q. diceret decet te. **S**ecundo verbis promissiois cum dicitur. **L** Et eris etc. quod ad bonum honorabile.

M Et amplificatus auro etc. quod ad bonum utile.

N Et rident matathias etc. ut magis appareret ei? contra stantia. Et si omnes gentes etc. sequitur.

O Ego et filij mei etc. i. cognati

P Obediemus legi etc. colentes unum deum verum et cetera patent.

Q Et ut cessavit. **D**ic sequenter ponit zelus emulatiois quo interfecit idolum ydolis imolantem: per litteras vsq; ibi: **R**

Et contremuerunt etc. qz foris motus cordis redundat ad corpus.

S Et accensus est furor eius. i. ira per zelum qz tunc excitabat per rois indicium: id subditur.

T Secundo indicium legis. sicut foris ire passione videtur laudabiliter ad promptu exequendo actum virtutis. i. iudiciorum.

V Et zelus etc. qz ex zelo legi infecti zambri cum scorto madianitide. **M**ue. xxv.

Et exclamavit. **D**ostq; descripta est zelantis audacia: hic dicitur describitur ipsius tolerantis constantia qz declarata in h. qz matathias cum filiis suis non fuit fractus rigore asperitatis magis eligens verbis vivere in deserto qz legem transgredi: id subditur.

Y Et fugit ipse etc. bona sua temporalia propter zelum dei preueniens.

Tunc descenderunt multi. qz iam ante fugerant ad loca magis montuosa.

Qui dissipaverunt mandatum regis. ipsi simpliciter denegando: et virum inducentem ad regis obedientiam occidendo. **C**etera patent vsq; ibi.

Qui dissipaverunt mandatum regis. ipsi simpliciter denegando: et virum inducentem ad regis obedientiam occidendo. **C**etera patent vsq; ibi.

Qui dissipaverunt mandatum regis. ipsi simpliciter denegando: et virum inducentem ad regis obedientiam occidendo. **C**etera patent vsq; ibi.

Qui dissipaverunt mandatum regis. ipsi simpliciter denegando: et virum inducentem ad regis obedientiam occidendo. **C**etera patent vsq; ibi.

Qui dissipaverunt mandatum regis. ipsi simpliciter denegando: et virum inducentem ad regis obedientiam occidendo. **C**etera patent vsq; ibi.

Qui dissipaverunt mandatum regis. ipsi simpliciter denegando: et virum inducentem ad regis obedientiam occidendo. **C**etera patent vsq; ibi.

Qui dissipaverunt mandatum regis. ipsi simpliciter denegando: et virum inducentem ad regis obedientiam occidendo. **C**etera patent vsq; ibi.

B Et non ruderunt eis. ad votum. s. eorum. **S** ad contrarium: id promittit et dixerunt. **N**on exhibimus etc.

C Nec lapidem miserunt in eos. ad sui defensionem.

D Neque opilauerunt loca. ne quiete sabbati violaretur.

E Dicentes. **M**oziamur etc. et sine dubio istud precessit ex quadam simplici deo

tiode qz licitum erat eis in die sabbati se defendere: unde et iosephus. vi. dicitur: qz cuncti bellatores de voluntate domini circumierunt virum biericho sabbati die et hoc. vii. diebus in quibus dies sabbati erat indusus: unde quod matathias qui erat in lege per declaravit qz licitum erat iudeis in sabbato pugnare in necessitate casibus.

F Et cognovit. **H**ondit secundo constantia matathias eorum qui cum eo erat in hoc qz non fuerunt fracti terrore aduersitatis exaudita morte mille hominum: ideo subditur.

F Et cognovit matathias etc. mox per dicitur.

G Et luctu habuerunt etc. qz mox ui erat ex discreta deuotione: id subditur. **E**t dixit vir primo suo etc.

H Pro aiabus nostris. i. p. vitis nostris ut ita liceat loqui. **I** Et iustificationibus. i. legis observationibus.

K Cuius dispendet nos. et sic sequentur maiora mala.

L Et cogitauerunt in die illa dicentes. **M**ois hoc etc. istud ordinauerunt de consilio matathias ut dicitur.

N Tunc congregata est. **H**ic tercio declarat eorum constantiam: qz non fuerunt fracti labore amicitatis qz viriliter hostibus resistenter: id dicitur.

N Tunc congregata est ad eos. **S**ad matathiam et eius amicos.

O Synagoga iudeorum fortis viribus. **Q**ui ad robur corporis et spiritus id subditur.

P Omnis voluntarius in lege. i. habens voluntatem seruandi legem.

Q Et facti sunt illis etc. eligentes matathiam in principem suum.

R Et percusserunt peccatores etc. per zelum

illos multi. **E**t statim preterunt ad eos: et constituerunt aduersus eos in plium in die sabbatorum. **E**t dixerunt ad eos. **R**esistitis et nunc adhuc: exite et facite secundum verbum regis antiochi et viuetis. **E**t dixerunt. **N**on exhibimus neque faciemus verbum regis ut polluamus diem sabbatorum. **E**t percutauerunt aduersus eos plium. **E**t non responderunt eis: nec lapidem miserunt in eos: nec oppilauerunt loca occulta dicentes. **M**oziamur omnes in simplicitate nostra: et testes erunt super nos celum et terra qz iniuste perditis nos. **E**t intulerunt illis bellum sabbatis: et mortui sunt ipsi et uxores eorum et filij eorum et pecora eorum vsq; ad mille animas hominum. **E**t cognovit matathias et amici eius: et luctum habuerunt super eos valde. **E**t dixit vir primo suo. **S**i omnes fecerimus sicut fratres nostri fecerunt et non pugnaverimus aduersus gentes pro aiabus nostris et iustificationibus nostris: citius dispendet nos a terra. **E**t cogitauerunt in die illa dicentes. **O**mnes homines quicumque venerint ad nos in bello die sabbatorum: pugnemus aduersus eum et non moriemur omnes sicut mortui sunt fratres nostri in occultis. **T**unc congregata est ad eos synagoga iudeorum fortis viribus ex israel. **O**is voluntarius in lege: et omnes qui fugiebant a malis additi sunt ad eos: et facti sunt illis ad firmamentum: et collegerunt exercitum: et percusserunt peccatores in ira sua: et vi-

voluntarius in lege. i. habens voluntatem seruandi legem.

Q Et facti sunt illis etc. eligentes matathiam in principem suum.

R Et percusserunt peccatores etc. per zelum

R R R uij

Bachabeoz

legis et citata: s Et ceteri fugerunt ad nationes gentium. et iudea exites. t Et circu. mat. zc. p loca iudee ydolatria polluta. v Et cir. pue. zc. qs pentes eoz no fuerat ausi circucidere mozi timore. r Et ple. st. zc. i. homines valde supbos: sicut boies digni morte dicunt si in mozi. j. reg. xxvj. y Et pspatu e zc i. matathie z filioz suoz. z Et obri uerut legē. i. legis obseruatiā. a De manibus gēti. um. i. de pssa coz potētia. b Et no dederūt zc. s magz represserūt z sic minus dicendo pl? si gnificat. c Et appropinquauerūt descripta matathie pstantia: h pnr de scribit ei? puidētia: nā vidēs appo pinquare tpus sue mortis: ordinariē imposterū de defen sione legis z primo ad eā filios suos a nimat dicens. d Nūc pfortata zc. i. antiochi regis vt pz ex pdictis. e Et castigatio. nra p pētis nris. f Et tps euerfio nis. diuini cultus z legis. g Et ira. i. pena. h Indig nationis. s. diuine suo iusto iudicio: h nobis occulto. i Nūc go filij zc. i. zelatores et defenso res ipius: qz nūc est necessitas tps. k Et date aias v ftras. piculo mortis vos exponendo. l Dno testamēto patrū. i. pfib? dato: 1ro. xx. Secdo exē pla patrū allegat: et primo in genera li dicēs. Et memē tote operum pa trū zc. m Et accipietis gloriā magnā. i. virtutis fa mā in pnti: z nomen eternū in futuro. Consequē ponit exempla in particulari dicens. n Abraam nōne in tē tatione. immolatiōis ysaac: Gen. xxij. o Inuentus ē fidelis. q. d. sic. qz paratus fuit immolare ppter bonū ote dieprie. p Et reputatū est zc. ppter bonā voluntatem q Joseph in tpe zc. quia tunc erat venditus in seruum r Custodiuit mandatū. renuens adulteriū: Gen. xxxix. s Et factus est dñs egypti: Gen. xlj. t Phinees pater noster zelando zc. sicut dictū est supra. v Jesus. i. iose. r Dum impleuit verbum. dñi p moysen sibi di ctum. y Factus est dur in israel: Josue. j. z Caleb dum zc. dtute dei s exploratores: Nume. xiiij. a Accepit hereditatē: Josue. xiiij. b Dauid in sua misericordia. qua pepit sauli q bis cecidit in manu sua. j. Regum. xxiij. ct. xxvj. c Consecutus est zc. ii. Reg. viij. Helias zc. occidēdo pphetas baal. tercio Regum xviij. c Receptus est in celum. iij. Reg. iij.

ros iniquos in indignatio ne sua: z ceteri fugerūt ad nationes: vt euaderēt. Et circūiuit matathias z ami ci e? z destruxit aras: z cir cūciderūt pueros incircūci sos quotqt inuenerūt in fi nibz isrl in fortitudine. Et psecuti sē filios supbie: z p speratū est opus in manibz eoz. Et obtinuerūt legem de manibz gentiū z de ma nibz regū. z nō dederūt cor nu peccatoz. Et appropin quert dies matathie mori endi z dixit filijs suis: nūc pfortata est supbia et casti gatio: z tps euerfionis: et ira indignationis. Nunc g filij emulatores estote le gis z date aias vestras p re stamēto patz: z memērote opey patz q fecerūt in gene rationibz suis: z accipietz gloriā magnā z nomē eter nū. Abraam nōne in tēta tōe inuēt? ē fidel? z reputa tū ē ei ad iusticiā: z Joseph i tpe agustie sue custodiuit mādātū: z fact? ē dñs egypti. Phinees p nō zelādo zelū dei z accepit testm saē dotij etni. Jesus dū imple uit vbu: fact? ē dur in isrl. Caleb dū testificat in ec

f Ananias zc. corde vñū verū deū cōfiteñtes oie. g Liberati sunt de flama. Dan. iij. b Daniel in sua simplicitate. i. orās deū simplici corde. i. Altera tus est zc. Dan. vj. cetera patēt vsqz ibi. k Et aver bis. s. pminatorijs. l Viri peccatoz. s. antiochi re gis. m Ne timueritis. timo re vros aios de niciente. n Quia gloria zc. i. in sterco z vermē cōuertēt et vidēt hic ma tathias ppheti ce loq. nā in lau guore postea po sito antiocho ver mes viuētes de carne ei? scaturi ebāt z ex fetore eius exerce? ara nabat vt bf. j. li bro. ij. ca. jr. o Hodie extol lit potētia regni p Et cras zc. i. cito moriet. q Quia puer sus zc. i. reuert? vt dictū est s. ca pitulo. j. r Et cogitatis ei? perit. qz nō potuit plicē qd cogitabat de iudeoz destructio ne. s Vos g h dicitis filios suos ad defensio nem legis ordi nat dicens. s Vos g zc. in dño et in poten tia virtutis eius t Et viriliter agite in lege. pu gnando p ei? de fensione. v Quia in ipa seruadaz implē da. r Gloriosi eri tis. primo in spe postea in re. Or aūt in aliquibus libris interponitur cum feceritis zc. nō est de textu nec habet in libris correctis. y Et ecce symō frater v fter. scio q vir p filij est. i. prudēs in dandie p silijs. z Pm au. sp. eius sequendo consilium. a Et ipse vobis erit pater. qz prudentia in bellis est magis necessaria qz fortitudo. b Et iudas zc. ido ad principatū militie apertus. c Et ipse zc. de p silio tū symonis. d Et adducetis zc. qz vir? vnita forti or est seipsa dispersa. e Retribuite retributionem gentibus: ipas puniendo p malis illatis fidelibz. ce tera patent. Caplm. iij.

Et surrexit iudas. Post liberationē populis matathia pnr describit eiusdē liberatio sub iuda. Circa quā primo describit virtus ducis. se cundo pfectus eius cū aduersarijs. ibi. Et psecutus ē. Circa primū dicē. a Et surrexit iudas. ad populū defensionē post suū patrem.

207

B Et adiuuabant eum re. obedientes et tanquam exercitus duci. **C** Et preliabantur re. signum. n. habitus generati est telectatio in ope. ij. et bico. 7 p hoc patet qd habebant habitum fortitudinis. **D** Et dilatauit re. ad facta patris sui notabiliter addendo. **E** Et induit se re. i. fortis 7 audacter. **F** Et succinxit se re. na agilis erat et expeditus ad bellandum sicut homo succinctus ad ambulandum. **G** Et pregebat castra israel. **H** Si milis factus est leoni. **I** Quo scribitur puerbi. xxx. **K** Et fortissimus bestiarum ad nullius pauebit occursum. **L** Et sicut catulus re. cuius rugitu terrent bestie sicut stupide: sicut gentes ydolatre audito noie iude. **M** Et persecutus est. **N** Sic pnt describitur consuetus iude cum aduersariis: 7 pmo in generali. scdo in specialibus. **O** Et congregauit apollo nius. **P** Circa primum dicitur. **Q** Et persecutus est re. in locis abditis. ubi se absconderant fugiendo. **R** Et directa est salus israel. **S** In manu eius. i. in potentia eius. **T** Et exacerbat reges multos. eorum gentes debellando. **U** Et letificabat iacob. i. populum israel ipsum liberando. **V** Et in seculum re. qd puz adimpletuz nam ad eius commedationem narratur eius facta p orbes uniuersum.

Q Et congregauit peuntes. scz factores legum quos interficiebant gentiles.

R Et congregauit. hic pnter describitur eius plice? cuius aduersarius magis in speciali. et primo tempore antiochi epiphanis: scdo tempore filij sui antiochi eupatoris ca. vj. tercio tpe demetrii filij alterius fratris. scz se leuci primogeniti antiochi magni. vii. capi. Prima in

tres fm triplex bellum qd habuit iudas tpe antiochi: pri mu fuit cum regni ducibus: scdm cum regis principibus. ibi. **U**t audiuit aut rex. terciu cum finitimis gentibus: ca. v. Prima ad bucin duas: qz primo ponif bellu iude cum apollo nio duce samarie: scdo cum seron duce syrie: ibi. **E**t audiuit seron. Circa primum dicitur: **R** Et congregauit re. vt faceret sibi nomen debellando iudam. **S** Et cognouit iudas. per exploratores suos. **T** Et erit obuias illi. no pmittes ei fines suos ingredi. **V** Et gladium re. in signum victorie sicut dauid gladium goliath: pmo Reg. xvij. **X** Et erat pugnas re. hoc dicitur ad notandum gladii bonitatem. **A** Et audiuit. hic pnt describitur bellum iude cum seron syrie duce. circa qd primo ponif ipius seron apparatus: et patet ista scdo iudeorum mer. ibi. **E**t erunt iudas obuias illis cum paucis: ido timuerunt s. multitudinem fore se veniente. tercio ponif p verba Iude populi solatio. ibi. **E**t ait iudas. facile est pcludi multos in manibus paucorum. 7 hoc virtute dei cui non potest resisti: quaz eis asserere affirmat dices

B Ppsi veniunt re. i. in malis obstinati. **C** Et supbia. quaz deus a principio mundi deiecit in angelis superbentibus. **D** Et disperdant nos re. iniuste nocu mentu nobis inferendo in personis p prius 7 nobis diunctis 7 rebus possessis: ppter qd habet iniustus bellu: nos aut iustum. ideo sibi dicit. **E** Mos no pugnabim? p aiab nris. i. vitis nris defendendis.

accepit spolia eorum. **E**t gladium apollonij abstulit iudas: **E**t erat pugnas i eo oibus diebus. **E**t audiuit seron princeps exercitus syrie qd congregauit iudas congregatione fidelium 7 ecclesiam lecum: 7 ait. **F**aciam tibi nomen 7 glorificabor in regno 7 debellabo iuda 7 eos qd cum ipso sunt: qz spernebant verbum regis. **E**t pparauit se: 7 ascendet cum eo castra impioz fortes auxiliarij vt facerent vindictam in filios israel **E**t appropinquauerunt vsqz bethoron: 7 erunt iudas obuiam illis cum paucis. **U**t autem videret exercitum venientem sibi obuiam dixerunt iude. **Q**uomodo poterimus pauci pugnare contra multitudinem hanc tantam 7 tantam? **E**t nos fatigati sumus ieiunio hodie. **E**t ait iudas **F**acile est concludi multos in manu paucorum: et non est differentia in prospectu tunc celi liberare in multis et in paucis: quoniam non in multitudine exercitus victoria bellum: sed re celo fortitudo est. **I**psi veniunt ad nos in multitudine pumaci: et supbia vt disperdant nos 7 uxores nostras 7 filios nros: et vt spolient nos. **N**os vo pugnabim? p aiab nris: 7 legito nris: 7 tpe dñs pteret eos ante faciem nram. **V**os at ne timueritis eos. **E**t cessauit aut loquens in eos subito: et pteritus est seron 7 exercitus

F Et rebus nostris. a teo datis: id pcludit: **E**t ipse dñs re. quarto ponif aduersarioz debellatio: cum dicitur. **G** Et cessauit aut loqui. 7 p lra vsqz ibi. **H** Et puenit ad regem. scilicet antiochum epiphanem. **I** Et audiuit autem rex. **D**ic pnt describitur bellu iude cum regis principibus ad hoc specialiter destinatis: precedentes no fuerunt ad bellandum

RRR v

Bachabeoz

missi: sed cum essent positi ad custodiam terrarum iude pinguaz: intulerunt iudeis bellum: ut sic ostenderet se zelare. p. rege et diuidit in duas partes: q. primo ponit belli apparatus: scdo p. factus ca. sequenti. prima in duas: q. primo ponit apparatus: ex parte regaliuz: scdo ex parte iudeoz. ibi. Et vidit

Judas. Et notandum q. apparatus ex parte regaliuz sp. est cum ira et cupiditate: cu. multitudine superbia et peccate: ex parte vero iudeoz. cu. oratione et humilitate: cu. dei fiducia et pietate. circa primum primo ponit regis ordinatio: scdo ordinatio executionis: ibi. Et rex assumpsit. Circa primum dicit. i. Et audiuit autem rex. duces suos a iudeis devictos. cetera patet vsq. ibi. k. Et vidit q. defecit pecunia de thesauris suis. q. non sufficiebat ad tantum exercitum diu sustinendum.

Et tributa regionis modica. non enim soli iudei rebelauerunt eo q. cogebat eos ad colendum idolis: ut dictum est s. sed etiam multi gentiles alium ritum habentes: quorum aliquid colebant herculem: alii dianam et sic de aliis: quibus scripserat p. decretum ut dimitterent ritus suos. p. antiochi cultum: ut esset plus unus: ut dictum est s. j. capi. quod erat eis graue. ideo negauerunt antiocho tributa sua.

Et timuit ne non. i. ut non posset continuare sumptum militum sicut p. n. Et cogit ire in p. fidium. in qua erant diuitie multe ut posset inde defectum suum supplere. Dimisit tamen in antiochia q. erat metropolis regni sui: lysias ad custodiam regni sui: et filium suum: et ad destruendum habitatores iudee: et populandum eam alienis gentibus. h. autem ordinauit: sed

non in omnibus sic euenit. et his dictis patet litera paucis exceptis que dicuntur. o. Et dicitur nobilibus. i. in

eius in prospectu ipsius: et persecutus est eum in descensu bethoron vsq. in campum. Et ceciderunt ex eis octingenti viri reliqui autem fugerunt in terram philistinum. Et cecidit timotheus iude ac fratrum eius et formido super omnes gentes in circuitu eorum: et puenit ad regem nomen eius: et plures iude narrabant omnes gentes. Ut audiret autem rex antiochus sermones istos iratus est animo: et misit et congregauit exercitum vniuersi regni sui castra fortis valde. Et aperuit erarium suum: et dedit stipendia exercitui in annum: et mandauit illis ut essent parati ad omnia.

Et vidit q. defecit pecunia de thesauris suis: et tributa regionis modica propter dissensionem et plagam quam fecit in terra ut tolleretur legitima que erant a primis diebus. Et timuit ne non haberet et semel et bis: in sumptum et tonaria que dederat ante magna manu et abundauerat super reges que ante eum fuerant. Et p. sternatus erat animo valde: et cogitauit ire in p. sidem: et accipere tributa regionum et congregare argentum multum. Et reliquit lysiam hominemobilem de genere regali super negocia regia a flumine euphraten vsq. ad flumen egypti: et ut nutrieret antiochum filium suum: et nec rediret. Et tradidit ei medium exercitus et elephantos: et mandauit ei de omnibus que volebat et de inhabitantibus iudee et hierusalem: et ut mitteret ad eos exercitum ad p. terendam et extirpandam

quo notat eius aptitudo ad custodiam regni. p. Et tradidit ei medium. q. tradidit sibi medietatem exercitus tam in hominibus quam in animalibus: aliam vero medietatem secum duxit. q. Et rex assumpsit. Dic. p. inter ponit ordinationis regis executio: et primo ex parte regis: cu. d. r. Et exiuit ab antiochia

da virtute israel: et reliquas hierusalem et auferendam memori am eorum de loco: et ut p. stitueret habitatores filios alienigenas in omnibus finibus eorum: et sorte distribueret terram eorum. Et rex assumpsit partem exercitus residui: et exiuit ab antiochia ciuitate regni sui: anno centesimo et quadragesimo septimo et trans fretauit euphraten flumen et pambulabat superiores regiones. Et elegit lysias prolo meum filium dorum et nichanorem et gorgiam viros potentes ex amicis regis: et misit cum eis quadraginta milia virorum et septem milia equitum: ut veniret in terram iuda et disperderet eam secundum verbum regis. Et processerunt ut iret cum vniuersa virtute sua et venerunt et applicuerunt ammam in terra campestri. Et audierunt mercatores regionum nomen eorum: et acceperunt argentum et aurum multum valde et pueros: et venerunt in castra ut acciperent filios israel seruos et additi sunt ad eos exercitus syrie et terre alienigenarum. Et vidit iudas et fratres eius quod multiplicata sunt mala: et exercitus applicabat ad fines eorum et cognouerunt verba regis que mandauit populo facere in interitum et p. summationem. Et dixerunt vnusquisque ad proximum suum: Erigamus reiectionem populi nostri et pugnemus pro populo nostro et sanctis nostris. Et congregatus est conuentus ut essent parati in prelium: et ut orarent et pe-

inuit ab antiochia. s. metropoli. Anno. c. et. rlvj. scilicet regni grecoz. regno suo anno. xl. q. cepit regnare anno. c. rrvj. regni grecoz. ut dictum est supra. i. ca. secundo ponitur executio ex parte lysie custodis igni: cu. dicitur. Et elegit lysias. r. viros. r. ut sic essent magis volentarii ordinatio nem regis creque. Et misit cum eis. xl. milia virorum. s. peditum. cetera patet vsq. ibi. r. Et audierunt mercatores. i. multitudinem et fortitudinem: et credentes q. statim reberent iudeos capere p. pauerunt se ad emendum illos in seruos et ancillas: p. qd. venerunt ad castra eorum. Et vidit iudas. Dic. p. inter ponitur apparatus belli ex parte iudeoz: et primo p. humiles et deuotam orationem: scdo p. beliatorum dispositionem. ibi. r. p. boc. Circa primum patet litera ex p. dictis vsq. ibi. 3. Et hierusalem non habitabatur. hoc interpretatur: q. reddendum causam que non iuerunt hierusalem ad ordinandum. cum ibi esset locus diuini cultus.

a. Et sanctum. i. templi locus. b. Coccubatur. r. s. dicit a quibus. c. Et filii alienigenarum erant in arce. pro

pinqua teplo. **E**t congregati sunt iudei. **E**t venerunt etc. i. venerunt adorare ibi. versa facie ab hierusalē: sicut dicit de danielē q̄ orabat vsus hierlm: dan. vj. et subdit cā orandi in masphat: cū dicit. **Q**uia locus orationis erat etc. i. p̄iorib⁹ t̄pib⁹. **I**n isrl.

ibi. n. congregabatur p̄plus israel adorandū dñm v̄t̄ b̄. j. Reg. vij. **E**t ieiunauerunt die illa. ad se corā dño affligendū in victu. **E**t induerunt se cilicis. ad se affligendū in vestitu. **E**t cinerē posuerunt etc. in signū humiliatiōis.

Et sciderunt etc. i. sciderunt in signū afflictionis. **E**t expandērūt libros legis. ad ostendendū q̄ parati erāt p̄ lege se periculis mortis tradere.

De q̄b⁹ scribunt gētes etc. aliqui em̄ geuiles magis subtilēs: et literati volebant arguē cultū ydolorū et libros moysi. nam

Exo. xxv. p̄cipit q̄ intra sanctūz sanctorūz ponerētur imagines cherubin: sed hoc n̄ valet: q̄ nō ponebant ibi ad b̄ q̄ colerent: s̄ vt ostēderet q̄ angelī p̄ cherubin. representati scruiunt deo cuius se des figurabat p̄ p̄piciatorū: q̄ remanebat vacuū: ad significandū q̄ veritas nō potest p̄ imaginem representari: vt diffusū dicitur dictum fuit ibidem.

Et attulerūt ornāmēta etc. et subdit causa quare ista adduxerunt ad illum locum: cū dicit. **E**t clamauerūt. ad impetrandū dei misericordiam. **Q**uid faciemus istis. naz. extra hierusalē nō erat locus sacrificij: nazari v̄o tenebant offerre sacrificia in expletione voti sui: Numeri vj. Similiter sacerdotes non poterant vti vestibus sacerdotalibus nisi in ministerio templi: ad quod nō poterant accedere p̄pter gentiles qui erant in arce. vt p̄dictū est: ideo subditur.

Et quo etc. q. d. nō est alius locus. **E**t sancta tua. i. templi loca. **C**onculcata sunt. a gentilibus. **E**t ptaminata. ex luxurijs et ydolatrijs ibidem exercitijs.

terent misericordiam et miserati ones. **E**t hierlm nō habitabat: s̄ erat sicut desertus. **N**ō erat q̄ ingrediē et egredieret de natis ei⁹. et sanctū cōculcabat. **E**t filij alienigenarū erāt in arce ibi erat habitatio gentiū. **E**t ablata est voluptas a iacob: et fecit ibi tibia et cithara. **E**t congregati sunt et venerūt in masphat p̄ hierlm: q̄ erat locus orōnis i masphat aī in isrl. **E**t ieiunauerūt illa die: et induerūt se cilicis: et cinerē imposuerūt capiti suo: et sciderūt vestimenta sua. **E**t expandērunt libros legis etc. q̄b⁹ scrutabatur gentes similitudinē sinulachroz suoz: et attulerūt ornāmēta sacerdotalia et p̄mitias et tecimas: et suscitauerūt nazareos q̄ impleuerant dies. **E**t clamauerūt voce magna in celū dicētes. **Q**uid faciemus istis et q̄ eos ducem⁹. **E**t facta tua conculcata sunt et ptaminata sunt: et sacerdotes tui facti sunt in luctū et in humilitatem. **E**t ecce nationes cōuenerūt aduersus nos: vt nos disperdant. **T**u scis que cogitant in nos. **Q**uomodo poterimus subsistere aī faciem eoz: nisi tu deus adiu-

Sacerdotes tui etc. nō potētes sibi ministrare. **S**olū miserā suā lugere. **E**t in humilitatē. i. deiectionem. **E**t ecce nationes conuenerūt etc. q. d. nō sufficiūt eis mala nobis illata: nisi nos delectant penitus de terra. **E**t tubis exclamauerūt. vt misericordiam imploraret nō solū

ues nos. **E**t tubis exclamauerunt voce magna. **E**t p̄ hec constituit iudas duces populi: tribunos et centuriones: et pentacōtarchos et recurios. **E**t dixit his qui edificabant domos et sponsabant vxores et plantabant vineas et formidolosis: vt redirent vnusq̄sq̄ in domū suā s̄m leges. **E**t mouerūt castra: et collocauerūt ad austrū ammauz. **E**t ait iudas. Accingimini et estote filij potentes: et estote parati i mane vt pugnetis aduersus nationes has q̄ conuenerūt disperdere nos et sancta nostra: qm̄ melius est nos mori in bello: q̄ videre mala gentis nostre et sanctorū. **S**icut autē fuerit voluntas in celo sic fiat.

Capitulum. iij. **A**ssumpsit gorgias quinque milia virorum et mille equites electos. **E**t mouerūt castra nocte vt applicarēt ad castra iudeoz: et percuterent eos subito. **E**t filij qui erant ex arce: erant illis duces. **E**t audiuit iudas et surrexit ipse et potentes percutere virtutem exercitum regis: qui erant in ammaum. **A**dhuc enim dispersus erat exercitus ca-

lū vocibus humanis s̄ etiaz musicis instrumentis: sicut aliqui pulsant ecclesie campanē p̄ diculum fulguris et tēpē pestatis. **E**t p̄ bec. **H**ic p̄sequenter ponit apparatū iudeoz p̄ exercitus dispositionē: cū dicitur. **E**t post hec constituit iudas duces populi. nam in piculis nō est dimittendūz scienter q̄ s̄m humanā p̄ uidentiam p̄t fieri: aliter videret q̄dam tentatio dei.

Tribunos. q̄ s̄ essent mille bellatoribus. **E**t centuriones. q̄ centum. **E**t pentacōtarchos. q̄ quinquaginta. et dicit q̄ pentā q̄ est quinq̄ et costes decēz et archos p̄nceps. q̄z quinq̄ decenarijs p̄sidebant.

Et recuriones. q̄ decem p̄essent. **E**t dixit bis. q̄ edificabāt domos etc. sequit s̄m leges que habet Deut. xx. et eoz ideo tunc ibi dicta. **E**t collocauerūt ad austrū ammauz ioseph dīcēmaus: que distat a hierusalē. lx. stadijs: vt habet Luce vlti. **M**elius est nobis mori in bello. iusto que mors est virtuosa.

Nō videre mala gē. etc. que est vita probrosa cui bona mors est p̄eligenda. **C**apitulum. iij.

Assumpsit gorgias. **D**ostq̄ describitur est pugne apparatus hic consequenter describitur p̄fectus. **C**irca quem primo ponit Iude decertatio: secundo de iudicis aduersarijs templi purificatio. ibi. **D**ixit autē iudas. **P**rima in duas: quia primo ponitur conflictus iude cum exercitu misso a lytia: secundo cum ip̄o in persona propria. ibi. **Q**uicunq̄ autem alienigenarum. **P**rima ad huc in tres: quia primo ponitur gorgie insidiatio: secundo insidiantis delusio: ibi. **E**t audiuit iudas: tercio delusi fugientis conclusio. ibi. **E**t adhuc loquēte. **I**nsidiatio v̄o gorgie fuit: quia disposuit de nocte venire ad castra iudeozum et eos occidere ex improviso. **E**t p̄z lra vsq̄ ibi.

R R R vj

Machabeoz

b Et filij. s. alienigenarum. **c** Qui erant ex arce. i. de numero illoꝝ q̄ erant in arce syon ad nocendū iudeis q̄n tumcūq; poterant. **d** Erant illis duces. qz sciebāt loca circa bierlin p̄ que frequenter discurrerāt ad capiendū iudeos. **e** Et audiuit. Dic p̄ter ponit insidiantis delusio qz fraus Gorgie fuit reuelata iude: 7 tūc cū om̄ib; bellatorib; suis exiuit de tentorijs ad p̄cutiendū p̄tem exercitus regis que remāserat in castris: anteq; gorgias cū alia parte rediret: q̄ credēs fugisse iudeos in montibus querebat eos: et interz iudas aliā p̄tē exercitus debellauit: 7 artem arte delusit: et his dieb; p̄ litera paucis q̄ discurrent.
f Adhuc em̄ discorsus ē. qz illa pars exercitus quā Gorgias secuz duxerat adhuc nō redierat ad castra regis.
g Qui tegumenta. i. arma ad sep̄regendū. **h** Et gladios. ad inuadēdum.
i Nō habebant. p̄pter inopiam: vt dicunt aliqui: sed b̄ nō videt̄ veruz: q̄a de spolijs exercitus apollonij 7 exercit̄ seron acq̄sierant arma in bona quantitate: vt p̄z ca. p̄cedenti: et iō libri correcti sic habent: q̄a tegumenta 7 gladios nō habebant: et in hoc reddidit causa quare iudas apparuit in campo cum tribus milibus t̄m̄ quia licet acq̄suisent arma in p̄cedētib; victorijs: nō t̄m̄ in tāta copia q̄ possēt armare tria milia viroz bellatorz 7 sic est sensus quia tegumenta et gladios non habebant. s. ad armādū phures q̄ tria milia.
k Mementote q̄ liter zc. Ro. xiiij.

l Et tuba zc. ad animandū bellatores suos ad p̄lium: cetera patent.
m Et adhuc loquente iuda. Dic consequenter ponitur

stris. Et venit gorgias i castra iude noctu: 7 neminem inuenit. Et querebat eos i montibus: qm̄ dixit. fugiunt hi a nobis. Et cū dies factus esset: apparuit iudas i campo cū tribu milib; viroz t̄m̄ qui tegumenta 7 gladios nō habebant. Et viderūt castra gentiū valida 7 locatōs 7 equitatus in circuitu eoz: 7 hi ducti ad p̄lium. Et ait iudas viris qui secū erant. Ne timueritis multitudinem eoz: 7 impetum eozum ne formidetis. **k** Mementote qualiter salui facti sunt patres nostri in mari rubro: cum sequeretur eos pharao cum exercitu multo. Et nūc clamem; in celū 7 miserebit̄ nostri dñs: 7 memor erit testamenti patruz nostroz: 7 p̄teret exercituz istum ante faciē nostraz hodie: 7 scient om̄es gētes qz ē deus q̄ redimat 7 liberet isrl̄. Et leuaueūt alienigene oculos suos: 7 viderūt eos venientes ex aduerso. Et exierūt de castris in p̄liū: 7 tuba cecinerūt hi q̄ erant cū iuda. Et p̄gressi sunt 7 p̄trite sūt gentes 7 fugerūt in campū: Nonissimi aut̄ ceciderūt i gladio: 7 p̄secuti sūt eos vsq; gezeron 7 vsq; i cāpos ydumee 7 azoti 7 iamnie: 7 ceciderunt ex illis vsq; ad tria milia viroz. Et reuersus ē iudas 7 exercitus ei; sequēs eū. Dixitq; ad pplm̄. Nō cōcupiscatis spolia: qz belluz p̄ nos est: 7 gorgias 7 exercitus eius p̄ nos in montibus: s̄ state nūc p̄tra inimicos

Gorgie delusi p̄fusio: qz fugit timens p̄ligere cū exercitu iude: iō dñ. **n** Ecce apparuit ps quedā. s. illa ps exercitus regis quā secū duxerat Gorgias: vt p̄dictū ē o. **p** Prospiciens de monte. in quo Gorgias quieserat iudeos. **p** Et vidit gorgias zc. s. illi quos reliquerat in castris.

cos n̄ros 7 expugnate eos: 7 sumetis postea spolia securi. **m** Et adhuc loquente iuda h: **n** Ecce appuit ps qdā p̄spiciens de monte. **p** Et vidit gorgias qz in fugā p̄uersi sunt sui: 7 succēsa sunt castra. Fumus em̄ q̄ videbat̄: declarabat quod factū est. **q** Quibus illi conspectis timuerūt valde: aspicientes simul 7 iudā: 7 exercitū i cāpo patū ad p̄liū. Et fugerūt om̄s in cāpo alienigenaruz 7 iudas reuersus est ad spolia castrorū. Et acceperunt aurū multū 7 argentum et bysanthū 7 purpurā marinā 7 opes magnas 7 p̄uersi hymnuz canebāt 7 benedicebāt t̄m̄ in celū qm̄ bonus est. qm̄ in seculuz misericōdia ē. Et facta est salus magna i isrl̄ in die illa. **q** Quicumq; aut̄ alienigenaz euaserūt venerūt 7 nunciauerunt lysie vniuersa que acciderant. **q** Quibus ille auditis consternatus animo reflexiebat: qz nō qualia voluit: talia cōtingerunt in isrl̄: 7 q̄lia mādauit rex. Et sequēti anno cōgregauit lysias virozuz electoz sexaginta milia 7 equitum quinq; milia: vt rebelaret eos. Et venerunt i iudeā: 7 castra posuerūt in bethoron: 7 occurrit illis Judas cūz decem milib; viroz. Et viderūt exercituz fortem 7 orauit 7 dixit. Benedictus es saluator isrl̄ q̄ cōtriuisti impetuz potentis in manu serui tui dō 7 tradidisti castra alienigenaz i manu ionathe filij saul 7 armigēti es

Et succensa sunt castra eozū a iudcis.
r Quibus illi zc. 7 fugerūt nō nō audentes cū iudeis affligere: cetera patent.
s Quicumq; autem. Descriptio p̄fectu iude cūz exercitū misit a syria: hic p̄sequēter ponit exercitus eius cū exercitu lysie in p̄sona p̄ria. Circa quod p̄mo ponitur motuum lysie: et patet ei; apparatus: cum subditur.

s Congregauit lysias zc. s. p̄ditum. Secūdo ponitur iude occursum: ibi. 7 occurrit eis iudas zc. et oratio eius cum subdit̄. Benedictus es saluator isrl̄ qui cōtriuisti impetum potentis id est golie: hoc habetur p̄mo Reguz. xvij. Et tradidisti castra alienigenaz in manu Ionathe filij saul zc. p̄mo regum. xiiij. tercio ponitur vtrorūq; conflictus cū dicitur. Et cōmiserunt p̄liū zc. et p̄z lra.

t Dixit autem iudas. postq; descripta est Jude decertatio: h̄ cōsequenter repressis hostibus describit̄ templi purificatione: 7 secundo purificatione renouatio: ibi. Et acceperūt lapides: Tercio altaris dedicatio ibi. Et fecerunt dedicationem.

Circa p̄mū p̄mo ponitur lamentum destructionis: cum dicitur.

v Et viderunt etc. s. ipm templu. r Et altare. s. ho
locustoz. y Propbanatu. na ibi positum fuerat
ydolum: vt dictu est s. j. ca. 3 Et in atrijs virgulta
nata. s. in atrio sacerdotu: 2 in atrio viroz mundorum
et in atrio immundoz. a Et pastophozia dirupta

i. domniculas cir
ca atria sacerdo
tu edificatas in
quibus offeren
tes hostias paci
ficas comede
bat cora dno p
tez sibi pringen
tem. nam de ho
stias pacificas
ad honores diui
nu. alia cedebat
in vltus sacerdo
tu tercia in vltus
offerentiu.

b Et sciderunt
vesti. sua etc. in si
gnu doloz 2 by
in illationis.

c Et exclama
uerunt etc. de qb
bates. Hume. r
2 dicunt tubesi
gnoz: qz p illas
significabantur
plura. s. couoca
tio ad consiliuz
2 gregatio ad
festu: 2 motio ca
strozu: 2 exerci
tatio ad bellum

d Tunc ordi
nauit etc. Dic se
cundo tollit impe
diment uz purifi
cationis cu of.

e Tunc ordi
nauit etc. vt sic ef
sent occupati in
sua defensione: vt
no possent pice
re sagittas vl spi
cula ad eos qui
emundabant lo
ca sancta. Et co
sequenter ponit
ipsa purificatio
cum dicitur. ele
git sacdotes etc.
i. saucte viter in
tegre fame.

f Et tulerunt etc.
i. lapides altarif
qd fecerat genti
les ad immolan
du ydolo sup al
tare holocausto
ru posito: vt di
ctuz est supra. j.
ca. 8 In locu
imudu. lapides
autē altarif dñi
cotaminat s po
suerunt in loco mudo: sicut subdit: et cogitauit de alta
ri holocaustoz etc. b Et reposuerunt etc. id est in mo
te syon vbi erat tomus dñi.

Conclude exercitus istu in
manu ppli tui isrl: 2 pfundā
tur i exercitu suo 2 eqtibuz
Da illis formidinez 2 tabe
fac audaciā virtutis eoz: 2
comoueat p tritioe sua. Be
ñce illos gladio diligentiu
te: 2 collaudet te omes q no
uerunt nomē tuū in hymnis
Et comiserunt pliu: 2 cecide
runt de exercitu lysie quibz
milia viroz. Vidēs aut ly
sias suoz fugā: 2 indeoz au
daciā: 2 q parati sūt aut vi
uere aut mori fortiter abije
antiochia 2 elegit milites:
vt multiplicati rursus veni
rēt in iudeā. Dixit autē iu
das 2 fratres ei. Ecce ptri
ti sunt inimici nri: ascenda
mus nūc mūdare sancta et
renouare. Et cōgregatus ē
ois exercit: 2 ascēderunt in
montē syon. Et viderunt
sanctificationē deserta: et
altare pphanatū: 2 portas
exustas 2 in atrijs virgulta
nata sicut in saltu vl in mō
tibus: 2 pastophozia diru
pta. Et sciderunt vestimen
ta sua: 2 planxerunt planctu
magno 2 imposuerunt cine
rē sup caput suū: 2 ceciderūt
in faciē sup terram: 2 excla
mauerūt tubis signoz 2 cla
mauerūt i celū. Tūc ordi
nauit iudas viros 2 pugna
rent aduersus eos q erāt in
arce: donec emūdarēt sācta
Et elegit sacdotes sine ma
cula volūtate habentes in
lege dei: 2 mūdauerūt sācta
Et tulerunt lapides cōta
minationis in locū immū
duz. Et cogitauit de altari

Quousq; veniret ppheta. bicēs qd esset agēdu de illis.
k Et acceperunt. Dic pñr describit templi purificati re
nouatio: 2 pmo qñtū ad altare holocaustoz: cu of.
k Et acceperunt etc. q hē Exo. xx. 2 deutro. xxvij.
l Et edificauerunt etc. i. ad similitudinē illi qd fuerat disti
patu. m Et edi
ficauerunt sancta. re
pando ruinas que
erāt in pma pte tē
pli q vocabat san
cta. n Et q in
tra etc. parando de
fectus existentes in
secunda pte templi
q dicebat sancta sa
croz. o Et edē
i. edificia que erāt
extra p habitacu
lis sacerdotu.

holocaustoz qd pphanatū
erat: qd de eo facer. Et inci
dit illi pliu bonū vt destru
eret illud: ne forte illis eēt i
obprobriū: qz paminaue
runt illud gentes: 2 demoli
ti sunt illud. Et reposuerūt
lapides i monte tomus i lo
co apto: quoad usq; veniret
ppha 2 ruderet de eis. Et
acceperūt lapides integros
fm legē: 2 edificauerūt al
tare nouū fm illud qd fuit
prius: 2 edificauerūt san
cta: 2 q intra tomū erāt in
trinsecus: 2 edē 2 atria san
ctificauerūt. Et fecerūt va
sa sancta noua: 2 intulerūt
candelabrū 2 altare incen
sorum 2 mensam in templū
Et incensuz posuerūt sup
altare: 2 accēderūt lucernas
que sup candelabrū erāt: 2
lucēbāt in tēplo. Et posue
rūt sup mensaz panes: 2 ap
penderunt velamina: 2 con
suminauerūt oia opa q fece
rāt. Et ante matutinū sur
reperunt quinta 2 vicesima
die mensis noni: hic est mē
sis casleu: centesimi qdra
gesimo octauo anni: 2 obtule
rūt sacrificiū fm legē sup al
tare holocaustoz nouū qd
fecerūt. Scdm tps 2 fm diē
in q paminauerūt illō gen
tes: in ipa renouatū ē i can
ticis 2 cytharis 2 cynaris 2
cymbalis. Et cecidit omis
ppls i faciē: 2 adorauerūt 2 be
nedixerūt i celū eū q ppera
uit eis. Et fecerunt dedi
cationez altarif diebus o
cto: et obtulerunt holocau
sta cum leticia: et salutaria

Et edificauerunt sancta. re
pando ruinas que
erāt in pma pte tē
pli q vocabat san
cta. n Et q in
tra etc. parando de
fectus existentes in
secunda pte templi
q dicebat sancta sa
croz. o Et edē
i. edificia que erāt
extra p habitacu
lis sacerdotu.

p Et atria sancta
ficauerūt eradicari
do virgulta 2 asper
gentes lustrationis
aqua. q Et in
tulerunt candelabz
etc. bec em tria erāt
in pna pte templi.
mensa ppositionis
in parte aquilonari
candelabruz in au
strali: altare incensū
in medio 2 sanctuz
sanctoz. q Et
incensum posuerūt
i. cremauerūt super
altare. r Et ap
penderunt velamē
ta. vñ in introitu
tēpli: aliud autē scdm
sectoz. s Cente
simi quadragesimi
octauo anni. regni
grecoz. t Se
cundū tps 2 fm diē
em etc. Na anno. c.
xlv. die. xxv. mēsis
casleu sacrificauerūt
ydolatre sup aram
vt bates: s. j. cap. 2
anno. clviij. die vi
cesima qnta mensis
casleu obtulerūt iu
dei sacrificiū in tē
plo purificato: 2 sic
reolutis tribz an
nis ea dez die reno
uatum est templuz
qua fuerat ante cō
taminatū: sicut fue
rat antea pphetatū
Dan. viij.

Et acceperunt etc. q hē Exo. xx. 2 deutro. xxvij.
l Et edificauerunt etc. i. ad similitudinē illi qd fuerat disti
patu. m Et edi
ficauerunt sancta. re
pando ruinas que
erāt in pma pte tē
pli q vocabat san
cta. n Et q in
tra etc. parando de
fectus existentes in
secunda pte templi
q dicebat sancta sa
croz. o Et edē
i. edificia que erāt
extra p habitacu
lis sacerdotu.

Et acceperunt etc. q hē Exo. xx. 2 deutro. xxvij.
l Et edificauerunt etc. i. ad similitudinē illi qd fuerat disti
patu. m Et edi
ficauerunt sancta. re
pando ruinas que
erāt in pma pte tē
pli q vocabat san
cta. n Et q in
tra etc. parando de
fectus existentes in
secunda pte templi
q dicebat sancta sa
croz. o Et edē
i. edificia que erāt
extra p habitacu
lis sacerdotu.

Et acceperunt etc. q hē Exo. xx. 2 deutro. xxvij.
l Et edificauerunt etc. i. ad similitudinē illi qd fuerat disti
patu. m Et edi
ficauerunt sancta. re
pando ruinas que
erāt in pma pte tē
pli q vocabat san
cta. n Et q in
tra etc. parando de
fectus existentes in
secunda pte templi
q dicebat sancta sa
croz. o Et edē
i. edificia que erāt
extra p habitacu
lis sacerdotu.

Et fecerunt dedi
cationem. Sic p se
quenter describitur
templi renouati de
dicatio: 2 primo qñ
nem altarif diebus etc. et inde tractum fuit q festa soleu
ma octauau habent in nouo testamento.

tum ad altare: cum dicitur. v Et fecerunt dedicati
nem altarif diebus etc. et inde tractum fuit q festa soleu
ma octauau habent in nouo testamento.

Bachabeoz

Et ornauerunt eum. p. victorijs a deo sibi dat. y. **Et** facta sunt iudas etc. ista e dies de qua dicit Job. x. Encenia facta sunt in hierosolymis et byemis erat. Incipiebat enim b. solennitas a. xv. die mensis casleu: cui ruder nouember et aliqui december in pte. Prima namq. dedicatio tempore salomonis facta fuit in seprebru. iij. Re. viij. Alia in reditu babilionice captiuitatis fuit in vere. cetera patet vsq. ibi. **Et** habere populus etc. Sicut enim esau q. sequebat iacob Gen. xxvij. sic ydumei ab esau descendentes sp. molesti fuerunt iudeis descendentes a iacob. **Capitulum. v.**

Et factum est. ut audierunt gentes etc.

Hic ponit tertius afflictus iude antiochi tpe: que habuit iudas cum finitimijs gentibus: invidentibus prosperitati iudeorum: que facta est p. iudas et fratres eius. ppter qd iudeos habitantes inter eos occidebant: et p. quos terminis eius invadebant et obsidebant. ppter qd iudas et fratres eius: ptra gentes istas pugnauit. circa qd sic pcedit: qz pmo ponit afflictioz liberatio. scdo aliquorum israhelitarum psumptio ibi. Et in dieb. p. ma in duas. qz primo ponit afflictio iudei aliquos speciales aduersarios. scdo ptra alios ex diuersis gentibus pmixtos. ibi. Et congregate sunt gentes. Circa p. p. m. tit. ca. afflictus iudei in g. ali. cu. dicit.

Et factus est ut audierunt gentes in circuitu. i. gentiles in circuitu iude habitantes. b. **Et** rate se valde. prosperitati iudeorum invidentes. et sile. b. j. f. dre. iij. et. **Et** cogitabant etc. id est filios israel. d. **Qui** erant inter eos. plures. n. de filiis israel fugientes psecutionem antiochi epiphanis: latenter iuerant ad habitandum inter gentiles. ppe iudeam habitantes. secundo ponitur conflictus iudei in speciali: et primo

laudis. **Et** ornauerunt faciem templi coronis aureis et scutulis: et dedicauerunt portas et pastophoria: et imposuerunt eis ianuas. **Et** facta est leticia in populo magna valde: et auersus est obprobrium gentium. **Et** statuit iudas et fratres eius: et vniuersa ecclesia israel: ut agerent dies dedicationis altaris in temporibus suis ab anno in annus p. dies octo: a quinta et vice sima die mensis casleu cum leticia et gaudio. **Et** edificauerunt in tempore illo montem syon: et p. circuitum muros altos et turres firmas: ne quando venirent gentes et conculerent eum sicut antea fecerunt. **Et** collocauit illic exercitum ut seruarerent eum et munirent eum ad custodiendam bethsuram: ut haberet populus munitionem ptra faciem ydumee.

Capitulum. v.

Et factum est ut audierunt gentes in circuitu qz edificatum est altare et sanctuarium sicut prius: irate se valde: et cogitabant tollere genus iacob: qui erant in eis: et ceperunt occidere de populo et psequi. **Et** rebelabat iudas filios Esau in ydumea et eos qui erant in arabathane quia circumsedebant israelitas et percussit eos plaga magna. **Et** recordatus est maliciam filiorum beaan qui erant populo in laqueum et in scandalum insidiantes ei in via. **Et** conclusi sunt ab

contra ydumeos et arabathaneos et filios beeam. nam isti put poterant iudeis nocebant. et p. lsa vsq. ibi.

Et anathematizauit. sicut dicit de ioseph q. anathematizauit urbem hiericho: ioseph. vi. cuius habitatores omnes interfecit: et metalla que p. igne purgari poterant diuino cultui deputauit. p. necessarios tabernaculi unde anathematizatio est nomen grecum: et dicitur ab ana quod est sursum et thebis positio: qz talia sepantur ab visib. humanis et deputantur cultui diuino.

eo in turribus: et applicuit ad eos et anathematizauit eos et incendit turres eorum igni. cum omnibus qui in eis erant.

Et transiit ad filios amon et inuenit manum fortis et populum copiosum et tymotheum ducem ipsorum. **Et** commisit cum eis prelia multa: et contriti sunt in conspectu eorum et percussit eos: et cepit iazer et filios eius: et reuersus est in iudeam.

Et congregate sunt gentes que sunt in galaad aduersus israelitas que erant in finibus eorum ut tollerent eos: **Et** fugerunt in datheman munitionem: et miserunt literas ad iudam et fratres eius dicentes.

Congregate sunt aduersus nos gentes p. circuitum ut nos auferant: et parant venire et occupare munitionem in quam cofugimus. **Et** tymotheus est dux exercitus eorum. **Nunc** ergo veni et eripe nos de manibus eorum: quia cecidit multitudo de nobis. **Et** omnes fratres nostros qui erant in locis tubin interfecisti et captiuas duxerunt uxores eorum et natos et spolia: et peremerunt illic fere mille viros. **Et** adhuc epistole legebantur. **Et** ecce alij nuncij venerunt de galylea concissis tunicis nuntiantes sibi verba hec: dicentes conuenisse aduersum se: a prolomaide et tyro et sydone: et repleta est ois galylea alienigenis ut nos psumant

imo cultui deputauit. p. necessarios tabernaculi unde anathematizatio est nomen grecum: et dicitur ab ana quod est sursum et thebis positio: qz talia sepantur ab visib. humanis et deputantur cultui diuino.

Et transiit ad filios amon. isti etiam fuerunt molesti iudeis: quis eis debuit sententiam beniuolam: eo q. descenderat de Lot nepote abrae.

Et cepit iazer etc. id est villas sibi dominio iazer existentes

Et congregate sunt gentes. **Hic** consequenter ponitur conflictus iudei contra aduersarios ex diuersis gentibus commixtos. Circa quod primo ponitur causa conflictus: secundo belli apparatus. ibi. **Et** autem audiuit. **tercio** bellantium virtus. ibi. **Et** abijt symon. **Quarta** no. cofligendi fuit oppressio iudeorum a commixtis gentibus in galaad et in galylea ppter quod iudei in illis partibus positi petierunt a iuda et eius fratribus adiuuari et litera p. paucis exceptis

Et fugerunt etc. sic no. iabatur illa munitionem. **Et** tymotheus est dux etc. qui erat homo bellicosus et iudeis molestus. **Et** a prolomaide. ciuitate que postea dicta est achon.

Et dicitur ab esau dicitur de lsa

M Et audiuit autem iudas et populus sermones istos: conuenit ecclesia magna cogitare quod facerent fratribus suis qui in tribulatione erant et expugnabant ab eis. Dixitque iudas symoni fratri suo. **E**lige tibi viros et vade et libera fratres tuos in galylea: ego autem et fratrem meum ionathas ibimus in galaadithim. **E**t reliquit iosephus filium zacharie et azariam duces populorum residuo exercitus in iudea ad custodiam: et precepit illi dicens. **P**restote populo huic: et nolite bellum committere aduersum gentes donec reuertamur. **E**t dati sunt symoni viri tria milia: ut iret in galyleam: iude autem octo milia in galaadithim. **E**t abiit symon in galyleam: et commisit prelia multa cum gentibus. **E**t contrite sunt gentes a facie eius et persecutus est eos usque ad portam ptolomaidis. **E**t ceciderunt de gentibus fere tria milia virorum: et accepit spolia eorum. **E**t assumpsit eos qui erant in galylea et in arbat: cum vxoribus et natis: et omnibus que erant cum illis: et adduxit in iudeam cum leticia magna. **E**t iudas machabeus et ionathas frater eius transierunt iordanem: et abierunt viam trium dierum in desertum. **E**t occurrerunt eis nabuthei et susceperunt eos pacifice et narrauerunt eis omnia que acciderant fratribus eorum in galaadithide. et quia multi ex eis comprehensi sunt in barasa et bosoz et in alimis et in casphoz et mageth et carnai. **D**e omnibus civitatibus munite et magne. **S**ed et in ceteris civitatibus galaadithidis tenent comprehensi. **E**t in crastinum constituerunt admonere exercitum civitatum harum: et comprehendere et tollere eos in una die. **E**t pervertit iudas et exercitus eius viam in desertum bosoz repente: et occupavit civitatem: et occidit omnem masculum in ore gladii: et accepit omnia spolia eorum: et succendit eas igni. **E**t surrexerunt inde nocte et ibant usque ad munitio-nem. **E**t factum est diluculo cum eleuassent oculos suos: et ecce populus multus cuius non erat numerus: portantes scalas et machinas: ut comprehenderent munitio-nem et expugnarent eos. **E**t vidit iudas quia cepit bellum: et clamor belli ascendit ad celum sicut tuba et clamor magnus de civitate. **E**t dixit exercitui suo. **P**ugnate hodie pro fratribus vestris. **E**t venit tribus orationibus post eos et exclama-verunt tubis et clamauerunt in oratione. **E**t cognouerunt castra tymothei quia machabeus est: et refugerunt a facie eius. **E**t percusserunt eos plaga magna et ceciderunt ex eis in die illa fere octo milia virorum. **E**t diuertit iudas in maspha et expugnauit et cepit eam: et occidit omnem masculum eius: et sumpsit spolia eius: et succendit eam igni. **I**nde perrexit et cepit casbon: et magged et bosoz: et reliquas civitates galaadithidis. **P**ost hec autem verba congregavit tymotheus exercitum alium: et castra posuit contra raphon trans torrentem. **E**t misit iudas speculari exercitum: et renunciauerunt ei dicentes: quia conueniunt ad eum omnes gentes que in circuitu nostro sunt et exercitus multus nimis. **E**t arabes conduxerunt in auxilium sibi: et castra posuerunt trans torrentem. **P**arati ad te venire in prelium. **E**t abiit iudas obviam illis. **E**t ait tymotheus principibus exercitus sui.

dum dictas munitio-nem.

V Et venit etc. divisit enim exercitum suum in tres partes irruens super adversarios a tergo.

R Et diuertit iudas in maspha. alii qui libri habent: masphar et male: quia masphar est locus in iudea in quo fuerunt congregati iudas et populus ad dominum deprecandum. supra. iij. capitulo.

Y Post hec autem verba. **D**ic prater ponit scda tymothei rebellatio: et per littera usque ibi.

3 Et ait tymotheus principibus etc. erat enim sortilegus et per hoc factum sortilegauerat de victoria sui iudam vel econverso.

A Statuit scribas populi secus torrentem. **I**sti enim habebant in scriptis nomina bellatorum: et per hoc poterat scire si omnes transirent.

B Et transfreta vit ad illos por: ut daret alijs audaciam transirendi.

U Et dati sunt viri etc. quia cum paucioribus adversariis habebat consilium etc. iudas.

O Et abiit. hic prater ponit bellantiu virtus: et primo symonis et sui exercitus. et per littera usque ibi.

P Et assumpsit etc. ut essent magis moti ab adversariis et per consequens magis tuti. q. **E**t iudas. **D**ic prater ponit virtus iude et eorum qui cum ipso erant: et diuidit in duas partes: quia primo ponit adversarios rebellatio. secundo iudeorum asscuratio. ibi. **E**t congregavit iudas. **P**rima in duas fuit duplex tymothei rebellionem. scda ibi.

Post hec autem circa prima parte patet littera usque ibi.

R Constituerunt admonere exercitum. i. ipsum applicare ad inuadendum.

S Et surrexerunt inde nocte. ut ex improviso irruerent super eos qui obsiderat iudeos idulos in munitio-nem.

T Et vidit iudas etc. ad capi-

entem.

entem.

entem.

Bachabeoz

C Et piecerunt etc. ut fugerent magis expedite. **D** Et congregauit. Postquam descripta est aduersarioz debellatio. **E** sequentem describitur iudeoz passio: nam liberatos ab obfidione noluit inter aduersarios dimittere: sed adducere eos in iudeam ut essent ibi tuti. et patet ista vsq; ibi. **E** Et uenerunt vsq; ephron: ubi ponit impedimentum supueniens in via: nam habitatores ephron negauerunt eis transitum per suam ciuitatem et non poterant transire per aliam uiam: ideo subditur. **F** Et per medium. scilicet ciuitates ephron. **G** Et erat. scilicet iudei populo ei. **H** Et obsiderunt etc. i. muraauerunt eas. **I** Et precepit iudas predicare. i. per conones dicere. **K** Et applicarent. i. ut in sulcum facerent etc. ciuitatem. **L** Et eradicauit eam. i. subuertit. **M** Et erat iudas etc. faciebat enim uultum suum custodiam ne aliquis ex debilitate seu alia occasione remaneret per armatos: et ab aduersariis insidiantibus caperetur. **N** Et obtulerunt etc. i. eo quod bellatores sani redierant et integro numero. **O** Et in diebus. **P** Et describitur quondam iudeoz presumptio scilicet illorum qui in absentia iudei et fratrum suorum remanserunt ad populi custodiam: et presumptiue de sua uirtute exierunt ad preliandum cum gentilibus contra iudei prohibitionem que habetur in libro 3. et per ista vsq; ibi. **P** Et azarias princeps uirtutis. i. partis exercitus que remanserat ad custodiam iudei tamen non ad bella contra extraneos concitandum.

Cum appropinquauerit iudas et exercitus eius ad torrentem aqua: si transierit ad nos perior: non poterimus sustinere eum. quia potes poterit aduersum nos. Si uero timuerit transire et posuerit castra ex flumen transfretum ad eos: et poterimus aduersus illum. **U**t autem appropinquauit iudas ad torrentem aque statuit scribas populi secus torrentem: et mandauit eis dicens. Nemines hominum reliqueritis: sed ueniant omnes in prelium. **E**t transfretauit ad illos perior: et omnis populus post eum: et pertrixit se omnes gentes a facie eorum: et piecerunt arma sua et fugerunt ad phanum quod erat in carnaim. **E**t occupauit ipsam ciuitatem: et phanum succedit igni cum omnibus que erant in ipso: et oppressa est carnaim: et non potuit sustinere contra faciem iudei. **E**t congregauit iudas uniuersos israelitas qui erant in galadide a minimo usque ad maximum: et uoces eorum: et uocatos et exercitum magnum ualere ut uenirent in terram iudee: et uenerunt usque ephron: et hec ciuitas magna ingressu posita munita ualde. **E**t non erat declinare ab ea dextra uel sinistra: sed per medium iter erat. **E**t incluserunt se que erant in ciuitate: et obsiderunt portas lapidibus. **E**t misit ad eos iudas uerbis pacificis dicens. Transeamus per terram uestram ut eamus in terram nostram: et nemo uobis nocebit: tamen pedibus transibimus. **E**t uolebant eis aspicere. **E**t precepit iudas predicari in castris: ut applicaret unusquisque in quo erat loco. **E**t applicuerunt se uirtutis: et oppugnauit ciuitatem illam tota die et tota nocte: et tradita est ciuitas in manu eius. **E**t perrunt omnem masculum iore

gladium: et eradicauit eam: et accepit spolia eius: et transiuit per totam ciuitatem super interfectos. **E**t transgressi sunt iordanem in campo magno contra faciem bethsan. **E**t erat iudas congregans extremos. et exhortabat populum per totam uiam donec uenerent in terram iuda. **E**t ascenderunt in montem syon cum leticia et gaudio: et obtulerunt holocausta quod nemo ex eis cecidisset donec reuertentur in pacem. **E**t in diebus quebus erat iudas et ionathas in terra galad et symon frater eius in galylea: et facies ptolomaidis: audiuit iosephus zacharie filius: et azarias princeps uirtutis: res bene gestas: et prelia que facta sunt et dixit. **F**aciamus et ipsi nobis nomen: et eam pugnare aduersus gentes: que in circuitu nostro sunt. **E**t precepit his qui erant in exercitu suo: et abierunt ianniam: et exiuit gorgias de ciuitate: et uiri eius obuiam illis in pugna. **E**t fugati sunt iosephus et azarias usque in fines iudee: et ceciderunt illa die de populo israel duo milia uiri. **E**t facta est plaga magna in populo: quia non audierunt iudam et fratres eius: existimantes fortiter se facturos. **I**psi autem non erant de semine uiroz illoz: per quos facta est in israel. **E**t uiri iuda magnificati sunt ualde: in conspectu omnis israel et gentium omnium ubi audiebatur nomen eorum. **E**t conuenit ad eos fausta acclamantes. **E**t exiuit iudas et fratres eius et expugnabant filios esau in terra que ad austrum est: et percussit chebron et filias eius. et muros eius: et turres eius succendit igne in circuitu. **E**t mouit castra ut iret in terram alienigenarum. **E**t perambulabat

Quod faciamus et ipsi nobis nomen etc. ex quo patet quod mouebantur ex presumptione et laudis cupiditate. **R** Et abierunt ianniam. ubi habitabat gorgias cum exercitu suo. **S** Ipsi autem non erant etc. i. Machabeus et filioz suorum et sanguineorum eorum. **T** Et uiri iuda etc. propter crebras et magnas uictorias. **U** Et conuenit ad eos etc. i. euertit uia siue laudes de eorum magnificatis et dicunt fausta a fauore faues que si fortune fauores. plures enim sunt getibus circa iudeam habitantibus uidentes et audientes iude fratrumque suorum tenas. scilicet fortunas uenerunt ad eos facientes uictorias. **X** Et perambulabat samariam. ubi habitabant gentiles illuc missi de phidice: que semper fuerunt molesti iudeis: ut patet primo Esdre et neemie. et reuertitur scriptura ad loquendum de predictis que precesserant ad bellum ex presumptione cui dicitur. **Y** In illa die. id est illo tempore.

3 **C**eciderunt sacerdotes etc. i. iosephus et azarias etc. dicitur: quod licet essent de sacerdotali genere non tamen erant de sorte ierusalem: de qua fuit matathias etc. in principi. ca. secundi.

Rex antiochus. Descriptis victorijs iude etc. p. ante ocbi epi-

phanes: hic psequenter describitur p. filius iude tpe filij sui antiochi eupatori: et q. corruptio vni est generatio alterius: ideo primo ponitur mors Antiochi illustris: secundo substituto filij eius antiochi eupatoris: ibi. et cognouit lysias. Circa primu primo ponit sue mortis occasio. q. fuit duplex. Una q. fuit turpiter repulsus a quadam ciuitate p. d. valde opulenta: qua querebat subito tepdari: et hoc e. q. d. b. Et audiuit e. etc. b. audiuit ab exploratoribus quomiserat ad inquirendum de ciuitatibus i quibus posset accipere diuitias: et pecunias multas: nam ad hoc iuerat in p. d. ut dicitur est s. iij. ca. c. Et illic fuit etc. ad decore templi diuitis pleni. d. Et loce etc. ad memoriam suarum victoriarum. e. Et querebat querere ciuitate. dolose.

f. Et non potuit quia ciuitas reuelat fuit etc. volus.

g. Et abiit cum tristitia magna que fuit occasio sue mortis prima nam sp. tristis exiecit ossa: p. uer. xv. Secunda sue mortis occasio fuit tristitia sup. p. d. t. veniens de audita debellatione principum suorum in iudea et prosperitate iudeorum et hoc est quod dicitur.

b. Et venit q. nunciaret ei. et p. lra vsq. ibi.

samaria. In illa die. ceciderunt: sacerdotes in bello dicitur voluit fortiter facere: dux sine p. filio exiit i. p. lra. Et rediit iudas i. azotum in terram alienigenarum: et diruit aras eorum: et spolia eorum suorum succendit igni: et cepit spolia ciuitatum et reuersus est in terram iuda. Caplm. vj.

Rex antiochus p. ambulauit superiores regiones. Et audiuit e. ciuitate t. elimaidem in p. d. nobilissimam et copiosam i. argento et auro: templumq. in ea locuplex valde. Et illic velamina aurea: et lorice et scuta. q. reliquit alexander philippi rex macedo qui regnauit primus in grecia: et venit et querebat cape ciuitatem et tepdari eam et non potuit quoniam innotuit primo his qui erant in ciuitate. Et insurrexerunt in p. d. et fugit inde: et abiit cum tristitia magna: et reuersus est i. babyloniam: et venit q. nunciaret ei i. p. d. q. fugata sunt castra q. erant i. terra iuda: et abiit lysias cum virtute fortis i. p. d. et fugatus est a facie iudeorum: et iualuerunt armis et viribus et spolijs multis que ceperunt de castris q. exciderunt: et quod diruerunt abominatiorum quas edificauerat sup. altare quod erat in hierusalem: et sacrificatiorum sic prius circumciderunt muris excelsum: h. et bethsaram ciuitatem suam. Et factum est: ut audiuit rex h. mones istos expauit et motus est

i. Et q. etc. id est ydolum iouis quod edificauerat antiochus sup. altare dicitur: ut s. ca. i. k. Et sanctificatione. i. templi l. Et bethsara etc. ut esset eis in fortalicium i. impulsus gentium. m. Et audiuit etc. q. debellatus fuerat in elimaide et principes sui in terra iude. n. Et arbitratus est se

valde: et cecidit i. lectum et incidit in languorem p. tristitia: quia non est factum sicut cogitabat. Et erat illic p. dies multos: quia renouata est i. eo tristitia magna: et arbitratus est se mori. Et vocauit omnes amicos suos: et dixit illis. Recessit somnus ab oculis meis: et cecidi et corruui corde p. sollicitudine. Et dixi i. corde meo. In quantam tribulationem ueni: et in quibus fluctus tristitie in qua nunc sum: quod iocundus eram et dilectus i. potestate mea. Nunc uero reminiscor malorum que feci in ierusalem: unum et abstuli omnia spolia aurea et argentea que erant in ea: et misi auferre habitantes iudeas sine causa. Cognoui ergo quia propterea inuenerunt me mala ista: et ecce perco. tristitia magna in terra aliena. Et vocauit philippum unum de amicis suis: et preposuit eum sup. vniuersum regnum suum. Et cecidit ei dyadema: et stolam suam et anulorum: ut adduceret antiochum filium suum et nutrirer eum et regnaret. Et mortuus est illic antiochus rex anno centesimo quadragesimo nono: et cognouit lysias quoniam mortuus est rex: et constituit regnare antiochum filium eius quem nutriuit adolescentem: et vocauit nomen eius eupatorum. Et hi qui erant i. arce cluserunt iherusalem i. circuitu sanctorum: et querebant eis mala sp. ad firmamentum gentium. Et cogitauit iudas disp. de eos et puocauit vniuersum populum

mozi. desperans de infirmitate sanari. cetera patent vsq. ibi. o. Et dilectus in potestate mea. b. hoc erat a satellitibus suis: sed erat os osus gentibus alijs propter superbiam et malitiam suam.

p. Nunc reminiscor etc. pena debita docente culpam.

q. Et preposuit etc. videns imminere de prope in quo suum in teritum.

r. Et cecidit ei dyadema etc. insignia regalia ad insigniendum filium suum.

s. Et mortuus est etc. cepit autem regnare anno centesimo tricesimo septimo: ut s. j. ca. primus t. annus et ultimus fuerunt imperfecti: et anno septimo regni sui cepit filios israel grauiter affligere: et anno ix. posuit ydolum sup. altare: ut ex p. dictis s. j. ca.

t. Et cognouit. de scripta morte antiochi: hic consequenter describit substitutio filij sui qui primo sublimatus in regnum: secundo puocatus dei populum: ibi. et hi qui erant. Circa primu dicit. t. Et cognouit lysias. que reliquerat antiochus ad custodiam regni et nutritionem filij sui: ut s. iij. cap.

v. Omnis mortuus est rex. hoc cognouit p. nunciu puenientem philippum: que rex moriens instituerat tutorem filij sui

x. Et constituit etc. ut sic priuaret obi

lippum officio tutoris et regni negocijs in seipsum retorquendo.

y. Et hi. Dicitur p. rex nouus contra iudeos puocatur: et primo ponit huius puocationis occasio: secundo ipsa puoca-

Bachabeoz

tio ibi. **E**t iratus est rex. **O**ccasio de puocationis fuit ac-
cusatio iudeoz erga ipm de obsidione macedonū: et qbus-
dam alijs: et hoc est qd dicitur. **Y** **E**t hi q erāt in arce. ad
nocendū iudeis: vt br s. j. ca. **A** **C**oncluserant isrl' zc. i.
sic eum artauerunt q non poterant libere exequi cultum
diuinū. **B** **E**t
cogitauit zc. vt di-
uinus cultus possz
libere exerceri.
C **E**t fecerūt bali-
stas. ad iaciendum
spicula p arcis pro-
pugnacula. **D** **E**t
machias. ad destru-
endū muros eius.
E **E**t exierunt zc.
occulte z impioz
ex isrl' fauore: ideo
subdit. **E**t adiūre-
runt se illis zc.
F **M**os decreuim⁹
suire patri tuo zc.
isti fuerūt de illis q
iuerūt ad antiochiū
epiphanē impetra-
tes ab eo vt faceret
iusticias gētū i bie-
rusalem vt s. j. cap.
G **E**t filij ppli no-
stri zc. s. matathias
z filij eius et amici
ei⁹ q puaricatores
legis obsidebāt vel
occidebāt. **H** **E**t
nō ad nos zc. inferē
do nobis mala.
I **S**ed et in zc. p.
sequendo amicos z
sectatores legis.
K **E**t ecce appli-
cuerūt hodie. i. isto
tpe. **L** **A**d arces
in bierlin. impugnā-
do gentem tuā.
M **E**t munitionē
zc. p te z regnū tuū
N **E**t nisi pueneri
zc. p te. **N** **E**t nō
poteris zc. qm erūt
nimis fortificati.
O **E**t irat⁹ est rex.
Hic consequenter
ponitur ipsius reg⁹
puocatio. ex qua p
mo disponit belli
apparatus. secūdo
plicitus: ibi. **E**t ve-
nerūt. **C**irca p mū
dicitur.

O **E**t irat⁹ est rex
vt hec audiuit. qz videbant eē p bonozem suū z bonū rei-
publice. **D** **E**t cōuocauit zc. vt ei assisterent.
Q **E**t principes exercitus sui zc. vt se ad bellum dispone-
rēt. **R** **E**t elephāti zc. dicit em p h s libro de aialibus q
elephas est animal maxime disciplinabile. **S** **E**t vene-
runt. **H**ic psequenter ponit belli pgressus z primo in mu-
nitione: scdo in campo: ibi. **E**t surrexit rex. **C**irca primū z
dicitur. **S** **E**t venerunt p ydumeā que terra erat iude-
is aduersaria. vt p z p p dicitur. v. cap.
T **E**t applicuerūt ad bethsuram. vbi erant iudei p defen-

sione loci. **V** **E**t pugnauerūt zc. p bethsuram.
X **E**t fecerūt machinas. ad destruendum eam.
Y **E**t exierunt. s. iudei q erant in munitione obsessi.
Z **E**t succenderunt zc. reuertentes ad munitionez: z
defendentes eā. **A** **E**t recessit iudas ab arce. vt suc-

cuerūt ad bethsuram z pu-
gnauerūt dies multos: z fe-
cerūt machinas. **E**t exierūt
z succenderunt eas igni: z
pugnauerunt viriliter. **E**t
recessit iudas ab arce z mo-
uit castra ad bethzacharaz
ptra castra regis. **E**t surre-
xit rex añ lucē: z citauit ex-
ercitus in impetū cōtra vi-
am bethzacharaz. **E**t ppa-
uerūt se exercitus in preliū
z tubis cecinerunt. **E**t ele-
uantis ostenderunt sangui-
nem vne et mori: ad acuen-
dos eos in prelium. **E**t di-
uiserūt bestias p legiones:
z astiterūt singulis elephā-
tis mille viri in loriciis pca-
tenatis: z galee erce in capi-
tibz eoz: z qngenti eqtes oz
dinati vnicuiqz bestie electi
erant. **D**i ante tps vbi cūqz
erat bestia ibi erāt. z quo-
cūqz ibat ibant: z non di-
scedebant ab ea. **S**ed z tur-
res lignee sup eos firme p-
regentes: sup singulas besti-
as: z sup eas machine. **E**t
sup singulas viri virtutis
trigintaduo qui pugnabāt
desuper: z intus magister
bestie. **E**t residuum equi-
tatū hinc z inde statuit in
duas ptes: tubis exercituz
commouere z purgere con-
stipatos in legionibz eius.
Et vt refulsit sol i clypeos
aureos z ereos resplēduerūt
mōtel ab eis z resplēduerūt sic

nus tubarum exercitū ad audaciā. **N** **E**t purgere.
ad bellū. **O** **C**onstipatos in leg. i. pinctos ne aci-
es z legiones rumpant ab aduersarijs.
P **E**t distincta est zc. vt si iudas q paucos habebat
bellatores compatiue fugeret ad montes nō euaderet
Q **E**t pmoveban. admiratiōe vel qdam tremore.
R **O**mnes in bati. terrā. s. illam: vbi poterat talis soni-
tus z commotio picipi.
S **E**t appropiauit. **H**ic cōsequēter ponit plicit⁹.
Et primo in campo: secundo in fortalicio. ibi. **C**astra

curreret iudeis i
bethsura obsessis
B **E**t surrexit
rex. **H**ic pnr de-
scribit bellū in
cāpo: circa quaz
partē primo po-
nitur belli ppa-
tio. scdo belli cō-
gressio. ibi. et ap-
propinquauit.
tercio populi li-
beratio: ibi. **E**t
audiuit lysias.
Circa p mū di-
citur.
B **E**t surrexit
rex ante lucē. vt
iret ad pugnan-
dum contra iu-
dam.
C **E**t compara-
uerunt se zc. i. vi
spoluerūt se ad
pugnādū.
D **E**t astiterūt
zc. i. pedites.
E **I**n loriciis cō-
catenatis. naz
macule loricz
sefe complectū-
tur ad modū ca-
tbenarū.
F **D**i ante tps
zc. eaz velociter
pcedendo.
G **E**t quocun-
qz ibat ibant. s.
sequendo.
H **E**t nō disce-
debant ab ea. ne
ab aduersarijs
vulneraretur be-
stia.
I **E**t sup eas
machine. ad pū-
ciendū iacula.
K **E**t int⁹ ma-
gister bestie. re-
gens gressus ei⁹

L **E**t residuuz
zc. s. a dextris et
sinistris aialium
M **S**tatuit. in
duas zc. naz so-

autem regis. Circa primū primo ponit p̄fectus in generali: 7 p̄: sc̄o in speciali cū dicit. **E**t vidit eleazar. dicit ioseph⁹ q̄ iste fuit frater iude. vñ 7 s̄. ij. ca. quartus filius Datathie eleazarus nominatur 7 est idem nomen quod eleazar. noia em̄ bebreā ad latinū tracta frequē accipiunt hanc syllabam vs. in fine: vt iacob iacobus saul saul⁹ 7 sic de mult̄ alijs. **S**̄ hoc videt. q̄ iste dicit filius saura. Sequendo dictū ioseph⁹ p̄t dicit q̄ hic ponit nomen matris: vt s̄. ij. ca. nomen patris vel q̄ Datathias fuit binom⁹ 7 alio nomen saura dicitur.

Quam de bestijs 7c. p̄ signa regia ibidem posita. **E**t visum est 7c. i. curre lignea sup̄ eā exite p̄ signa dicta n̄ tū erat ita.

Et dedit se. i. vitā suā corpalem. **3** **E**t liberaret ppl̄m suū. bonū em̄ p̄ priū corpale p̄pter salutē boni cōis ē: p̄ponendū: iō subdit.

Et acq̄reret 7c. virtuosē mōriēdo: credebatur em̄ pbabilē q̄ si rex esset mortuus statim fugerēt eius exercitus.

Et occidit. p̄cutiens in ventre: vbi non erat armatus.

Et videntes sc̄i iudas 7 eius exercitus. **Q**uāntū regis cui nō poterant resistē. **E**t diuertit se ab eis caute recedētes vt possent replū dñi qd̄ erat i bierusalē seruare.

Castra autē. **H**ic p̄r ponit tellū in fortalicio: 7 p̄mo p̄ponit de fortalicio qd̄ erat in ierlm̄ 7 p̄. 7 interponit de fortalicio bethsure qd̄ p̄mo cepit rex anteq̄ iret in ierlm̄: iō d̄: **3** **E**t fecit pacē 7c. p̄ tale modū q̄ dimitteret fortaliciū saluis suis p̄sonis: et s̄ d̄ rō talis pacis ex pte iudeoz cū d̄. **h** **Q**uia n̄ erat 7c. i. obsessis in bethsura: et subdit causa cum d̄. **i** **Q**uia sab. crāt terre. i. ann⁹ septim⁹ in quo terra nō colebat nec semibatur: vt b̄ **Leuit. xxv. S̄ d̄ hoc v̄ qd̄ d̄ ibidē. D**abo vobis b̄ndictiōnē meā anno sexto 7 faciet fructus triū annoz: p̄ter qd̄ nō videt q̄ ann⁹ se-

lampades ignis. **E**t distincta est ps exercitus regis p̄ montes excelsos 7 alia p̄ loca humilia 7 ibant caute et ordinate. **E**t cōmouebantur om̄s inhabitātes terrā a voce multitudinis eoz et incessu turbe 7 collisione armorū. **E**rat em̄ exercit⁹ magnus valde 7 fortis. **E**t appropianit iudas et exercit⁹ eius in p̄lium: 7 ceciderūt de exercitu regis sexcenti viri. **E**t vidit eleazar filius saura vñā de bestijs lorica tam lorice regis: 7 erat em̄ nens super ceteras bestias. **E**t visum est q̄ in ea cēt rex: 7 et dedit se vt liberaret populū suū: 7 acq̄reret sibi nomen eternū. **E**t cucurrit ad eā audacter i medio legiōis interficiēs a dextris 7 a sinistris: 7 cadebant ab eo huc atq̄ illuc. **E**t iuit s̄ pedes elephantis 7 supposuit se ei: 7 occidit eum: 7 cecidit i terrā sup̄ ipm̄ 7 mortuus est illic. **E**t videntes virtutes regis 7 impetum exercitus eius: dixerunt se ab eis. **C**astra autē regis ascenderūt cōtra eos i bierusalē: 7 applicuerūt castra regis ad iudeam 7 montem syon. **E**t fecit pacē cū his q̄ erant in bethsura: 7 exierūt de ciuitate. q̄ nō erant eis ibi alimenta p̄clusis: q̄ sabbata erant terre. **E**t cō-

firmabant: sicut solet accidere in obsidione. **E**t esca 7c. ita q̄ nō poterimus diu tenere obsidionē. **E**t locus 7c. s. hominib⁹ armis 7 cibis: hoc dicebat ad babendū intentū: tamen erat falsum sicut premissit p̄cedenti: vbi dicitur. **E**t remanserunt in sanctis viri pauci qm̄ obtinuerat eos fames. **E**t incumbit nobis 7c. q. d. maiora negocia nos v̄gēt ad dimittdū hanc obsidionē: ideo p̄cludit. **3** **M**unc itaq̄ demus dextrās hominib⁹ istis 7c. modus enim hominum facientium pacem adinuicem erat dare mutuo dextrās manus. cetera patent vsq̄ ibi.

ptimus faceret aliquem defectum cibi s̄ magis abundantiā. **D**icēdū q̄ istud dei beneficiū fuit an̄ captiuitatē babylonica in q̄ cessauerūt aliq̄ dei b̄nficia: nō em̄ postea legūt hūisse iudei archā testi: nec p̄piciatorū: nec r̄nsa in rōnalē summi sacerdotis: nec v̄nctionē regū 7 pontificū: et hoc etiaz p̄sentē iudei modernū: 7 b̄ in libro bebraico nomi ne senbedrin biero solymitano: 7 idēz videt fuisse de duplicatione fructū anno. vj. **E**t p̄r reuertit ad obsidionē fortalicij biero solymitani cū d̄. **k** **E**t p̄uertit 7c. i. templi. **l** **D**ies multos. q̄ hoc erat fortis 7 munit⁹ p̄ qd̄ nō poterat cito expugnari. **m** **E**t statuit 7c. ad defensores sagittandum n̄. **o** **E**t machinas. ad muros p̄cutiendū. **o** **E**t ignis iacula. i. instrumenta ad ignē grauē iaciendum. **p** **E**t tormenta 7c. i. petrarias 7 mangonellos. **q** **E**t scorpios. i. instrumenta ad mittēdū sagittas venenatas. **r** **E**cce autē n̄ erāt in ciuitate 7c. hoc subdit ad d̄ndū q̄ nō poterāt diu tenere fortaliciū. **s** **E**t audiuit. **D**ic p̄r ponit liberatō ppl̄i ex beneficio dei q̄ facit cū tentatione p̄uentū: 7 iō misit rumores lysie p̄ quos fuit cōpulsus solutōnē obsidionis p̄curare: 7 h̄ est qd̄ d̄. **s** **E**t audi. lysias q̄ philip. 7c. ad qd̄ seq̄bat elongatio lysie a familiaritate regis 7 igni negocijs quod formidabat: iō dissolueret obsidionē p̄curabat dicens. **t** **D**eficiamus q̄tidie. nam aliq̄ interficiebantur: 7 aliq̄

prehendit rex bethsuram: 7 p̄stituit ibi custodiam suā re eā. **E**t p̄uertit castra ad locum sanctificatiōis dies multos. **E**t statuit illic ballistas 7 machinas 7 ignis iacula: 7 tormenta ad lapides iactandos: 7 spicula 7 et scorpios ad mittēdas sagittas 7 fundibula. **F**ecerūt autē 7 ipsi machinas adūsus machinas eoz: 7 pugnauerunt dies multos. **E**cce autē non erāt in ciuitate: eo q̄ septimus annus esset: 7 q̄ remanserant in iudea de gentibus p̄sumperāt reliq̄as eoz q̄ reposire fuerāt. **E**t remanserunt in sanctis viri pauci qm̄ obtinuerat eos fames: 7 disp̄si sunt vnusq̄sq̄ in locū suū. **E**t audiuit lysias q̄ philipp⁹ quē p̄stituerat rex antiochus cū adhuc viueret vt nutrirer antiochū filiū suū 7 regnaret: reuers⁹ est a p̄side 7 media 7 exercitus q̄ abierat cū ipso: 7 querit suscipere regni negocia. **E**t festinavit ire 7 dicere ad regē 7 duces exercitus **D**efecim⁹ quotidie: 7 esca nobis modica est: 7 et locus quem obsidemus ē munit⁹: 7 icūbit nob̄ ordiare de regno. **M**unc itaq̄ dem⁹ dextrās hoib⁹ istis: 7 faciam⁹ cū ill̄ pacē 7 cū oī gēte eoz: et p̄stituiam⁹ illis vt ambulēt in legitimis suis sicut pri⁹.

infirmitas: sicut solet accidere in obsidione. **E**t esca 7c. ita q̄ nō poterimus diu tenere obsidionē. **E**t locus 7c. s. hominib⁹ armis 7 cibis: hoc dicebat ad babendū intentū: tamen erat falsum sicut premissit p̄cedenti: vbi dicitur. **E**t remanserunt in sanctis viri pauci qm̄ obtinuerat eos fames. **E**t incumbit nobis 7c. q. d. maiora negocia nos v̄gēt ad dimittdū hanc obsidionē: ideo p̄cludit. **3** **M**unc itaq̄ demus dextrās hominib⁹ istis 7c. modus enim hominum facientium pacem adinuicem erat dare mutuo dextrās manus. cetera patent vsq̄ ibi.

Bachabeoz

A Et vidit munitionem loci. i. fortitudinē **b** **E**t ru-
pit zc. destruendo locum: ne si iudei rebellarent haberent
ibi recursum.

Capitulum. vij.

Anno centesimo. Postq̄ descriptus est, p̄sictus iu-
de tempore antiochi cupatoris: hic p̄sequenter de

scribit ei? cō-
flictus tpe demetrii
filij alceus fratris
s. seluci: z diuidit i
duas partes: quia
primo describit ip-
sius iude pugna: se-
cundo cum roma-
nis amicitia cōtra-
cta. vij. ca. Prima
in tres: nam primo
circa demetriū ostē-
dit adeptio regni:
secundo occasio tel-
li. ibi. et venerūt ad
eū. tercio cōgressio
prelii: ibi. **E**t elegit
rex. Circa primum
dicitur.

a Anno. clj. f. re-
gni grecor.

b **E**t tē demetri-
z. videns em se p̄-
uatum regno patri
sui p̄ patruū suum
antiochuz epypha-
nem abijt romam
ad p̄querendus de
eo s̄ ipso viuete ni-
bil p̄fecit: propter
quod ipso mortuo
redijt ad obtinen-
dum regnum p̄tra
cognatu suum: ma-
xime qz tunc regnū
erat quodāmodo
diuisum p̄ lysiam z
philippum: eo q̄ q̄
libet volebat esse tu-
tor antiochi eupa-
toris z agere nego-
cia regni: vt p̄z ex
p̄dictis.

c **E**t ascēdit zc. f.
tyrum: vt dicit Jo-
sephus.

d **E**t regnauit il-
lic. quia multi vene-
runt ad eum recipi-
entes ipm tanq̄ re-
gem et dominū: tuz
qz regnū sibi debe-
batur ex successiōe
paterna: tum pro-
pter diuisionem p̄-
dictam.

e **E**t factum ē zc.
f. palatiū antiochie
que erat metropol-

f **C**omprehendit
in demetrii fauores

g **E**t venerunt. **H**ic p̄sequenter ponitur occasio belli. q̄
fuit accusatio iude z amicorū suorū per iniquos de israel z
patet litera.

b **E**t elegit rex. **H**ic consequenter describitur cōgressio
belli: et primo p̄tra alchimū sacerdotem. secundo p̄tra
Michanozem. ibi. **V**idit aut̄ alchimus. **P**rima in duas.

Propter legitima enim ip̄o-
rū que desperimus irati st:
z fecerunt oia hec. **E**t pla-
cuit sermo in p̄spectu regis
z principum: et misit ad eos
pacem facere z ceperunt il-
lam: z iurauit illis rex z pn-
cipes z exierunt de muniti-
one. **E**t intrauit rex montē
syon: et vidit munitionem
loci: et rupit citius iuramē-
tū qd̄ iurauit: et mandauit
destruere murū in gyro. **E**t
discessit festinanter z reuer-
sus est antiochiā: z inuenit
philippū dñantē ciuitati: z
pugnauit aduersus eū z oc-
cupauit ciuitatē. **Ca. vij.**

Anno centesimo quin-
quagesimo z p̄mo: ex-
ijt demetrius seluci filius
ab vrbe roma: et ascendit
cū paucis viris in ciuitates
maritimā: z regnauit illic
Et factū est vt ingressus ē
tomū regni patrū suorū: cō-
prehendit exercitus antio-
chū z lysiaz vt adducerent
eos ad euz: z res ei innotuit
z ait. **N**olite mihi ondere
faciē eorū. z occidit eos exer-
citū. **E**t sedit demetrius su-
per sedē regni sui: et vene-
rūt ad euz viri iniq̄ z impū
ex isrl: z alchim⁹ dux eorū: q̄
volebat fieri sacerdos. **E**t
accusauerūt pplm apud re-
gē dicētes. **P**erdidit iudas
z fratres ei⁹ amicos tuos: et
nos dispidit de terra n̄ra.
Nunc ergo mitte viruz cui
credis vt eat z videat exter-
miniū omne quod fecit no-

quia primo describitur bachidis z alchimi dolus: secū-
do iude conflictus sibi. **E**t vidit iudas. **P**rima adhuc
in duas: quia primo describitur p̄ceptio voli: secūdo de
ceptio populi. ibi. **E**t p̄uenerunt ad alchimū. **C**irca
primū dicit. **b** **E**t elegit rex zc. erat em a rege con-

bis in regionib⁹ regis et pu-
niat omnes amicos eius et
adiutores eorū. **E**t elegit
rex ex amicis suis bachidez
q̄ dñabatur trās flumē ma-
gnū in regno z fidelem re-
gi z misit eum vt videret ex-
terminiū quod fecit iudas.

Sed z alchimū impium
constituit in sacerdotiuz et
mandauit ei facere vltionē
in filios israel. **E**t surrexe-
runt z venerunt cum exerci-
tu magno in terram iuda z
miserunt nuncios: et locu-
ti sunt ad Judam z ad fra-
tres eius verbis pacificis i-
tolo: z non intenderunt ser-
monibus eorum. **V**iderūt
enim quia venerūt cū exer-
citu magno: z cōuenerunt
ad alchimū et bachidem

m p̄gregatio scribarum req̄-
rere que iusta sunt. **E**t pri-
mi assidei qui erant in filiis
israel: z exquirebant ab eis
pacem. **D**ixerūt enim. **D**o-
mo sacerdos de semine aa-
ron venit: non recipiet nos

Et locutus est cum eis ver-
ba pacifica: z iurauit ill⁹ di-
cens. **N**ō inferemus vobis
malum: neqz amicis vestris
Et crediderunt ei: et comp̄-
hendit ex eis p̄seraginta vi-
ros: et occidit eos vna die.
Phm verbum quod scriptuz
est. **C**arnes sanctorū tuorū
et sanguinem ipsorum effu-
derunt in circuitu hierusa-
lem: z nō erat qui sepeliret.
Et icubuit timor z tremor
in om̄ez pplm: qz dixerunt:

quia magis est p̄sonum textui in hoc loco z etiam se-
cundo libro. xiiij. capitulo. cetera patent vsq̄ ibi.

p **S**eraginta viros notabiles. in populo in fama et
virtute: ideo subditur.

q **S**com verbum. qd̄ scriptum est psalmo. lxxvij.

r **C**arnes sanctorum tuorum zc.

stitutus ad illi⁹
terre custodiam
i **E**t alchimuz
impium zc. i. cō-
stituit eum sum-
mū sacerdotem
cum tamen non
essz de genere sa-
cerdotali vt di-
cunt aliqui. **A**lij
dō dicūt q̄ erat
sicut infra dicit̄
de eo. **H**omo de
semie Aaron ve-
nit zc. tñ nō eāt
de linea summo-
rum pontificuz
ab eleazar descē-
dentium.

k **E**t locutisūt
zc. dicētes q̄ ve-
nerant p̄pter bō-
nū statum terre
vt possent iudaz
z fratres p̄ occi-
dere volose: s̄ eo-
rum volus non
habuit effectuz.

l **E**t p̄uenerūt
Hic consequen-
ter subditur de-
ceptio populi.

m **C**ongrega-
tio scribarum q̄
tuz ad legisperi-
tos.

n **E**t prim⁹ as-
sidei. i. quasi assi-
due assistētes di-
nino cultuz: z hoc
p̄ deceptiōe **A**-
chimi: cuius rō
subditur cū dicit̄
tur.

o **H**omo sac-
dos de semine
Aaron venit zc.
nō tamen de fa-
milia summi sa-
cerdotis. **S**ecū-
dū alios dō nec
de semine aaron
erat licet isti cre-
derent in hoc de-
cepti: sed primū
videtur verius

Nō est i eis veritas in verbo. **E**t iudiciū in facto: et subit causa: **T**rāsgressi sūt em̄ rē. eos accidendo quibus iurauerāt pacē. **E**t misit boies armatos. **E**t p̄p̄bēdit multos rē. p̄pter infidelitatem quā in eis viderant. **E**t p̄misit regionem iudee. **A**lchimō regendam. **E**t reliquit cū eo auxiliū. i. viros bellatores. **E**t satis agebat alchimus. i. quantū poterat ut videbatur. **P**ro p̄ncipi. sacerdotū sui. sc̄z firmādo et apl̄audo. **E**t p̄uenerūt rē. impellendo eos ad gentilem ritum. **E**t fecerunt plagam magnā rē. i. in illis qui erāt obseruatores legis. **E**t vidit iude. **H**ic p̄nt̄ describit iude cōflic̄ ad extirpādum bachidīs et alchimī volū cū dicit **E**t vidit iudas rē. oculo p̄passiōis et doloris. **M**ulto plus q̄ gentes. **M**as apostate leḡ sūt gētilib̄ nequiores. **E**t exiit rē. ut oēs malos extirparet et fecit vindictā in viros testozes. i. apostatas legis. **E**t cessauerūt vltra exire rē. i. iudee de fortalicio q̄ ob tenebāt in irīm. **E**t vidit aut̄ alchim̄. **H**ic p̄nt̄ describit bellū iude et nichanorem. **E**t p̄ ponit nichanorem et alchimī volū: sc̄z cūdo p̄flic̄: ibi **E**t cognouit nichanor. **C**ircā p̄m̄ p̄mittit volū alchimī accusādo iudam et fratres ei⁹ cum d̄r. **E**t accusauit eos multis criminib̄ falso t̄n̄ et iniuste. **C**ūdo ponit volū nichanoris nitentis cape iudā dolose: et p̄t̄z l̄fa vsq̄z ibi. **E**t salutauerūt rē. veraciter ex p̄te iude. s. ex p̄te nichanor̄ dolose: id̄ subdit. **E**t hostes rē. dū m̄ b̄rent tem

pus aptū et boiā. **E**t conterritus est ab eo. caute recedendo. **E**t cognouit. **H**ic p̄nt̄ ponit p̄flic̄us nichanoris p̄tra iudā: et diuidit in duas p̄tes s̄m̄ duplicē p̄flic̄ū. sc̄z ponit ibi. **E**t exiit nichanor. **I**n p̄ h̄o p̄flic̄us nichanor̄ debellatus fugit. et p̄t̄z l̄fa vsq̄z ibi. **E**t fugerūt rē. in q̄ erant gentiles aduersarij iudeoz. **E**t post h̄ verba. i. facta: sicut. **R**eg. j. dicitur q̄ ē verbum quod est factum. **E**t sc̄dit nichanor rē. i. ad locum templi quod erat i altiori parte montis q̄ turris dauid. **E**t exierunt rē. q̄z representabat p̄sonam regis. **E**t demonstra re ei holocaustoma ta rē. orandum est em̄ p̄ regibus nois solum p̄ bonis sed etiaz p̄ malis: ut deus cōuertat eos ad sensum ex eis dependet bonuz cōmune. **E**t irrides spreuit eos rē. eoz salutationem non recipiens. **E**t polluit. id̄ ē eoz sacrificia polluta reputauit cetera patet vsq̄z ibi. **E**t esset dom̄ orationis. q̄ s̄d̄ verbis simplicibus. **E**t obsecrationis que sit p̄ inuocationem alicuius rei sacre: ut cū dicitur p̄ passionem tuaz libera nos domine vel aliquid simile. **E**t exiit. **H**ic p̄nt̄ ponit sc̄z p̄flic̄us in quo nichanor̄ interfectus fuit: sic ḡ. **E**t exiit nichanor̄ ab irīm ad pugnandum p̄tra iudam. **E**t occurrit illi exercitus syrie. ad fornicandū nichanor̄ exercituz. **Q**ui missi erant a rege sennacherib domine rē. ut habet. **R**eg. xviij. **E**t exiit angelus rē. iij. **R**eg. xix.

Machabeoz

Et miserunt .x. martires dicitur aliq: et hoc qz aliqñ p vna pte pcurit cū martio: s̄ cōius pcurit cū februario. Nā est vltim⁹ mensis hebreoz prim⁹ mēb̄ at magl̄ core ipōdet martō: sicut pleni⁹ declarauit: Gen. vii. et Exod. xij. **E**t tub̄ .x. p sonū. n. tubaz significabāt exercitū nichano: cuius tū: vt iudei in castellis existentes securi egredere et psequere fugientes. **E**t ventilabāt .x. diuidabant. n. in diuersas ptes fugiendo. **E**t pueriebant .x. quālibz ptes fugientū inuadēdo. **E**t dextera ei⁹ .x. tēplū pminādo qz in suo regressu succederet ipm. **E**t siluit fra iuda. a plijs. **D**ies paucos. nō audita morte nichanoris demetri⁹ rex misit bachidē ad impugnādū iudeā vt b̄ in prim. ca. ix.

Caplm. viij. **A**udiuit iudas. Descripta iudei victoria: hic p̄ter describit ipsi⁹ cum romanis amicitia ptracta et diuidit in tres partes: nam p̄ describitur romanorū fama laudabil. sc̄do iudeoz legatō fidelis: ibi. **E**t elegit iudas: tercio vtrozū qz p̄federatō amicitia: ibi. **E**t placuit. Prima adhuc in tres. Nam p̄io describit eozū fama ex crebri⁹ victorijs. sc̄do ex fidelib⁹ amicitijs: ibi. Cūz amicitia at. tercio ex prudētib⁹ eozū modestijs: ibi. **E**t in oibus istis. Circa primū ponit romano rū laus in generali euz dī. **E**t audiuit iudas .x. per publicam famam. **Q**uia s̄ potentes virib⁹. iā ei sibi subiūgauerāt multa regna. **E**t acquiescūt ad oia. dū tñ sint ratōnabilia. **E**t quecumqz accesserūt ad eos .x. nulloz amicitia respuētes. **E**t audierūt. Die cōsequēter ponit fama romanorū magis in speciali: et p̄io in grecia cū dī. **E**t virtutes .x. q̄ ē q̄da ps grecie quaz senones galli acq̄sierūt sub brennio duce et cā galatia nominauerūt q̄si gallo greciā. Sc̄do in hispania: cum dī. **E**t quāta .x. ad subiectōez cui⁹ mōtes pyreneos inmeabiles ante fecerūt fere quos cum maximis sumptibus:

eis centū octogita q̄ngz milia: sic p̄tere exercitū istū in p̄spectu nostro hodie: et sciānt ceteri q̄a male locut⁹ ē sup̄ sancta tua: et iudica illū s̄m maliciaz illi⁹. **E**t commiserūt exercit⁹ plū terciā decima die mensis adar: et p̄trita sūt castra nichanorū et cecidit ipse p̄m⁹ i plio. **E**t aut vidit exercit⁹ ei⁹ qz cecidisset nichanor: proiecerūt arma sua et fugerūt et p̄secuti sunt eos vias vni⁹ diei ab adazer vsqz quo veniat i gaza: et tub̄ cecinerūt p̄ eos cū significatōnib⁹. **E**t exierūt d̄ oib⁹ castellis iudee in circuitu: et ventilabāt eos cornib⁹: et p̄uertebant itez ad eos. **E**t ceciderūt omnes gladio: et nō est relic⁹ ex eis nec vn⁹. **E**t acceperūt spolia eoz in p̄dam: et caput nichanoris amputauerūt et dextera ei⁹ quā extenderat superbe: et attulerūt et suspēderunt p̄ ierlm. **E**t letat⁹ est p̄pls valde: et egerūt diē illā leticia magna. **E**t cōstituit agi oib⁹ annis diē istā terciā decima die mēsis adar: et siluit fra iuda dies paucos **Ca. viij.**

Audiuit iudas nomen romanorū qz s̄ potentes virib⁹ et acq̄scūt ad oia q̄ postulat ab eis: et qui cūqz accesserūt ad eos stauerunt cū eis amicitias: et qz sūt potētes viribus. **E**t audierūt plia eoz: et virtus

Et qz in p̄tate. i. suā. **K** Redegit metalla. i. metallas. **A**rgēti et auri. q̄ s̄ in hispania. **M** Et possederūt .x. i. prudētia sua bellica: vñ dicit vegetius libro de re militari: qz i nullo legūt romani oib⁹ terre subiecisse sibi: nisi prudētia bellica: et exercitō armorū.

Nam greci erāt eis astutiores: b̄ spani ferociores: theutōici corpore maioēs et fortiores: gallicidi pluriores: vt ibi dē dēducit vegetius. **N** Patientia tolerando patiēter laborē q̄ est in exercitō armorū. cetera patent vsqz ibi.

tes bonas q̄s fecerūt in galatia: qz obtinuerūt eos et duxerūt sub tributū. **E**t quāta fecerūt in regione hispanie: et qz in potestate: redegerūt metalla argēti et auri q̄ illic sūt et possederunt omnē locū p̄silio suo: et patientia: loca q̄ longe erāt valde ab eis: et reges q̄ sup̄uenerāt eis ab extremis terre p̄truerūt: et p̄cusserūt eos plaga magna. **E**t erant autē dāt eis tributū oib⁹ annis: **E**t philippū p̄sen cetheorū regē et ceteros q̄ adūsus eos arma tulerāt p̄truerūt in bello: et obtinuerunt eos. **E**t antiochū magnū regē asie q̄ eis pugnā intulerat h̄is centū viginti elephātes et equitū et curus et exercitū magnū valde p̄tritum ab eis: et qz ceperūt eū viuū et statuerūt ei vt daret ipē et qz regnarēt p̄ ipm tributum magnū: et daret obsides: et p̄stitutū et regiōz iudeoz et medos et lydos et optimis regionib⁹ eoz: et acceptas ab eis dederūt eumeni regi. **E**t qz qui erant apud beladam voluerūt ire et tollere eos: et innotuit p̄mo his et miserūt ad eos dū cēvni et pugnauerūt p̄ illos: et ceciderunt ex eis multi: et captiuas duxerūt vxores eorum et filios et diripuerūt eos: et terram eorum possederunt et destruxerunt muros eorum et in seruitutem redegerunt

Et philippū p̄sen cetheorū regem. **J**osephus dicit. **C**etheorū reges. ita qz vt qz erat rex in diuersis tñ ptibus terre illius: sicut

aliqñ in gallia fuerūt plures reges: et ideo vñ qz h̄ ponat singularē p̄ plurali. i. regē p̄ reges: sicut frequēter fit in scriptura vnde Exodi. viij. **V**enit musca grauis sima. i. multitudo muscarū. **P** Et antiochū magnū q̄ fuit p̄ seleuci et antiochi epiphanis: vt dicitur est s̄. **Q** Et daret obsides. q̄rū vn⁹ fuit antioch⁹ illustri filio e⁹: vt s̄. p̄io ca. **R** Et p̄stitutū. i. illō qd̄ ordinauerūt ultra annū tributū. **S** Et regi. i. iud. sup̄ple obtinuerunt

Et medos etc. supple et pulerunt. **V** Et acceptas eas ab illis. vi armoz. **E**t dedit eum regi. pfe derato sibi. **E**t qz etc. f. eumenē regē z ipsū suū de dicta regiōibz qz dederāt eis romani. **3** **E**t inno tuit fmo bis. i. romāis. **3** **E**t mi. ad eos. defendēdo

Ducē vnuz cum exercitu ro manoz. **b** **E**t pug. 5 il. qz erāt apud elladā.

Et ceci. etc. z p3lra. **d** **E**t amias. bic pnr ponit fama ro manoz et fidei tate amicitiaz: cū dī. **C**ū amia aut suis. qz fed' inierūt cū ipsis.

Et qz in ipsis etc. fedus inuiz pseruātes. cete ra patēt. **f** **E**t in oib' istis. **b**ic pnr describit fa ma romāoz. ex modesto vsu cir ca culmē bono ruz: cum dī.

G **M**emo por. diadema etc. nul lus vtebat in si gnis regalibz a pncipio civitatis p dicit fuerit rges rome vsqz ad tar qnū supbi: qz de iecto pp ei' sup. biā z tyrānidēz pps pules psec regimi reipubli ce: deinde tribu nos pleb' z dicta tores rursus cō sules republicā gubnauerūt vsqz ad iubilū cessa rē: qz p m' arripu it impiū singla re. **D**igit qz tē pore machabeo ruz pules pērat reipublice.

b **E**t qz cu. etc. i. locu solēnevbi pueniebāt p su les de bono regi mine reipublice tractantes.

Et pmit. etc. qz vocabāt p su les ad p silū: sic in mulā civitati bus singlis anis vn' pstituit ma loz sup alios cō sules. **k** **E**t nō ē inuidia etc.

sic in principio fuit in romana republica: pp qd intā. tuz creuit augmētum: s' postea fuit oppositū: pter qd ad tātū venit detrimētū sicut p3 ad sensuz. vn' dic' iō bānes os aureū: sicut p cordia res qz crescit ita discor dia maxie collabunt.

Et elegit. bic pnr describit

illos vsqz i hūc diē. **E**t resi dua regna z insulas qz aliqui restiterant ill' exterminave rāt: z in prātez redegerunt.

Cum amicis at suis: z qz i ipsis reqem hebāt pseruave rūt amicitia z obtinuerunt rēgna qz erāt p3ia z que erāt lōge: qz qz audiebāt no mē eoz timebāt eos. **Q**ui to vo vellent auxilio esse vt regnarēt regnabāt. **Q**uos aut vellent regno turba bāt z exaltati it valde. z in omib' istis nemo portabat diadema: nec induebāt pur pura vt magnificaret in ea

Et qz curiā fecerunt sibi: z quotidie pfulēbāt trecētos viginti p silium agentes sp te mltitudine vt qz digna sē gerāt z pmittūt vni hoī ma gistratuz suuz p singlos an nos dñari vniuerse tē sue: z omīs obediūt vni: z nō est inuidia neqz zelus int' eos.

Et elegit iudas eupolemi um filiū iohānis filij iacob z iasonē filiū cleazari: z mi sit eos romā pstituerē cū il lis amicitia z societate. **E**t vt auferēt ab eis iuguz gre coz: qz viderūt qz in fuitu tē pmerēt rēgnū isrl. **E**t abierūt romā viā mltam valde z introierūt curiā z dixerūt **J**udas machabe' z frēs ei' z ppls iudeoz miserūt nos ad vos statuē vobiscū socie tatem z pacē: z pscribe nos socios et amicos vros. **E**t placuit fmo i p spective eoz.

Et b' rescriptū qd rescripse rūt in tabul ereis: z miserūt in irīm vt esset apd eos ibi

iudeoz legatio fidel: z p3lra vsqz ibi. **m** **E**t vt aufer. etc. regnū. n. syrie derivatū est a grecis vt dcm ē in pncipio libu: ppter qd in illo regno z ei' exercitu pērat mlti greci sicut p3 in supradictis. cetera patēt. **n** **E**t placuit. bic pnr ponit romāoz z iudeoz p federatio amicabile: et p3lra vsqz ibi.

mēoziale pacis z societatis **B**ū sit romanis z genti iu deoz i mari z in tēra ineter nū: p gladiusqz et hosti pcul sit ab eis. **S**i istet erit bel luz romanis pri' aut omib' socis eoz in omi dñatione eoz: auxiliū feret gēs iude oz put tps dictauerit: cor de pleno. **E**t pliatib' nō da bāt neqz s' mltabūt triti cū arma pecuniā naues: sic placuit romanis: z custodi unt mādara eozuz nihil ab eis accipiētes. **S**ifr autē z si genti iudeoz pri' accide rit bellum adiuvabunt ro mani ex aio put tps eis per miserit: z adiuvātib' nō da bīt triticū arma pecūia na ves sicut placuit romanis: z custodiāt mādara eorum absqz dolo. **S**cōm h' vba cō stituerūt romani pplo iudeo ruz. **E**t si post hec verba hi aut illi addē aut temere ad bec. aliqd voluerit: faciet ex pposito suo: z qz addi derit vt temperit rata erūt **S**z de malis qz rex temetri' fecit in eos scripsimus ei di centes. **Q**uare gravasti iugum tuuz sup amicos nros z socios iudeos. **S**i g' iterū adierit nos adūsuz te: facie m' illis iudiciuz z pugnabi m' tecū mari tēraqz. **Ca. ix.**

Interea vt audiuit te metrius qz cecidit ni chanoz z exercit' ei' in plio: apposuit bachidem z alchi mū rursuz mittere in iudeā z tētrū cornu cū illis. **E**t abierūt viā qz ducit i galga la: z castra posuerūt in ma

patus: scdo plic' ibi. **E**t movit exercit'. **D**rima i duas qz p ponit appar' ex pre gentiliū: scdo ex pre iudeoz: ibi. **E**t iudas. **C**irca p mū dī. **a** **I**nterea. i. dū legati iude oz cū romāis tractarēt d' fede z amicitia. **b** **E**t dext' etc. i. acie fortez qz solebat astare regi a dextri. **c** **E**t abi

222 q

O **I**n tabu. ereis vt scriptura possit dūti' pmanere. **p** **G**ladiusqz z to stis nocēs eis. **q** **E**uxi: fer. etc. i. put tps oportu num fuerit. **r** **C**orde pleno. i. veraciter absqz dolo. cetera patēt vsqz ibi.

s **E**t si post bec etc. i. romani vliu dei. **t** **A**ddere etc. qz scripta sunt. **v** **A**liquid volue rint etc. i. ex p muni p sensu vtromūqz cetera patent.

Caplin. ix. **I**nterea. **D**e scripto duca tu iude **M**achabei: bic pnr describit ducar' ions tbe fris sui. **C**irca qd pno describituz mors iude: scdo s' stitutio iōatheibi. **E**t factū ē p' obi tū iude. **C**irca p mū p' poit belli ap

Caplin. ix. **I**nterea. **D**e scripto duca tu iude **M**achabei: bic pnr describit ducar' ions tbe fris sui. **C**irca qd pno describituz mors iude: scdo s' stitutio iōatheibi. **E**t factū ē p' obi tū iude. **C**irca p mū p' poit belli ap

Caplin. ix. **I**nterea. **D**e scripto duca tu iude **M**achabei: bic pnr describit ducar' ions tbe fris sui. **C**irca qd pno describituz mors iude: scdo s' stitutio iōatheibi. **E**t factū ē p' obi tū iude. **C**irca p mū p' poit belli ap

Caplin. ix. **I**nterea. **D**e scripto duca tu iude **M**achabei: bic pnr describit ducar' ions tbe fris sui. **C**irca qd pno describituz mors iude: scdo s' stitutio iōatheibi. **E**t factū ē p' obi tū iude. **C**irca p mū p' poit belli ap

Caplin. ix. **I**nterea. **D**e scripto duca tu iude **M**achabei: bic pnr describit ducar' ions tbe fris sui. **C**irca qd pno describituz mors iude: scdo s' stitutio iōatheibi. **E**t factū ē p' obi tū iude. **C**irca p mū p' poit belli ap

Caplin. ix. **I**nterea. **D**e scripto duca tu iude **M**achabei: bic pnr describit ducar' ions tbe fris sui. **C**irca qd pno describituz mors iude: scdo s' stitutio iōatheibi. **E**t factū ē p' obi tū iude. **C**irca p mū p' poit belli ap

Caplin. ix. **I**nterea. **D**e scripto duca tu iude **M**achabei: bic pnr describit ducar' ions tbe fris sui. **C**irca qd pno describituz mors iude: scdo s' stitutio iōatheibi. **E**t factū ē p' obi tū iude. **C**irca p mū p' poit belli ap

Caplin. ix. **I**nterea. **D**e scripto duca tu iude **M**achabei: bic pnr describit ducar' ions tbe fris sui. **C**irca qd pno describituz mors iude: scdo s' stitutio iōatheibi. **E**t factū ē p' obi tū iude. **C**irca p mū p' poit belli ap

Caplin. ix. **I**nterea. **D**e scripto duca tu iude **M**achabei: bic pnr describit ducar' ions tbe fris sui. **C**irca qd pno describituz mors iude: scdo s' stitutio iōatheibi. **E**t factū ē p' obi tū iude. **C**irca p mū p' poit belli ap

Caplin. ix. **I**nterea. **D**e scripto duca tu iude **M**achabei: bic pnr describit ducar' ions tbe fris sui. **C**irca qd pno describituz mors iude: scdo s' stitutio iōatheibi. **E**t factū ē p' obi tū iude. **C**irca p mū p' poit belli ap

Caplin. ix. **I**nterea. **D**e scripto duca tu iude **M**achabei: bic pnr describit ducar' ions tbe fris sui. **C**irca qd pno describituz mors iude: scdo s' stitutio iōatheibi. **E**t factū ē p' obi tū iude. **C**irca p mū p' poit belli ap

Bachabeoz

erūt viā rē. ubi iō-
sue filios isrl' circū-
cidit. Josue. v. ce-
tera patēt. **E**t
iudas. h. p̄r ponif
appat' belli ex pte
iudeozū: 2 p̄z vsqz
ibi. e. **E**t multi
subtra. rē. s. iude re
cedētes occulte ti-
more mortis.

Et bellū purg.
eū. ita q̄ n̄ poterat
duenienter recedē
absqz aliq̄ exterminio
suoꝝ p̄ aduer-
sarios iseq̄ntes eū
g. **E**t cōfra. ē. cor.
videns periculum
vtrorūqz.

Quia nō ha. tē
pus rē. qui accessit
rāt de castris suis. p̄
pter dictam cām.

Moziamur in
virtute p̄ iusticia
certādo. k. **E**t
nō inferamus rē. si
moziatur fugien-
do. l. **E**t mouit
exercit'. hic p̄r p̄
nif p̄ficē: cum dī.
Et mouit exercit'.
scz iude.

Et diui. ff. rē.
exercit' bachidis.

In duas ptes
vt faceret duo cor-
nua siue duas alaf
eq̄tū. o. **E**t pri.
certamis rē. ad ad-
uersarios veteren-
dū 2 penetranduz
p̄. **E**t primauit
legio. exercitus ba-
chidis. q. **E**t cō-
mota ē terra rē. tā-
tus ei erat strepit'
clamoꝝis 2 ictū 2
collisionis armorū
q̄ tra videbat cō-
moueri. r. **E**t
ingra. ē. pli. naz iu-
das 2 sui erant inf
aduersarios indu-
si: 2 sic pugnabant
acriter sicut de vita
desperati. s. **E**t
iona. rē. nō tūc sed
p̄ plū corp' ei' ab
hostib' redimēdo:
vt dicit Josue. p̄. li.
antiq̄tatis iudaice
kij. t. **E**t sc̄m ē.
Descripta morte iu-
de: hic p̄r describi-
tur substitutō iona-
the: circa quā p̄ po-
nif institutōis necessitas: sc̄do institutōis solēnitatis: ibi. **E**t
p̄gregati sūt: tercō inde p̄surgēs aduersitas: ibi. **E**t cogno-
uit bachides. Circa primū bz. t. **E**t fa. ē. rē. p̄cussio em̄
pastore inuasert gregem lupi rapaces. v. **E**t exorti. sē
viuētē ei iuda erat sopiti q̄si mortui: s̄ ip̄o mortuo exere-

saloth q̄ ē i arebellis 7 occu-
pauerūt ea: 7 p̄emerūt aīas
hoīm mltas. In mense priō
anni centesimi 7 quinq̄ge-
simi 7 secūdi applicuerūt ex-
ercitū ad irām: 7 surreperūt
7 abierunt in berea viginti
milia viroz 7 duo milia eq̄-
tum. **E**t iudas posuerat ca-
stra in laisa: et tria milia vi-
ri electi cū eo. **E**t viderunt
mltitudinē exercit' qz mul-
ti sunt 7 timuerūt valde: 7
mlti s̄traxerūt se d̄ castris
et nō remanserūt ex eis nisi
octingēti viri. **E**t vidit iu-
das q̄ defluxit exercit' suus
7 bellū purgebat eū: 7 cō-
fract' ē corde: qz nō habe-
bat tps p̄gregādi eos: 7 dis-
solut' ē: 7 dixit his q̄ residui
erant. Burgam' 7 eam' ad
aduersarios n̄os: si poteri-
mus pugnare aduersus eos
Et aduertebāt eū dicētes.
Nō poterim' s̄ liberemus
aīas n̄as modo: 7 reuerta-
mur ad frēs n̄os: 7 tū c̄pu-
gnabim' adūsus eos. Nos
aut pauci sumus. **E**t ait iu-
das. Absit istā rē facē: vt fu-
giam' ab eis. **E**t si appropi-
auit tps n̄im: moziatur i
vtute p̄pter frēs n̄os: 7 n̄
iferam' crimē glie n̄e. **E**t
mouit exercitus d̄ castris 7
steterūt illis obuiā. **E**t di-
uisi sūt eq̄tes in duas ptes
7 fūdibularij 7 sagitarij p̄i-
bāt exercitū: 7 primi certa-
mis om̄s potentes. Bachi-
des autē erat in dextro cor-
nu' 7 primauit legio ex dua-
bus ptib': 7 clamabāt tub̄.
Exclamaueūt autē 7 hi qui
erāt ex pte iude et ip̄i: 7 cō-
mota ē tra a voce exercitu-
um: 7 p̄missū ē plū a mane
vsqz ad vesperam. **E**t vidit
iudas qz firmior ē ps exerci-

tus bachidis i dextis: 7 cō-
uenerūt cū ip̄o om̄s p̄stātes
corde et p̄trita ē dextera ps
abeis: 7 p̄secutus ē eos vsqz
ad montes azoti. **E**t qui in
sinistro cornu erāt viderūt
q̄ p̄tritū est dextrū cornu: 7
secuti sūt post iudas: 7 eos q̄
cū ip̄o erāt a tergo. **E**t in-
granatus ē plū: 7 ceciderūt
vulnerati multi ex his 7 ex
illis. **E**t iudas cecidit: 7 ce-
teri fugerūt. **E**t ionathas
7 symō tulerūt iudam frēm
suū 7 sepelierūt eū in sepul-
cro patruz suoz in ciuitate
modin 7 fleuerūt eū oīs po-
pulus isrl' plāctu magno: et
lugebāt dies mltos: 7 dixe-
rūt: Quomō cecidit potēs
q̄ saluū faciebat pplm isrl'.
Et cetera vba belloꝝ inde
7 vtutū quas fecit 7 magni-
tudinis ei' nō sūt descripta
mlta ei' erāt valde. **E**t sc̄m
est post obitū iude emerse-
rūt iniqui in oībo finib' isrl'
7 exorti sūt om̄es q̄ opabau-
tur iniquitatē. In diebus
illis facta ē famēs maḡval-
de: 7 edidit se bachidi oīs
regio eoz cuz ip̄is. **E**t ele-
git bachides viros impios
7 constituit eos d̄nos regio-
nis: 7 exquirebāt' 7 p̄scruta-
bant amicos iude: et addu-
cebāt eos ad bachidem: et
vindicabat in illos 7 illude-
bat. **E**t facta est tribulatio
magna in isrl': qual' nō fuit
ex die q̄ nō ē vilus p̄pheta i
isrl'. **E**t p̄gregati sunt om̄-
nes amici iude: 7 dixerūt io-
nathe. Exquo frater tuus
iudas defunctus ē vir s̄lis
ei non est qui exeat p̄ inimi-
cos n̄os bachidē 7 eos qui
inimici sūt gētis n̄e. **N**ūc
itaqz te hodie eligim' esse p̄
eo nobis in princeps 7 du-

rūt sua cornua.
In diebus
illis rē. tū ex de-
fectu culture. p̄-
pter guerram.
Et tradidit
se bachidi ad
seruiendum sub
tributo regi.
Et elegit rē.
de israel.
Et p̄scruta-
bant rē. qz cog-
scebant eos: et
scebant latitu-
la eoz.
Et vendica-
bant rē. cōtem-
ptibiliter eos in
ghlando.
Et facta est
rē. et hec fuit ne-
cessitas institue-
di ducem loco
iude.

Et p̄gregati
sūt. **H**ic p̄r de-
scribit institutō
nis solēnitatis. nā
ad hoc fuit p̄lis
p̄gregat': vt ele-
ctio ionathe fie-
ret cert' 7 solen-

nus: 2 p̄s lra. **E**t cogitio. bachi-
des. **H**ic p̄r describi-
tur insurgēs aduersitas: 7 diuidit in tres ptes: qz pri-
mo p̄secutio ionathe. p̄onif: sc̄do moꝝ iobis fratris
sui in t̄ponif ibi. **E**t misit frēm suū: tercō scriptura ad
p̄mū fuerit: ibi. **E**t audiuit bachides. Circa p̄mū dī.

Et cognouit bachides. istitu-
 tiones ionathe. **E**t que. en oc-
 cidit. diuersis vi-
 sis 2 machinatio-
 nibus. qd cognouit
 sces ionathas d-
 clauit caute: id
 subdit. **E**t
 fugerit 2c. quicqz
 possent exercitu
 aggregare.
Et pdesce.
 ad aqua. i. iuxta
 aqua. **E**t lac?
 asphar. iste lac?
 e mare mortuu
 qd alibi dicitur lac?
 asphalti.
Et cog. ba-
 chides. per suos
 exploratores.
Et die sabb.
 venit 2c. in pre-
 ptu festiuitate iu-
 daice: vt iudci
 no defen deret se
 sicut de qbusda
 dicitur est d. n. ca.
 vel saltet min?
 volutarie sume-
 ret azmailla die
 m. **E**t ionath.
 misit. **E**t pnter
 mors iobannis
 fratris interpo-
 nit: 2 prio ponit-
 tur ei? occisio do-
 losa p insidias si-
 bi positas i via
 io di. m. **E**t
 ionathas misit
 2c. mittes aliqs
 de iplo cu ioban-
 ne ipm pcedere
 n. **E**t rogauit
 nabutheos 2c.
 vt bi d. v. ca.
Et comen.
 2c. p moduz cu-
 stodie vsq ad di-
 em belli cuz ba-
 chide: aliq libri
 scribunt. **E**t omē
 daret ill 2c. i. vt
 nabuthei acco-
 modaret ionathe
 2 fratrib? ei? ten-
 toria sua 2 arma
Et exierit fi-
 lii iambri. insidi-
 antes iobanni.
Et compben. ioba. 2 etiā occiderūt eū vt bi in o-
 te sequenti. **E**t post b. **E**t pnter ponit vindicatio io-
 banis. 2 p lra vsqz ibi. **E**t cu ambi. mag. i. cu appa-
 ratu magno et pompa. **E**t recordati sunt sangui-
 nis 2c. ex quo p q iobem occiderat: vt dictū est.
Et ecce tumult? et multitudie venientiz. **E**t
 spon. pces. 2c. obuia illis q adducebat sponsas. cetera
 patent vsqz ibi. **E**t reuer. sunt 2c. s. ad mare mor-
 tuū in loco pdicto: qd dicitur hic tripa iordanis: nā iordāis
 trāsit p ipm mare mortuū: vt bi iosue. iij. **E**t au-

cez ad bellandū bellū nrm.
Et suscepit Jonathas rpe
 illo pncipatū 7 surrexit lo-
 co iude frīs sui. **E**t coguit
 bachides: 7 qrebat eū occi-
 dere. **E**t coguit ionathas 7
 symō frater ei? 7 oēs q cū eo
 erāt: 7 fugerūt i desertū the-
 cue: 7 pcederūt ad aqm la-
 cus asphar. 7 cognouit ba-
 chides: 7 die sabbatoz ve-
 nit ipe 7 oīs exercit? ei? trās
 iordanē. **E**t ionathas mi-
 sit frēm suū ducē ppli: 7 ro-
 gauit nabutheus amicos
 suos vt pmedaret ill? appa-
 rū suū q erat copiosus. **E**t
 exierūt filij iambri ex mada-
 bra 7 pphederūt iobem et
 oia q hēbat: 7 abierūt hntes
 ea. **E**t post hec vba renūcia-
 rūt ē ionathe 7 symōi frī ei?
 qz filij iābri faciūt nuptias
 magnas 7 ducūt spōsam ex
 madaba filiā vnus de ma-
 gnis pncipibz chanaan? cuz
 ambitōe mag. **E**t recorda-
 ti sunt sanguinis iobis frīs
 sui 7 ascēderūt 7 abscondē-
 se sibi tegumēto mōt? 7 eleua-
 uerūt oculos suos 7 viderūt
 7 ecce tumult? et apparat?
 mult? 7 spōs? pcessit 7 ami-
 ci eius: 7 frēs ei? obuia illis
 cū tympanis 7 musicis 7 ar-
 mis militis. **E**t surrexerūt ad
 eos ex insidijs 7 occiderunt
 eos: 7 ceciderunt vulnerati
 mlti: 7 residui fugerūt i mō-
 tes 7 acceperunt oia spolia
 eoz 7 puerse sūt nuptie i lu-
 ctū: 7 vox musicoz ipoz i la-
 mentū. **E**t vindicauerūt vi-
 dictā sanguis fratris sui: 7 et
 reuersi sūt ad ripā iordanis.
Et audiuit bachides 7 ve-

nit die sabbatoz in vsqz ad
 orā iordāis i vrute magna.
Et dixit ad suos ionathas
 Surgam? 7 pugnem? i mi-
 nicos nostros. **E**t nō ē ei ho-
 die sic heri 7 nudius tertius
Ecce em bellū ex adūso: aq
 vo iordāis hinc 7 inde 7 ri-
 pe 7 paludes 7 salt? 7 nō est
 locus diuertēdi. **E**t ergo
 clamate i celū: vt liberemini
 de manu inimicoz vroz:
Et pmissū est bellū. **E**t ex-
 tendit ionathas manū suā
 pcutere bachidem: 7 diuer-
 tit ab eo retro: 7 dissipāt io-
 nathas: 7 q cū eo erāt in ior-
 danē: 7 transnatauerūt ad
 eos iordanes. **E**t ceciderūt
 de pte bachidis die illa mil-
 le viri: 7 reuersi sūt in irim
Et edificauerūt ciuitates
 munitas in iudea: munitio
 nē q erat in hierico: 7 in am-
 maū 7 in berthozō 7 bethel:
 7 thānatha: 7 phara: 7 tho-
 po muris excellis 7 port? et
 seris. **E**t posuit custodiam
 in eis: vt inimicicias exerce-
 rent in isrl. et muniuit ciui-
 tate bethsurā 7 gazarā 7 ar-
 cē: 7 posuit in eis auxilia et
 apparatū escay: et accepit
 filios pncipū regiōis ob-
 sides: 7 posuit eos in arce i
 irim in custodiā. **E**t anno
 centesimo qnqgesimo ter-
 cio men se secūdo pcepit al-
 chimus destrui muros do-
 mus sancte interioris: 7 de-
 strui opera prophetarum.
 et cepit destruere. **E**t in tem-
 pore illo pcessus est alchi-
 mus: 7 impedita sunt ope-
 ra illius 7 obclusum est os
 eius 7 dissolutus est paraly-

dit. **E**t pnter scri-
 ptura reuertit ad
 illd qd s. ppositus
 est. s. psecuto iona-
 the ab ipso bachide
 et prio ponitur
 eoz pfectus: secu-
 do alchim? deces-
 sus: ibi. **E**t ano ce-
 tesimo: tercio ba-
 chidis recessus: ibi
Et vidit bachides
 Circa primū patet
 litera ex predictis
 vsqz ibi.
Et non est em bō
 die 2c. hoc dicit io-
 nathas ad animā
 dum suos: oīdens
 q nō patebat loc?
 fuge.
Et extendit ionā-
 thas 2c. tm em iua-
 luit q eū interfecit
 set nisi retrocessiss?
Et dissipāt io-
 nathas. ad psequi-
 dum bachidem et
 eius gentem.
Et reuersi sunt
 in irim. s. bachides
 et sui. et cetera pa-
 tent vsqz ibi.
Et accep. filios
 pncipuz 2c. i. pnci-
 pando. **E**t anno. diij. **E**t describit alchim? deces-
 sus. 2 prio ponit causa cum dicit. **E**t pcepit alchim?
 destrui muros 2c. i. sanctifanctorum: qd erat interior ps tē-
 pli. **E**t destrui opa pphaz. naz scdm templū de q lo-
 quit edificatū fuit p exhortatōez 7 adiutorū aggei 7 za-
 charie pphetaz: d. Desdre. vj. **E**t in tpe illo pcessus
 est 2c. a deo. **E**t impedita sunt opa illius. maligna.
Et obclusum ē os ei? qz fact? ē mut? **E**t man-
 dare de domo sua. i. nō potuit ordiare de reb? suis 7 fami?
 222 iij

Rachabeor

ka. o **E**t mortu⁹ e⁹ rē. in tormento magno dei iudicio iusto. p **E**t vidit bachides. h p⁹ r describit recessus bachidis d⁹ terra iuda cū d⁹. Et vidit bachides rē. p pter cui⁹ institutio nē in sacerdote venerat in iudeaz: vt b⁹ i principio b⁹ ca. 7 sic habuit causas reuertendi.

q **E**t cogitauit. hic p⁹ r p⁹ r p⁹ r ponitur ei⁹ redit⁹ ad iudea: 7 scdo totalis eius recessus ab ca abi. Et iratus. Circa p⁹ r dicitur.

q **E**t cogi. oēs in aq⁹ de p⁹ r ist.

r **E**cce iona. rē.

Habitat p⁹ r dēter nō p⁹ r uētes sibi d⁹ bello: p⁹ r q⁹ d⁹ de facili potest capi. ce.

acra patēt vsq⁹ ibi.

s **E**t p⁹ r bende-

rent ionathā eos qui rē. latēter 7 d⁹ iose.

t **E**t apprehendit. s. ionathas

v **D**e viuis regionis. i. iudeis.

r **Q**ui prin. erāt milite. i. ductores

illoz q⁹ volebāt ionathā et socios ei⁹ capere. y

Et recessit ionathas in bethbessē: q⁹ est in deserto: vt haberet foraticum p⁹ refugio. 3

Et reliq⁹ ionathas rē. s. bethbessen ad e⁹ caustochiā. a

Et exi. in regionē 7 venit rē. s. sufficienti bel-

latoz. b **E**t percussit odarez rē. q⁹ erāt aduersarij ionathę p⁹ r sui.

c **S**ymon v⁹ rē. q⁹ s fecerat bachides ad ipugnatioz ciuitatis: 7 sic symō p⁹ r ualuit in ciuitate: 7 ionathas in regione. v

Et afflixerūt eū valde. nā boi supbo magna est afflictio supare nō posse. e

Et iratus. hic p⁹ r describit totat recessus bachidis a iuda: cum d⁹. e

Et iratus rē. iusto dei iudicio: cū eēt p⁹ r d⁹ tores patrię 7 desertores legis diuine. f

Ipse autē cogitauit cū reliq⁹ abire. naz. pbrosuz erat sibi in iudea manere. g

Et cognouit ionathas. ei⁹ recessū 7 irā p⁹ r illos q⁹ eū adduxerunt in iudeā. b

Et misit ad eos legatos

si nec ultra potuit loq⁹ vbi

7 mandare de vno suo: 7 mortu⁹ e⁹ alchim⁹ in tempe

illo cū tormento mag⁹. **E**t vidit bachides qm⁹ mortu⁹

est alchim⁹ 7 reuersus est ad regē: 7 siluit terra ānis duo

bus: 7 cogitauerūt oēs iniq⁹ dicentes. **E**cce ionathas

7 q⁹ cū eo sūt in silentio habitāt p⁹ r dēter. **N**ūc ergo adducam⁹ bachidē: et p⁹ r bē-

det eos oīs vna nocte. **E**t abierūt 7 p⁹ r silium eis dederūt

Et surrexit vt veniret cum exercitu multo. **E**t misit oc-

culte eplaz socijs suis: qui erant in iudea: vt p⁹ r bē-

derēt ionathā: 7 eos q⁹ cum eo erāt: s⁹ nō potuerūt: qz in-

notuit eis p⁹ r silium eoz. **E**t apprehendit⁹ de viuis regio-

nis: q⁹ principes erāt milite q⁹ nquaginta viros: 7 occidit eos. **E**t recessit iona-

thas 7 symō et q⁹ cū eo erāt in bethbessē q⁹ ē in deserto:

7 extruxit diruta eius et firmauerūt eā. **E**t cognouit ba-

chides: 7 p⁹ r gregauit vniuersam multitudinem suam: 7

his qui de iudea erāt denūciavit. **E**t venit 7 castra posuit resup bethbessē: 7 oppu-

gnauit eā dies multos: 7 fecit machinas. **E**t reliquit ionathas symonē fratrem su-

um in ciuitate: 7 exiit in regionē: 7 venit cū nūero: et percussit odarez 7 fratres ei⁹

7 filios phaseron in tabernaculis ipoz: 7 cepit cedere 7 crescere in virtutib⁹. **S**ymon v⁹ r q⁹ cum ipso erant

exierūt de ciuitate: 7 succenderūt machinas et pugnaverunt p⁹ r bachidem: et contritus est ab eis: 7 afflixerūt eū valde: qm⁹ p⁹ r silium ei⁹ 7 con-

gressus ei⁹ erat inanis. **E**t irarus contra viros iniq⁹ qui ei p⁹ r silium dederant: vt veniret in regionē ipoz: multos ex eis occidit. **I**pse autem cogitauit cū reliquis abire in regionē suā. **E**t cognouit ionathas: et misit ad eū legatos p⁹ r ponere pacem cū ipso 7 reddere ei captiuitatem. **E**t libenter accepit: 7 fecit fm⁹ verba ei⁹ et iurauit se nihil facturum ei mali oib⁹ dieb⁹ vite ei⁹. **E**t reddidit ei captiuitatē quā prius erat p⁹ r datus de terra iuda 7 puerlus abijt in terraz suā: 7 non appoluit ampl⁹ venire in fines eius. **E**t cessauit gladius ex israel. **E**t habitauit ionathas in machmas 7 cepit ionathas ibi iudicare p⁹ r p⁹ r exterminauit impios ex israel.

Caplm. x. Anno centesimo sexagesimo ascendit alexander antiochi filius qui cognominatus ē nobilis et occupauit ptolomaidā 7 receperūt eū: 7 regnauit illic **E**t audiuit demetrius rex 7 congregauit exercituz copiosuz valde 7 exiit obuiā illi in prelium. **E**t misit demetrius epistolaz ad ionathā verbis pacificis: vt magnificaret eum. Dixit enim Anticipemus facere paces cū eo: priusq⁹ faciat cū alexandro aduersus nos. **R**ecordabitur enim omnium maloz que fecimus in eum 7 in fratrem eius: 7 in gentē eius. **E**t dedit eis potestatem congregandi exercitū: 7 fabricare arma: 7 esse ipm⁹ socium eius: et obsides qui erant in arce iussit tradi ei

Caplm. x. Anno centesimo sexagesimo ascendit alexander antiochi filius qui cognominatus ē nobilis et occupauit ptolomaidā 7 receperūt eū: 7 regnauit illic **E**t audiuit demetrius rex 7 congregauit exercituz copiosuz valde 7 exiit obuiā illi in prelium. **E**t misit demetrius epistolaz ad ionathā verbis pacificis: vt magnificaret eum. Dixit enim Anticipemus facere paces cū eo: priusq⁹ faciat cū alexandro aduersus nos. **R**ecordabitur enim omnium maloz que fecimus in eum 7 in fratrem eius: 7 in gentē eius. **E**t dedit eis potestatem congregandi exercitū: 7 fabricare arma: 7 esse ipm⁹ socium eius: et obsides qui erant in arce iussit tradi ei

natbas habuit paces: 7 ideo describitur: primo p⁹ r sed ratio ionathe cum alexandro: secundo cōgressus alexandri cū demetrio: ibi. **E**t cōgregauit: tercio cōgressus ionathe contra apollonius p⁹ r alexandro rege: ibi **I**n anno centesimo. Circa primum demetrius p⁹ r uenit iudeos suis epistolis fice: quibus tamē ionathas

hōnere. i. ad cōponendum.

i **P**acem cum ipso sperans p⁹ r reciperet eaz sicut 7 fecit. cetera patēt vsq⁹ ibi.

k **E**t habita. ionathas in machmas als machmas. locus est iudee: vsq⁹ p⁹ r Reg. riiij.

l **E**t cepit ionathas. bonos exaltando 7 impios puniendo et quo patet q⁹ habitabat satis pacifice.

Caplm. x.

Et anno c. sexagesimo sequēter describit ducat⁹ ionathe tempore alexandri filij antiochie eupatoris cū quo ionathas habuit paces: 7 ideo describitur: primo p⁹ r sed ratio ionathe cum alexandro: secundo cōgressus alexandri cū demetrio: ibi. **E**t cōgregauit: tercio cōgressus ionathe contra apollonius p⁹ r alexandro rege: ibi **I**n anno centesimo. Circa primum demetrius p⁹ r uenit iudeos suis epistolis fice: quibus tamē ionathas

bene vti: scdo alexander scribit pacifice cui creditur: ubi. Et audiuit alexander: tercio demetrius scribit metose 2 n audiit ubi. Et audiuit demetrius. Circa primum dicitur.

a Et an. cerefimo. f. regni grecoz. **b** Qui cognoscit nobilis. i. alexander sicut au su? antioch? epyphanes. **c** Epistolam verbis pacis. f. hiezer? alexandri timore? obdicit. **d** Re cordabit em? et sic iuuabit contra nos alexandru: ionathas tñ illis eplis vsus e ad bonu sue gentis: q? p eas icul sit timore? alienigenis: et recuperavit obsides de iudeis q? acceptat bachides vt dcm est ca. pcedeti: 7 p? lra vsz ibi. **e** Et habitata. ionathas i ierlm: et subditur ca cum dñ. **f** Et cepit edificare zc. ad dei cultu electam. **g** Et fuge. zc. ptra ierlm. **h** Qui i beth. zc. i. de filiis isrl q? erat apostate a lege dei. **i** Et an. alexa. hic pñr rex alexander scribit ionathe veraciter 7 p? lra vsz ibi. **k** Alexan. fratri ionathe salutem: fraternitatis nomine appareret veritas amicitie. **l** Et misit pur. i. vestem purpurea. **m** Et coronam auream. quibus licitum erat vti illis 7 no alijs qui erant spales regis amici: 7 sic p? q? salutauit eu no solu verbis fictis sicut demetrius: s? etiaz tonis honorabilib? 7 p? ciosis. **n** Et q? no. zc. i. p? p? ris 7 aduers? qd? p? iu e veraciu amicoz. **o** Et induit se zc. i. veste pontificali. **p** In die solenni scenophegie. i. dedicatis templi pmi qd? fecit salomon. na illa dedicatio fuit. vii. mense q? corrueret septembri. Dedicatio vo? tēpli scdi mēse fuit ad ar. j. Eldre. vii. q? e rñ. apud hebreos 7 corrueret februario: licet aliqui concurrat saltē p magna pte cū marcio. **q** Et fecit arma copiosa q? erat in pace ppter otentōez demetrii 7 alexandri adiuuicē. **r** Et audiuit demetrius. **s** Dic

Et venit ionathas in ierlm 7 legit eplam in auditu ois ppli: 7 eoz q? i arce erāt. Et timuerūt timore magno: qm audierūt q? dedit ei rex p? tatem congregandi exercituz. Et traditi sūt ionathe obsides: 7 reddidit eos pentibus suis. 7 hiraui ionathas in hierlm: 7 cepit edificare et innouare ciuitatē. Et dixit faciētibus opa vt extruerent muros: 7 montē syon in circuitu lapidibus qdratis ad munitiōez: 7 ita fecerūt. Et fugerūt alienigene q? erant in munitiōibz q? bachides edificauerat: 7 reliq? vnus q? locū: 7 abūt in terram suā tñ in bethsura remaserūt aliqui ex his q? reliq? rāt legē 7 pcepta dei. Erat eniz hec eis ad refugiū. Et audiuit alexander rex pmissa q? pmissit demetrius Ionathe: 7 narrauerunt ei p? lia 7 virtutes q? ipse fecit 7 fratres ei? 7 labores. q? laborauerūt. Et ait. Nunquid inueniē? aliquē virū talez? Et nūc faciem? eū amicum 7 sociū nrm 7 scripsit eplaz 7 misit ei fm hec vba dicens. Rex alexander fratri ionathe salutē. Audiuius de te q? vir potēs sis viribz 7 aptus es vt sis amicus nr. Et nūc pstitui? te hodie sūmū sacerdotē gēt? tue: 7 vt amic? vocer? rēgis. Et misit ei purpurā 7 coronā aureā: vt q? nra sūt sentias nobiscuz. 7 cōfues amicitias ad nos 7 in

Et misit pur. i. vestem purpureā. **m** Et coronā aureā. quibus licitū erat vti illis 7 no alijs qui erant spales regis amici: 7 sic p? q? salutauit eu no solu verbis fictis sicut demetrius: s? etiaz tonis honorabilib? 7 p? ciosis. **n** Et q? no. zc. i. p? p? ris 7 aduers? qd? p? iu e veraciu amicoz. **o** Et induit se zc. i. veste pontificali. **p** In die solenni scenophegie. i. dedicatis templi pmi qd? fecit salomon. na illa dedicatio fuit. vii. mense q? corrueret septembri. Dedicatio vo? tēpli scdi mēse fuit ad ar. j. Eldre. vii. q? e rñ. apud hebreos 7 corrueret februario: licet aliqui concurrat saltē p magna pte cū marcio. **q** Et fecit arma copiosa q? erat in pace ppter otentōez demetrii 7 alexandri adiuuicē. **r** Et audiuit demetrius. **s** Dic

duit se ionathas stolā scām septio mēse āno ceteresimo. ragesimo i die solenni scenophegie. Et pgregauit exercitū: et fecit arma copiosa. Et audiuit demetrius vba ista: 7 tristat? e nimis 7 ait. Quid h? fecim? q? poccupauit nos alexander apphendere amicitia iudeoz ad munimē sui. Scribā 7 ego illis vba tēpatoria et dignitates 7 dona: vt sint mecum in adiutoriu. Et scripsit eis i h? vba. Rex demetrius genti iudeoz salutē. Qm? fuastis ad nos pactuz 7 māstis in amicitia nra: 7 nō accessistis ad inimicos nros: audiui? 7 gauisi sum?. Et nunc pseuerate adhuc cōseruate ad nos fidē 7 retribuē? vob bona p his q? fecistis nobiscuz: 7 remittē? vob pstatōes mltas: 7 dabim? vob dona tōes: 7 nō absoluo vos 7 oēs iudeos a tbur? 7 p? cīs sal? indulgē? 7 coronas rmitto: 7 tercias seminis: 7 dimidiā pte fruct? ligni qd? e portōis mee reliquo vobis ex hodierno die 7 tinceps ne accipiat a terra iuda: et a tribz ciuitatibz q? addite sūt illi ex samaria 7 galylea ex hodierna die 7 in totū tēpus. Et hierlm sit sancta 7 libera cū finibz suis: 7 decie 7 tributa ipi? sint. Remitto etiā p? tatez arc? q? e in hierusalē: 7 tō eam sūmo sacerdoti: vt pstituat i ea viros q? scuz ipse elegerit q? custo

terra iudee. p magna pte sup mare 7 in aliquib? locis faci ebant affluere aqs maris p alueos sup terrā q? pueriebatur in sal ad calorem solis: 7 illa dicebant salinē de quib? fit metio infra ca. xj. **y** Et coronas remitto. qd? nobis debebatis. **a** Et tercias seminis. i. frugum. **b** Et dimidiā zc. i. arbor. **c** Quod est portōis mee. de cōsuetudine mibi debite. **d** Et ierlm zc. ab omni tributo 7 exactōe. **e** Et decime 7 tributa. que solent nob reddi. **f** Ipsius sint. ad bonū ciuitatis. **g** Remitto etiam potestatem arcis zc. sequitur. Qui custodiāt eam scilicet. p rege vt dicit iosephus: vnde 7 ca. sequenti dicit q? ionathas pgregauit gentem ad expugnandū arcem illam: ex quo patet q? nō erat sibi tradita. **h** Et omnes animam. id est personam.

consequenter ponit epistola secunda demetrii ad iudeos adulatoria et ficta ppter qd? non fuit ei adhibita fides: 7 patet vsq? ibi. **s** Qm? seruastis ad nos pactū. f. hiezer loquit q? nō legit ionathas cū eo fecisse aliqd? pactum s? tñ epla sua vsus fuisse ad bonū: vt predictum est. **t** Et remittēmus zc. i. multa que cōsueuistis nob reddere.

v Et dabim? vobis donatōnes. ita q? nō solū remittēmus vob debita: s? etiā dabim? vobis ampla dona. **x** Et p? c. sa. indulgē. i. pecuniā quā debebatis regibus p sale fiēdo. Est ei

Machabeoz

Et oēs rē. ita q̄ non solū sint liberi a tributo debito p̄sonis suis: s̄ etiam p̄ aialib⁹ duntis. **Et** oēs dies solennes q̄ celebrantur semel ī āno: vt pascha ⁊ pentecostes ⁊ b̄mōi. **Et** sabbata q̄libet ebdomada. **Et** neomenie. in q̄libz mēse. **Et** dies decreti. ad solennizādū: sicut dies victorie de interfectōe olofernis et sui exercit⁹: vt habet iudith vltimo. ⁊ de infectōe amā **Wester. ix.** **Sint** oēs imm. ab oi exactōe ⁊ veratione. **Et** iudeis oib⁹ rē. qz mlti valde remāserūt in ciuitatib⁹ babilonie phidiz ⁊ medie: qui cū zozobabel in iudeā nō redierūt detēti amore vxoz: q̄s acceptat ibi: et plis quā genuerāt et epaliū q̄ ibi adquisierāt. **Et** nemo bab. ptatem rē. s̄. in diebus pdictis. **Et** vt ascribāt rē. q̄ erāt valde honorificaz ad tutelam alioz iudeoz p̄ regnū syrie disperforū. **Et** ambulant in legib⁹ suis rē. i. ita libē custodiāt legitima sua p̄ totū regnū meū sicut in iudea. **Ptolomaida. i. achō. v. Et** p̄fines ei⁹. i. vīlle sibi adiuncte. **Quas** rē. d. i. grat. **Et** s̄tis q̄ rē. i. sacerdotib⁹ ⁊ leuīz dino cultui deputatis. **Et** hoc da. in opa dom⁹. s̄. dñi p̄ eius repatiōe ⁊ sacrifici eoz oblatōe. **Consequenter** tangit de munitate tēpli cū dicit. **Et** quicūqz fugerint rē. **Ob**noxij regi. i. obligati pene p̄pter aliquā norā. **Et** ad edificanda rē. **Sumpt⁹** dabunt de rōne regis rē. i. de suis redditib⁹ proprijs. **Et** audiuit rē. reputātes eos falsos: ⁊ merito p̄pter suā maliciā p̄cedētes. **Et** p̄pla. rē. seruare euz eo sedus amicitie. **Et** congregauit. **Hic** p̄nt̄ describitur ingressus alexādrī cū demetrio: ⁊ p̄ lra vsqz ibi. **Et** misit alexander. vbi ex alexandri victoria contra

diāt eā. ⁊ oēs aiāz iudoz q̄ captiua ē a tra iuda in oi regno meo relinq̄ libera gratia: vt oēs a t̄butis soluant etiā pecoz suoz. **Et** oēs dies solēnes ⁊ sabbata ⁊ neomenie ⁊ dies decreti et tres dies añ diē solēne ⁊ tres p̄ diē solēne sint omīs imūtatiz ⁊ remissiois oib⁹ iudeis q̄ s̄t in regno meo. **Et** nemo hēbit ptatē agē aliqd ⁊ mouere negocia aduersus aliquē illoz in omni cā. **Et** vt ascribāt ex iudeis i exercitu regis ad triginta milia viroz. **Et** dabunt illis copie vt optet oib⁹ exercitib⁹ regis: ⁊ ex eis ordinabunt q̄ sint in munitōib⁹ regis magni. **Et** ex his p̄stituent super negocia regni q̄ agūtur ex fide: ⁊ p̄cipes sint ex eis ⁊ ambulēt in legib⁹ suis sicut p̄cepit rex in terra iuda et tres ciuitates q̄ addite s̄t iudee ex regiōe samarie: cū iudea reputent: vt sint sub vno: ⁊ nō obediāt aliene ptati nisi sūmo sacerdoti p̄tolomaida ⁊ p̄fines ei⁹ quas tedi tonū sanctis qui sunt in iherlm̄ ad necessarios sumptus sanctoz. **Et** ego dabo singlis annis quidecim milia sicloz argenti de rōnib⁹ regis q̄ me p̄ringūt: ⁊ oē qd̄ reliquū fuerit qd̄ nō redderāt q̄ sup negocia erāt annis priorib⁹ ex h̄ dabunt in opa tom⁹. **Et** sup h̄ quinqz milia sicloz argēti q̄ accipiebāt de sctoz rōne p̄ singulos ānos: ⁊ h̄ ad sacerdotes p̄tineāt q̄ misterio fungūt. **Et** quicūqz p̄fugerit in templū qd̄ est hierosolymis ⁊ in oib⁹ finib⁹ ei⁹ obnoxij regi

in oi negocio dimittant: et vniūsa q̄ s̄t eis in regno meo libera habeāt. **Et** ad edificanda vel restauranda opasctoz sumpt⁹ dabūt de ratōne regis: ⁊ ad extruēdos muros iherlm̄ ⁊ p̄muniēdos i circuitu: sumpt⁹ dabūt de rōne regis: et ad construēdos muros in iudea. **Et** audiuit autē iōathas ⁊ p̄pls s̄mo nes istos nō crediderūt eis nec receperūt eos. qz recordati sunt malicie magne quā fecerat in isrl̄: et tribulauerat eos valde. **Et** p̄placuit eis in alexandriā: qz ipse fuerat eis princeps sermonum pacis: ⁊ ipsi auxiliū ferebāt oib⁹ dieb⁹. **Et** congregauit rex alexander exercitū magnū ⁊ admouit castra ⁊ demetriū. **Et** p̄miserūt p̄lium duo reges ⁊ fugit exercitus demetriū. ⁊ insecut⁹ ē eū alexāder: ⁊ incubuit sup eos ⁊ inualuit p̄liū nimis t̄ nec occidit sol: ⁊ cecidit demetri⁹ die illa: ⁊ misit alexāder ad ptolomeū regem egypti legatos s̄m hec verba dicēs. **Quā** regressus suz in regnū meū: ⁊ sedi in sede patrum meoz: obtinui principatus ⁊ cōt̄rui demetriū: ⁊ possedi regionē nr̄az: ⁊ p̄misi pugnā cū eo: ⁊ p̄tr̄t̄ ē ipse ⁊ castra eius a nob: ⁊ sedemus i sede regni ei⁹: ⁊ nūc statuas mus a diuicē amicitiam ⁊ da mihi filiā tuā vxorem et ero gener tuus: et dabo tibi dona: et ipsi dignitatem. **Et** r̄ndit rex ptolomeus dicens. **Felix** dies in q̄ reuersus es ad terrā patz tuoz ⁊ sedisti i sede regni eozum. **Et** nūc faciā tibi qd̄ scripsi

batur amicitia ⁊ secundo subdit ionatbe gloria: ibi. **Et** sepit rex alexander. prima ps pater pauc exceptis: que di leurentur.

Et sedi rē. in antiocchia q̄ erat metropolis illi⁹ regni. **Et** dabo tibi dona. regie maiestati p̄digna. **Et** ipsi digni. qz vocabitur ⁊ erit regina. **Et** scripsit. **Hic** consequenter describitur ionatbe gloria: cum dñ. **Et** scripsit rex alexāder ionatbe. sicut amicus amico. **Et** abiit cū gloria. i. cū apparatu magno. **Et** occurrit ibi duobus regibus. scilicet alexandro ⁊ ptolomeo. **Et** p̄uenērunt aduersus eum rē. **Hic** a lege apostataue

rit et alios apo-
stasia quatuor
terat inuitabat
n. Et colloca-
uit in iudicio
et in iudicio. Ad
Exite cum eo i me-
dium. ad ebo-
noze: et aduerfa-
rior ofufionez.
p. Et pdicate.
i. p. p. conē publi-
cate. q. Et
nemo aduersus
re. et p. p. r.
In anno cente-
fimo. Dic pnter
describit p. p. r.
ionathe. p. alex-
andro: vbi p. po-
nit apollonij co-
minatō: scdo io-
nathe aiato: ibi.
Et audiuit aut
ionathas. terco
alexandri pgra-
tulato: ibi. Et fa-
ctū ē. Circa pri-
mū di. r. In
āno. clv. regni
grecor. s. Et
ait demet. re.
vbi occiso pre-
fuo ab alexandro
ad pentes mris
fueuerat pre-
fugio. t. In
ter. pa. su. p. cre-
tensū auxiliū
inf. q. creuerat.
t. Et reuer. est
ātiocbiā. metro-
poli ciuitatē: vt
ibi p. gregaret ex-
ercitu ad pugna-
dū alexandru.
v. Et p. p. r.
re. in vna pte re-
gni q. vocabat
celesyria: et erat
regio maritima.
r. Et acces. ad
iāniā q. silt ē. pe-
mare in iudea et
ideo vi illuc ve-
nisse p. nauigiū.

Et misit ad
ionathā. inuitā-
do eū ad pugna-
m. Tu solus re.
q. d. credi tu diu
resistē. q. d. non.
a. Ego aut re.
eo q. n. habeo te
statim ad nutū
meū. b. Pro-
pterea q. tu p. r. t. m. q. d. hoc nō puenit ex tua p-
bitate: s. ex motū asperitate ad q. tu refugio: q. sūt in
accessibiles equitib. nris: iō seqt. c. Descende ad
nos in campū. i. ad terraz planā. d. Interroga et
di. q. s. ego re. q. d. si hoc scires: te mibi subijceres.
e. Q. nō pot. re. in plio s. p. uertit ad fugā. f. Sed
nūc. quō poteris re. vbi nō re. impediēs iter equitū et

sti: sed occurre mibi ptolo-
maidaz: vt videam inuicez
nos: et spōdeā tibi sic dixisti
Et exiuit ptolomeus de egypto
pro ipse et cleopatra filia eius
et venit ptolomaida anno ce-
tesimo sexagesimo secundo
Et occurrit ei alexander rex
et dedit ei cleopatram filiam suam
et fecit nuptias eius ptolo-
maide: sic reges in magna gloria.
Et scripsit alexander rex io-
nathe: vt veniret obviam sibi.
Et abiit cum gloria ptolomai-
da: et occurrit ibi duobus re-
gibus: et dedit illi argentum mul-
tum auxilium et dona: et inuenit gra-
tiam in conspectu eorum. Et con-
uenerunt aduersus eum viri pe-
stiferes ex israel. viri inimici in-
pellantes aduersus eum: et non in-
tendit ad eos rex. Et iussit
spoliari ionathā vestibus suis:
et induit eum purpura. Et
ita fecerunt: et collocavit eum
rex sedē secū: dixitque princi-
pibus suis. Exite cum eo in me-
dium ciuitatis: et predicatē: vt
nemo aduersus eum interpel-
let de villo negotio nec quicquam
ei molestus sit de vlla ratione.
Et factum est vt viderent quod in-
terpellabant gladius eius quod predica-
bat: et optus eum purpura fu-
gerunt omnes. Et magnifica-
uit eum rex: et scripsit eum inter
primos amicos et posuit eum
duces et principes principatus.
Et reuersus est ionathas in
hirlim cum pace et leticia. In
anno centesimo sexagesimo
quinto venit demetrius filius de-
metrii a creta in terram primam
suorum. Et audiuit alexander
rex tristatē valde: et re-
uersus ē antiocbiā. Et con-
stituit demetrius rex apollo-
nium ducem quod parat celesyrie et
gregauit exercitum magnum

Et accessit ad iāniā: et mi-
sit ad ionathā summum sacer-
dotem dicens. Tu solus resisti nobis
Ego aut factus sum in derisum et in
obprobrium: propterea quod tu
prater aduersum nos exeres in
montibus. Nunc si perfidis in
virtutibus tuis descende ad nos
in campum et prope me illic inui-
cem: quod mecum est virtus bello-
rum. Interrogat dices quod
suis ego: et ceteri quod auxilio se-
mibi: qui et dicunt quod non pot-
est stare pes vester ante faciem no-
stram: quod bis in fugam uersi se-
pres tui in terram suam: et nunc
quod poteris sustinere equitatum
et exercitum tantum in campo vbi
non est lapis neque saxum: neque
locus fugiendi. Et audi-
uit aut ionathas sermones
apollonij morosus est animo. et
elegit tecum milia viros: et ex-
iit ab hirlim: et occurrit ei sy-
mon frater eius in adiutorium
et applicauerunt castra in ioppe
et exclusit eum a ciuitate: quod
custodia apollonij ioppe
erat et oppugnauit eam. Et ex-
iit qui erat in ciuitate appa-
ritus est ei: et obtinuit ionathas
ioppem. Et audiuit apollo-
nium et admonuit tria milia equi-
tatum et exercitum multum et abiit
azotum tanquam iter faciens: et
statim exiit in campum eo quod ha-
beret multitudinem equitum et per-
deret in eis: et insecutus est
eum ionathas in azotum: et
permiserunt prelium. Et re-
liquit apollonium in castris mil-
le equites post eos occulte
Et cognouit ionathas quoniam
insidie sunt post se. Et cir-
cuiuerunt castra eius et eiece-
runt iacula in populum a mane
usque ad vesperam. Populus
autem stabat sicut pre-
ceperat ionathas: et labora-

peditu meo. Et
Neque locus fugiendi
tibi et tuis. quia
statim caperemini
ab equitibus meis.
b. Et autem au-
diuit. Dic psequen-
ter ponitur ipsius
ionathe puocatio.
et p. p. r. ibi.
i. Et exclusit eum
a ciuitate. i. popu-
lus ioppe ionathā
exclusit ab ingres-
su ciuitatis ioppe
suis: et subditur cau-
sa cum dicit.
k. Quia custodiā
re. i. homines ar-
mati ex pte ipsius
ibidem positi.
l. Et oppugnauit
eam. i. ionathas iop-
pen re. cetera pa-
tent vsq. ibi.
m. Et abiit re. id
est plene pceden-
do.
n. Et statim exiit
de castris.
o. In campum. q. s.
paratus ad plium
et subditur ca.
p. Eo quod haberet
multitudinem re. et
plius permiserunt.
nō tñ statim sed po-
stea: et subdit ca.
q. Et reliquit apol-
lonium re. i. post re-
cessum suum de ca-
stris.
r. Occulte vt io-
nathe rei exerci-
tus ignoranter in-
cluderent ius ad-
uersarios.

Et circuiuerunt
re. ad euadendam
insidias. t. Po-
pulus aut re. dicit
enim iosephus quod ex-
ercitus erat ordiat
in quadro facta te-
studine de scur. a. s.
excipiendū sagittas a duersarioz donec eoz pbarette ef-
sent euacuare: vt sagittarū equites essent fatigati et corū
equi quo facto fuit quod sequitur. v. Et dicit re. faci-
ens contra aduersarios fatigatos impetuz. r. Intra
uerunt betbagō. i. domum dagon siue templū. Erat autez
dagon ydolu hñs caput q. s. pifet: vt dicit bebrei: ideo sic
n. g. i. a. s. q. d. in bebreo signat pifetū in latino.
L. L. v

excipiendū sagittas a duersarioz donec eoz pbarette ef-
sent euacuare: vt sagittarū equites essent fatigati et corū
equi quo facto fuit quod sequitur. v. Et dicit re. faci-
ens contra aduersarios fatigatos impetuz. r. Intra
uerunt betbagō. i. domum dagon siue templū. Erat autez
dagon ydolu hñs caput q. s. pifet: vt dicit bebrei: ideo sic
n. g. i. a. s. q. d. in bebreo signat pifetū in latino.
L. L. v

Bachabeoz

¶ Exierunt de ciuitate. resistere non audentes ionathe.
¶ Et factus est. hic dicitur ponitur alexandri regis congratulatio: nam ingressus ionathe fuerat pro eo: ut ex predictis.
¶ Et misit ei fibulam auream. erant enim quatuor insignia regalia. scilicet purpura corona: fibula aurea: et sceptrum duo miserat an ipsi ionathe ut dictum est circa principium huius ca. et nunc misit sibi tertium. quartum vero sibi soli seruabat: quod est proprium regie maiestatis.

Capitulum xij.

¶ Rex egypti. hic consequenter describitur ducatur ionathe tempore secundi regis demetrii. Circa quod primo describitur alexandri regis obitus: scilicet demetrii successus: ibi. Et signavit. tertio antiochi adolescentis aduentus: ibi. Tripbon autem: primum in tres quod primo ponitur per ducto ptolomei. secundo confederatio demetrii: ibi. Et misit legatos: tertio profstratio alexandri: ibi. Et audiuit. Circa primum dicitur.

¶ Et rex egypti et. byppole est ad designandum sui exitus magnam multitudinem.

¶ Et naues multas. quod regnum alexandri quod querebat acquirere tolusepe erat super mare.

¶ Et exiit de egypto in syriam. pergens. et Verba pacificis. cum habitatoribus syrie ut esset quasi querens bonum regni pro genere suo. f. Cum autem introiret ciuitatem aliquam.

¶ Donebat custodias militum. ad obtinendum terram pro alexandrum. cetera patent vsque ibi.

¶ Et eorum qui et. in quibus erant sepulti notabiles viri. Et narrauerunt et. ut habetur capitulo precedenti. k. Et inuidiam facerent ei. puocando eum contra ionatham. Et tacuit rex. sub dissimulatione transchido. cetera patent vsque ibi. m. Rex autem ptolomeus et. regni syrie per custodias militum: ibi positas: ut dictum est. n. Et co-

uerunt equi eorum. Et eiecit symon exercitum suum: et misit in legionem. Equites enim fatigati erant: et contriti sunt ab eo et fugerunt. Et qui dispersi sunt per campum fugerunt in azotum et intrauerunt in bethagon ydolum suum ut ibi se liberarent. Et succedit ionathas azotum et ciuitates que erant in circuitu eius: et accepit spolia eorum et templum dago. et omnes que fugerunt in illud succendit igni. Et fuerunt qui ceciderunt gladio cum his que succensu sunt: fere octo milia virorum. Et mouit inde Ionathas castra: et applicuit ea aschalonam: et exierunt de ciuitate obuiam illi in magna gloria: et reuersus est ionathas in hierusalim cum suis habitis spolia multa. Et factum est ut audiuit alexander rex sermones istos addidit adhuc glorificare ionathas: et misit ei fibulam auream: sicut consuetudo est dari cognatis regum. Et dedit ei acchazum et omnes fines eius in possessionem. **¶** Ca. xij. Rex egypti congregauit exercitum sicut hazenam: que est circa oras maris et naues multas et querebat obtinere regnum alexandri toluse et addere illud regno suo. Et exiit in syriam: ubi pacificis: et aspiciant ei ciuitates: et occurrebant ei: quod mandauerat alexander rex exire ei obuiam: eo quod socrer suus esset. Cum autem introiret ciuitatem ptolomeus ponebat custodias militum in singulis ciuitatibus. Et ut appropiauit

gitabat in alexandrum. genitum suum. **¶** Confestim mala. querens eum priuare regno et vita. **¶** Et misit legatos. hic ponitur confederatio ptolomei cum demetrio alexandri inimico. et per ista vsque ibi.

¶ Quasi uic. n. me occi. dicitur aliquo gloriose et alio bystroziographi quod hoc verum erat quia eum intorcare quererat: sed hoc uideatur falsum per literas precedentem in qua dicitur quod alexander mandauerat ptolomeum honorifice recipi sibi per literas immediate sequentem cum dicitur. **¶** Et vituperauerunt eum et. et quod per crimen sibi falso imposuit cupiditate ductus. puer. viij. Occasiones que rit quod uult recedere ab aico. Sciedum etiam quod iosephus circa bystozias huius libri multa dicit que sunt dissoluta tui: propter quod illa tanquam frivola dimitto: quia quis liber iste non sit canonicus tamen maioris auctoritatis est quam sit iosephus. **¶** Alexander autem et. illis scriptis. q. d. propter hoc tales perditiones facilius facere poterat ptolomeus. **¶** Quia rebelabant que erant et. propter quod iuerat rex ad reprimendum illos vel sedandum. **¶** Et audiuit. Hic consequenter ponitur profstratio alexandri per proditores soceri sui. cetera patent vsque ibi. **¶** Et rex ptolomeus et. postquam receperat caput alexandri: et sic videtur mortuus fuisse iusto die ita dicitur: Iosephus tamen dicit quod equus ptolomei in bello contra alexandrum territus elephantis uoce. percussit eum. et tunc fuit letaliter vulneratus: sed uiso capite alexandri fuit aliquid quatum consolatus: sed postea cito mortuus: sed contra hoc uidetur quod de predicto bello permittit. Rex autem ptolomeus exaltatus est: et quod subditur. Et abstulit

tamen dicit quod equus ptolomei in bello contra alexandrum territus elephantis uoce. percussit eum. et tunc fuit letaliter vulneratus: sed uiso capite alexandri fuit aliquid quatum consolatus: sed postea cito mortuus: sed contra hoc uidetur quod de predicto bello permittit. Rex autem ptolomeus exaltatus est: et quod subditur. Et abstulit

zabdiel arabs caput alexandri: qd nō fecisset in fauore
 p̄m ptolomei si fuisset ex vulneratione ita p̄inquis
 mori. y Et qui erant in munitōibus. syrie a pro
 lomeo positi vt p̄dictum est. z Merierunt ab his
 zc. alexandri: vt dicunt aliqui: sed hoc nō videt̄ vey
 qz debellat̄ erat
 a ptolomeo: et
 ideo qd̄ d̄i bic.

z Intra cast. intelligendū est demetrii: q̄ nōle
 bat hoies extra
 neos possidere
 fortalicia regni
 sui. a Et re
 gnauit. Dic p̄nt
 ponit̄ successio
 demetrii z p̄mo
 q̄tum ad obten
 tum dominium
 cū d̄i. Et regna
 uit demetrii zc.
 scdo q̄tus ad p
 uocatioez cōtra
 ionathā p̄ accu
 sationē iniquo
 rū iudeoz: eoq̄
 obsideret arces
 z p̄z l̄ra: tercio
 q̄tum ad deme
 trii placationez
 cum d̄icā.
 b Et aut̄ au
 diuit ionathas
 mandatū regis
 c Iussit obsi
 dere. i. obsidiōez
 arcis p̄ alios cō
 tinuare: aliq̄ tñ
 libri habent ius
 sic nō obsidere.
 id est obsidiōē
 dimittere: z hoc
 magis p̄sonat li
 tere p̄cedenti et
 subsequenti.
 d Et elegit de
 senioribus isra
 el zc. vt vnera
 bili societate et
 mūerū multitudine
 et p̄ciositate
 placaret regem
 qd̄ z fecit: z p̄z
 l̄ra: q̄z ibi.

e Exemplum
 eple zc. iste las
 thenes erat cre
 t̄sis attines de
 metrii ex parte
 matris: z qui de
 metrii prouide
 rat d̄ exercitū ad
 obtinendū syrie
 regnū z alexan
 dri: p̄p̄ qd̄ d̄me
 trius reputabat eū sicut patres: z de factis notabilib̄
 sibi scribebat: z id̄ de gratis iōathe fac̄ scripsit epl̄as
 ionathe et lastheni eandē foiaz p̄tinētes: p̄nt̄ tñ sc̄psit
 lastheni: z h̄ ē qd̄ d̄i. Exemplū epistole zc. z sequit̄ epi
 stole p̄tinētia: cum d̄i. f Statuimus ḡ zc. posside

fugit alexander i arabiam:
 vt ibi p̄tereret. Rex autem
 ptolomeus exaltat̄ ē z ab
 stulit zabdiel arabs caput
 alexandri: z misit ptolomeo:
 f z rex ptolomeo mortu⁹ ē in
 die tercia: z q̄ erāt in mu
 nitōnib̄ pierūt ab his qui
 erāt itra castra. Et regna
 uit demetrius anno centesi
 mo septuagesimo septimo.
 In dieb̄ illis p̄gregauit io
 nathas eos q̄ erāt in iudea
 vt expugnarēt arces q̄ est in
 ierlm̄ z fecerūt p̄tra eaz ma
 chinas multas. Et abierūt
 quidā q̄ oderāt gentē suaz
 viri iniqui ad regē demetri
 um: z renūciauerūt ei q̄ io
 nathas obsideret arcē. Et
 vt audiuit irat⁹ est z statim
 venit ptolomeidam: z scri
 psit ionathe ne obsidēt ar
 ces: h̄ ocurreret sibi ad col
 loquz festinato. Et audi
 uit aut̄ ionathas iussit ob
 sideri. Et elegit de senio
 ribus isrl̄: et de sacerdotib̄
 z dedit se piclo. Et accepit
 aurū z argentū z alia enxe
 nia multa: z abijt ad regem
 ptolomaidā: z inuenit gra
 tiā in p̄spectu ei⁹. Et inter
 pellabāt aduersus eū qd̄az
 iniq̄ ex gente sua. Et fecit ei
 rex: sic fecerāt ei q̄ añ eū fue
 rāt. Et exaltauit eū in con
 spectu oīm amicoz suoz: z
 statuit ei p̄ncipatū sacerdo
 tū: z q̄cūqz alia habuit p̄nt̄
 p̄ciosa: z fecit eū principem
 amicoz. Et postulauit io
 nathas a rege vt immunē fa
 ceret iudeā z tres toparchi

dos pacifice. g Et tres ciuitates. tercia nō iōiaf̄ big
 b Samaria: in q̄ habitabāt gētilēs ibi trāslati de p̄sido.
 iij. Reg. xvij. cetera pat̄t̄ysqz ibi. i Et areas salinaz
 i. loca in quib̄ fiebat sal modo supra dicto ca. r. k Et
 ponat̄ in mōte sc̄to. ad mēoria in futurū. Quarto descri
 bit̄ stat⁹ demetrii
 q̄tū ad exercit⁹ d̄i
 missionē: cum d̄i.

as. i. samariā z cōfines ei⁹: z
 p̄misit ei talēta trecēta. Et
 cōsensit rex z sc̄psit ionathe
 epl̄as d̄ his oib̄ hūc modū
 p̄tinētes. Rex demetri⁹ fra
 tri ionathe salutē z gēti iu
 deoz. Exemplū eple quaz
 scripsimus lastheni parenti
 n̄ro de vob̄ misimus ad vos
 vt sciretis. Rex demetrius
 lastheni parētī salutē. Ben
 ri iudeoz amicis n̄ris z p̄ser
 uantib̄ q̄ iusta s̄t apud nos
 z creuim⁹ benefacere p̄pter
 benignitatē ip̄oz quā erga
 nos habent. Statuimus ḡ
 illis oēs fines iudee: z tres
 ciuitates: lydā z ramathe q̄
 addita s̄t iudee ex samaria
 z oīs cōfines eaz se q̄strati
 oib̄ sacrificatib̄ i hieroso
 lymis: p̄ his que ab eis p̄nt̄
 accipiebat rex p̄ singlos an
 nos: z p̄ fructib̄ t̄re z pomorū.
 Et alia q̄ ad nos p̄rine
 bāt z ciaz z tributoz: ex h̄
 tēpe remittim⁹ eis: z areas
 salinaz z coronas q̄ nob̄ re
 ferebāt oia ip̄is cōcedim⁹: z
 nihil hoz irritū erit ex h̄ et
 i oē t̄ps. Nūc h̄ curate facē
 hoz exēplū: z t̄t̄ iōathe et
 ponat̄ i mōte sc̄to z i loco ce
 lebri. Et vidēs demetri⁹ rex
 q̄ siluit t̄ra in p̄spectu suoz
 nihil ei resistit dimisit totū
 exercitū suū: vnūquēqz i lo
 cū suuz: excepto p̄egrino ex
 exercitū quē traxit ab insulis
 gētiū: z inimici erāt ei oēs
 exercit⁹ pat̄z ei⁹. Tripbon
 at̄ erat qd̄ā p̄tū alexandri
 p̄nt̄: z vidit qm̄ omnis exer
 citus murravit cōtra de

missionē: cum d̄i.
 l Et vidēs demetri⁹ zc. z p̄z l̄ra: q̄z
 ibi. m Et inimici
 erāt ei zc. q̄ erāt
 de reḡ syrie: nā a ra
 gnis p̄cedētib̄ cō
 sruerāt annoz
 accipe nō solū t̄pe
 belli: s̄ etiā pacē vt
 sic eēt pati puēra
 p̄ rege t̄pe necessi
 tatis. n Trip
 phon aut̄. Post q̄
 descript⁹ est deme
 trii status: bic p̄nt̄
 describit̄ antiochi
 adolecentē aduēt⁹
 z diuidit̄ in tres p̄
 tes: qz p̄mo ponit̄
 aduētus antiochi
 p̄curatō: scdo sal
 sitatis demetrii de
 nudatō: ibi. Et mi
 sit iōathas: tercio
 aduēt⁹ antiochi ex
 ecutio: ibi. Post h̄
 aut̄. Circa p̄nt̄
 dicitur. n Tri
 phon autem zc. qz
 prius fuerat cū ale
 xandro: postea vō
 ipso decapitato fu
 it cū demetrio.
 o Et vidit quo
 niā zc. dicens eunt
 honore regio indi
 gnū p̄pter caus
 sam d̄dictam.
 p Et iuit ad emal
 chuel: al̄s emathur
 el zc. post ei⁹ mor
 tem. q Et affi
 debat ei. i. assidue
 affabat apud eum
 r Et traderet zc
 tanq̄ tutori et du
 ctori.
 s Et regnaret zc
 per hoc enim intē
 debat tripbon ha
 bere administratō
 nem regni sicut p̄
 stea fuit de facto.
 t Et enunciauit
 ei zc. vt illuz indu
 ceret ad tradendū
 sibi antiochum.
 v Et mansit illig
 diebus multis. nō
 potens cito fecte
 re emalchuelem p̄pter antiochi puericiā. r Et mi
 sit. Bic consequenter ponitur sal sitatis demetrii denuda
 tio. Circa quā p̄nt̄ ponit̄ ionathe p̄t̄itō: cum d̄i. Et mi
 sit ionathas ad demetriū regē. petēs. y Et eūceret. i.
 tūcere possit. z Cos qui in arce erant in hierusalem
 222 vj

Rachabeor

quorū alij erāt aliē genē: alij vō iudei: tñ apostate. ex b
videt q̄ illa lra q̄ dicit supra ionathā ad mandatū demetri
trū remouisse obsidionē arcis est verior. 3 Et qui in
psidijs erāt. in diuersis locis iudee ad impugnatōes gen
tis iudaice. a Et misit. Dic scdo ponit petitiōis cō
cessio: r p̄z r subdi
tur p̄cessiois ratio
cū dī. b Hunc
ergo recte fecerit.
Ad hoc. n. cōcessit
petitiōem vt iona
thas sibi mitteret
bellatores ad sui d
fensioes: timēs p
babilit̄ insurgē d se
rebelliones sicut r
factū ē. vñ subdit.
Et puenit r. c
Et vole. r. p̄ter
et inertā r malici
am. d Et fugit
rex in aulā. tanq̄
locū tutiorē. e
Et occupauerit r.
vñ aliq̄s abet pos
set ingredi ciuita
tē in auxiliū regis.
f Et ceperūt pu
gnare. i. ad pugna
se disponere.
g Et vo. rex iu.
anq̄ ciues eēt cō
gregati ad ipm̄ im
pugnādū: iō s̄ dī
b Et dispo sunt
r. interficiēdo eos
q̄ volebāt interficē
regē. i Et occi
derūt r. puenien
tes eos anq̄ eēt
vnicū dispositi ad
pugnādū: r sic po
terat mltos occidē
k Et succederūt
ciuitatem. non to
tā s̄ in vna pte po
nētes ignē ad ciui
um terrorē: iō sub
dit. l Et infir
mati r. r p̄ p̄ns
tute corporis: naz
a corde p̄cedit sen
sus r mot̄ ad alia
membra p̄ter q̄
deficiēte corde defi
ciūt exteriora mē
bra. cetera patent.
m Et sedit deme
trius. Dic p̄nr de
scribit falsitatē de
metri denudatio:
nā habita pace de
negauit oia p̄mis
sa ionathe: r hoc ē
qd̄ dī. m Et se
dit demetri r. i. in

antiochia metropoli: rep̄ssa retellioe ciuū p̄ auxiliū iude
orū. n Et siluit terra r. q̄ n̄ erat q̄ auderet sibi rebel
lare rep̄ssa metropoli ciuitate. o Et mētū est oia r.
de gratijs ionathe gentiq̄ iudeorū fideis. p Et vera
bat eū valde. p p̄ncipes suos. p inuadēdo terminos iudee
q̄ Post hec aut. Dic p̄nr describit aduētū antiochi ado
lescentis in regnū alexandri p̄ris sui. Circa qd̄ p̄ ponitur

regni obtent̄: scdo cū ionathā ed̄ abi. Et scripsit antio
ch̄: r. r. c. b̄ federi effect̄: r. i. b. Et exiuit ionathas. Cir
ca primū dī. q̄ P̄ hoc aut r. c. f. de arabia in syriā
cetera patēt vsq̄ ibi. r Et accepit r. i. elephātos
exercitus demetri. s Et obtinuit antiochia me
metropolim ci
tatem: r per cō
seōns alias ml
tas.

Da nob̄ terras: r cesset in
dei oppugre nos r ciuitatē
Et piecert arma lua r fece
rūt pacē. Et glificati s̄ iu
dei i p̄spectu regl̄ r in cōspe
ctu oim̄ q̄ erāt in regē eius: r
noīati s̄ i regē. et regressi s̄ i
iūm hñtes spolia mltā: r
sedit demetri rex in sede re
gni sui r siluit t̄ra i p̄spectu
ei r mētū est oia q̄ cūq̄ di
xit r abalienauit se a iona
tha: r nō retribuit ei s̄m bñfi
cia q̄ sibi retribuerat: r vera
bat eū valde. p̄ b̄ aut re
uersus ē triphō et antioch̄
cū eo puer adolescēs: r reg
uit et iposuit sibi diadema.
Et p̄gregati sūt ad eū om̄s
exercit̄ q̄s respexerat deme
trius r pugnauerat p̄tra eū
r fugit r terga v̄rit. Et ac
cepit triphō bestias: r ob
tinuit antiochiā: r scripsit
antioch̄ adolescens iona
the dicēs: p̄stituo tibi sacer
dotiū: r p̄stituo te sup̄ q̄tu
or ciuitates vt sis d̄ amicis
regl̄: r misit illi vasa aurea
in misteriu r dedit ei p̄tātē
bibēdi i auro r eē in purpu
re r h̄re fibulā aureā. Et sy
monē fr̄ez ei p̄stituit duces
a t̄minis tyri vsq̄ ad fines
egypti. Et exiit ionathas
r p̄ambulabat trās flumē ci
uitates r p̄gregat̄ ē ad euz
ois exercit̄ syrie in auxiliū.
Et veit aschalonē r occur
rerūt ei honorifice de ciui
tate. Et abijt inde gazā et
p̄clusit se q̄ erāt gaze r ob
sedit eam: et succendit quo

Et scripsit. b
p̄sequenter po
nitur p̄federatō
antiochi cū iona
tha: erat em̄ rex
nouus r ad huc
vnā magnā p̄te
regni tenebat d̄
metri p̄ter qd̄
indigebat iona
the p̄federatōe.

v Et p̄stituo te r. extra iudeaz existentes. r Et
misit illi vasa aurea r. c. f. mense luēio subdit. Et dedit
eis potestatem r. c. 3 Et symonē fr̄em r. c. infra q̄s
includit terra p̄siliūm. 3 Et exiit ionathas. b. c.
p̄nr ponit dicti federis effect̄: r p̄rio antiochi dominū
dilatando: cum dī. a Et p̄ambulabat r. c. eas indus
cundo vt obedirēt antiocho. b Et p̄gregat̄ ē r. c.

q̄ odiebat demetriū v̄ p̄dictā ē. c. Et p̄duserūt rē nolētes eū recipere nec a demetrio recedere. d. Et p̄ datus ē eā: naz aialia 7 plura gaze bona erāt eī cū ita tem in suburbij 7 villul. e. Et accepit rē. ne postea rebellaret. a. Et audiuit. hic sc̄do ponit effect⁹ p̄re dicit federis de metrio spugnā te cū dī. a. Et audiuit rē. 5 an tiochū ab ip̄o re cedēdo 7 adberē do demetrio.

b. In cades rē. hoc dicitur ad diaz alteri⁹ q̄ dī cades bamevbi federūt filij isrl multo tempore deu. j. c. Volen. eū remouere rē. sicut ei p̄stituerat antiochus.

d. Fr̄s at suū rē. ad iudee custodia. e. Et ap. sy. rē. i. q̄ eāt aduersarii iude oruz a demetrio positi. f. Et cō clusit eos. ita q̄ nō poterāt exire nec aliqd̄ ab ex tra h̄re. g. Et postulauerūt rē. vt saluis p̄sonis recederēt inde.

h. Et posuit in ea p̄sidium. i. ar. matos de genē iudeoz. i. Et Jonathas 7 ca. ei⁹ applicuerunt ad aquam genesar. id ē ad maē galylee: q̄ dī t̄ mare genesar si ne genesareth q̄ si generas au rā. Mā illd̄ mare est ventosus. k. Et ten. rē. i. g. rante ionatba. l. Ipse aut̄ oc. et aduerso illo rū q̄ erāt in cā po. m. Et fugerūt rē. tertii ex insidiā prep̄tina isurrectōe. n. Et sc̄dit io natbas rē. i. paramēta q̄ ponunt ad decore sup armā 7 h̄ fecit in signū doloris. o. Et posuit ter. rē. se b̄ miliādo. p. Et reuer. ē rē. i. ad aduersarios suos. q. Et puer. il. iaz ei recedebāt tanq̄ victores fugiētibus iudeis: 7 ionathas inuitans eos ad p̄liū fecit eos puertere ad se. r. Et viderūt q̄ fugi. par. illi. f. Jo nathe. s. Et reuer. se ad eū ei⁹ exemplo animati. t. Et insequē. cū eo. aduersarios. v. Et q̄ ca. vno venerant ad p̄lium. Ca. xij.

Et vidit ionathas. Hic p̄r̄ describit ducat⁹ io nathe sub antiocho filio alexādr̄i iaz regnante sub q̄ vidēs. sibi p̄spere succedē et nolēs omis

tere de his q̄ fm̄ butianā pudentiā facē poterāt ad fir mā dū ip̄lis suū in pace: p̄rio cum extraneis se p̄federant sc̄do 7 dicitores alexādr̄i reḡ expugnauit ibi. Et audiuit io natbas: tercio tripbō eū defraudauit: ibi. Et cū cogitass̄ tripbō. p̄ima in duas: q̄ p̄ ponit ei⁹ p̄federatiōis eplaz p̄scriptō: sc̄do sen tentie recitātō: ibi. Et hoc ē exem plū. Circa p̄mū dicit a. Et vi. ion. rē. v̄r̄ aut̄ t̄ps esse bo nū 7 iuuare q̄ p̄t̄ gunt in eo p̄sp̄ra. malū at̄ 7 nocē q̄z aduersa. b. Et elegit vir̄. ad ta les legatōes aptos sc̄d̄. c. Misit eplaz rē. i. eandēz suam de amicitia statuēda 7 renouā da. cetera patent. d. Et h̄ est exem plū. Hic p̄r̄ ponit tur recitātō senten tie eplaz: 7 primo eple ionathe misse spartiat: sc̄do epi stole respōsiue ab eis: ibi. Et h̄ reser ptū. In epla v̄o io nathe sit mentō de v. p̄rio de q̄dā epi stola p̄r̄missa. tpe onie sumi sacerdo tis a rege spartia tar iudeis: et h̄ est q̄d̄ dī. e. Jam p̄r̄. rē. a dario. Jo sepbus li. xij. atiq̄ tatis iudaice noiaē euzariū 7 ē idē nō mē: sicut in latino nicolaus 7 colinus vocat tam spartia tas lacedemonios recitās eplaz i hac forma. Rex lacede moniorū ari⁹ onie salutes. Legentes scripturā aliquant̄ iuenim⁹ ex vno ge nere iudeos: 7 lacē demones extitisse et familiaritatē cū abraam socialiter habuisse. iustus est ergo vt fratres exi statis et transmi tere ad nos 7 pete re que vobis neces

gā: 7 pugnauerūt. Et vide rūt q̄ fugiebāt p̄tis illi⁹: et reuēsi s̄t ad eū 7 inseqbāt cū eo oēs vsq̄ cades ad castra sua: 7 puenērūt vsq̄ illu. c. Et ceciderūt d̄ alienigēis i die il la tria milia viroz: 7 reuēsus ē iōathas i ir̄lm. Ca. xij.

Et vidit ionathas q̄ rē eū iuuat: et elegit viros 7 misit eos romā sta tuē 7 renouare cū eis amici ciaz: 7 ad sp̄rtiatas 7 ad alia loca misit eplaz fm̄ eandē foiaz. Et abiērūt romā: 7 in trauerūt euriā 7 dixerūt. Jo natbas sum⁹ sacerdos 7 gens iudeoz miserit nos: vt renouem⁹ amicitia 7 societatem fm̄ p̄stinū. Et dederūt illis eplaz ad ip̄os p̄ loca: vt ducerēt eos i terrā iuda cuz pace. 7 h̄ ē exēplū eplaz q̄s scripsit Jonathas sp̄rtiatas Jonathas summ⁹ sacerdos 7 seniores gēz 7 sacerdotes 7 reliqu⁹ p̄p̄s iudeoz: spar tiatis fr̄ib⁹ salutē. Iaz p̄r̄ dem misse erāt eple ad oniam sumū sacerdotē a dario qui regnabat ap̄d vos: qm̄ estis fratres nostri sicut scri ptum continet quod subie ctum est. Et suscepit Onias virum qui missus fue rat cum honore: et accepit epistolas in quibus signi ficabatur de societate et de amicitia. Nos enim cum

faria iudicatis. Facimus v̄o et nos idem et vestra pro pria simul et nostra communia reputamus. Portitor li terarum dimocius epistolas vobis defert quadrangulo scriptas signaculum habentes aquilam dracones vnguibus reportantem. f. Et suscepit onias virum rē. a rege spartiatarum seu lacedemoniorum. g. Cum honore. acceptans eius legationem. h. Nos enim cum nullo horum indigeremus. Hic sc̄ cundo in epistola ionathe ponitur causa scribendi cuz dī citur. Nos enim cum nullo rē. i. cum nos nō essemus in aduersitate s̄ p̄sp̄ritate. q. v. nō feri bim⁹ vob̄ ex aliq̄ ne

Et vidit ionathas. Hic p̄r̄ describit ducat⁹ io nathe sub antiocho filio alexādr̄i iaz regnante sub q̄ vidēs. sibi p̄spere succedē et nolēs omis

Machabeoz

cessitate a qua nunc velim? p vos eleuari: s ex sola amicitia z charitate inter nos z vos nutrita. **h**abentes zc. legis z pphetaz. **k** Qui sunt in manu nris. i. no sumus p nunc occupati in exercitio armorum sicut tpe pcedēti: s magis in lectōne sanctorum librorum cetera patet ex dicto

Scdm iosephū b lra. Nos cum nullo boz indigerem? zc. refertur ad scripturā quā lacedemones dicebat se inuenisse ptinentē q erat de genere abraaz: z q dicit ionathas q nō indigebant illa scriptura ad ppositū pbādū: qz p libros sanctos qz habebant iudci apd se s sciebāt: q sint illi libri nō dicit iosephus in pticulari: tñ infra eodē caplo dicam qd sup hoc m vñ.

Mos g. Dicitur in epla dicta sit mentio de fidelitate iudeoz erga spartatas cū dz.

Mos g in omni tpe. ex quo misistis ad nos p amicitia et fraternitate.

Memores sum? zc. q fiebant de gualib?.

Et obseruatoib? i. aliis oblatōib? z vigiliis et orōnibus.

Mos at. Dicit ar to ponit rō quare nō scripserāt spartatis tpe tribulatois et belloz q acciderant iudeis: cuz dz.

Mos aut zc. vtz p pdicta.

Mo luim? zc. petēdo a vobis auxilium.

Meg ceteris. zc. et subdit causa cum dicitur.

Quā dicit n. zc. q. d. nō dimitim? avobis potere auxiliū ex diffidētia de vobis: s qz nō fuit nobis necesse dō nos auxiliāte.

Elegim? itaqz. Dicit qstō sit mētio d nūciis ioseph. p eosdē em nūcios scripsit ionathas romanis z spartias: s qz romanī maiores erāt: id pziuerunt ad romanos z postea ad spartias: z h est qd dz. **E**legim? itaqz numeniū antiochi filiū. cetera patent ex dictis.

Et hoc rescriptū. Dicit pñr ponit epla rñsua regis spartiaz ad ionathā: cuz dz.

Rex spartia. onias. sic em vocabat rex spartiaz tēpore ionathe: ille vo q pzi regnauerat onie tpe vari? vocabat: vt dictus est s.

Inuentū est in scriptura. nō dz hic nec etiaz in iosepho q sit illa: s pōt dici p babiliter q sic scriptura geuefis: in q sit mētio de abraam z ei? ge-

nullo boz indigerem? habentes solatio scrōs libros k qui sūt in manu nris malimus mittē ad vos renouare fraternitatem z amicitia ne forte alieni efficiamur a vob. Multa em tpa trāsierūt: ex q misist ad nos.

Nos ergo i oi tpe sine inimissioe i dieb solēnib? z ceteris: qto oportet mēozes sum? vestri i sacrificijs q offerim? z in obseruatoib: sic phas est et tēcet meminisse fratiz. **A**etamur itaqz d gloria vza. Nos aut circumderūt multe tribulatoēs z mlta plia: z impugnauerūt nos reges q sūt in circuitu nro.

Moluim? ergo vobis molesti esse? neqz ceteris socijs z amicis nris i his plijs.

Dabuim? em de celo auxiliū z liberati sum? nos z humiliati sūt inimici nri.

Elegim? itaqz neumeniū antiochi filiū z stipiez iasonis filiū: z misim? ad romāos renouare cū eis amicitia z societate pustinā.

Dandauim? itaqz eis vt veniāt etiaz ad vos: z salutēt vos z reddant vobis eplas nostras d inouatōe fraternitatis nre.

Et nūc bñ facietis rñdētes nobis ad hec.

Et h rescriptum eplaz qd misit onias Rex spartiarū onias s ionathe sacerdoti magno salutē.

Inuentū ē in scriptura de spartiaz z iudeis qm

nere: z dicūt aliq q spartiate descēderūt d abraā p vñā de filijs ei? ex ebctura natū q ponunt Gen. xv. s huic dicto dissonare vt qd supra dicit eodē ca. f. lacedemones cū abraā familiaritatē socialit habuisse: ppter qd magl vñ q descēderit a nachoz fratre abrae q cū abra-

sūt frēs: z qz sunt de genere abraaz. **E**t nunc ex quo hec cognimus bene facitis scribētes nobis de pace vestra. **S**ed z nos rescripsim? vobis. Pecora nra z possessio nes nre vze sūt z vze nostre.

Dandauim? itaqz h nūcia ri vobis. **E**t audiuit ionathas qm regressi sūt principes temetrij cum exercitu multo supra q pri? pugnare aduersus eū: et exiit ab iherusalē: z occurrit eis i amathite regione. **N**ō em tēderat eis spacium vt ingrederent regionem ei?.

Et milit speculatores in castra eozū z reuersi renunciauerūt q pstituant supervenire illic nocte.

Cū occidisset autem sol pcepit ionathas suis vigilare: et eē in armis patos ad pugnam tota nocte. **E**t posuit custodes p circuitū castrorū. **E**t audierunt aduersarij q paratus est ionathas cum suis in bello: z timuerūt z formidauerūt in corde suo: z accēderūt focos in castris suis.

Ionathas aut z q cū eo erāt nō cognouerūt vsqz mane.

Videbant aut luminaria ardentia: z secutus est eos ionathas et non pphendit eos. **T**ransierūt enim flumen eleutherum: **E**t diuertit Ionathas ad arabas qui vocabant zaba dei: et percussit eos et accepit spolia eorum. **E**t iuxit

am socialiter vit longo tpe: cuius etiā generatio scribit Gen. xxi. c. cetera patent ex pdictis.

Et audiuit. **D**ostqz descēpta est p federatō ionathe cum alijs gentibus: hic cōsequenter ponitur eius cōfict? cuz temetrij principibus: et ponitur eoz debellatio: secundo iudee munitō: ubi. **E**t reuersus est ionathas. prima in duas: qz prius ponit Ionathe pfectus: secundo symonis fratris eius: ubi. **S**ymō autē. **C**irca primum dicitur.

Et audiuit ionathas quoniam egressi zc. ad vindicandū obprobriū: eo q fuerāt a ionatha rebellati: vt habet ca. pcedēti. cetera patent vsqz ubi.

Quā dicit n. zc. q. d. nō dimitim? avobis potere auxiliū ex diffidētia de vobis: s qz nō fuit nobis necesse dō nos auxiliāte.

Elegim? itaqz. Dicit qstō sit mētio d nūciis ioseph. p eosdē em nūcios scripsit ionathas romanis z spartias: s qz romanī maiores erāt: id pziuerunt ad romanos z postea ad spartias: z h est qd dz.

Elegim? itaqz numeniū antiochi filiū. cetera patent ex dictis.

Et hoc rescriptū. Dicit pñr ponit epla rñsua regis spartiaz ad ionathā: cuz dz.

Rex spartia. onias. sic em vocabat rex spartiaz tēpore ionathe: ille vo q pzi regnauerat onie tpe vari? vocabat: vt dictus est s.

Inuentū est in scriptura. nō dz hic nec etiaz in iosepho q sit illa: s pōt dici p babiliter q sic scriptura geuefis: in q sit mētio de abraam z ei? ge-

rēt tota nocte: s eis accensis fugerūt.

Ionathas aut zc. fugā eoz: z subdit ca. **V**ide. em zc. ac si essent ibi. hoies.

Et diuertit ionathas zc. symon iosephū isti sē qui s. fr. ca. dicitur filij zambri: et occidit iohannē ionathe frēm.

Et iungit. exercitū suū vniedo.

Et ve. dama. ad pfirmādū plim cū antiocho.

Symō at. h pñr describit pfect? symonis cū aduersarijs: cum dz. **S**ymon autē exiit de iherusalē re manserat ad terie custodia.

Et venit vsqz zc. in quibus erat homines temetrij tenentes ea.

Ut edificavit in ioppē. et subdit eā. **A**udivit
 et in i. civitatē fortalicū. **T**radē par. demetrii.
 ppter ea festinavit cape ipm. p pte antiochi. **U**t re-
 versus est. **H** pnr. ponit iudee in unitō. cū dī. **E**t reuer-
 sus ionathas: aduersarijs p̄tim fugat̄ 7 p̄tim occisis
Et puoca-
 uit rē. p cōsilio
 bñdo. **E**t
 cogitavit cū eis
 rē. ad terre forti-
 ficatōez. **E**t
 edificare muros
 in iherosolimis. **E**t
 sicut n. facē mu-
 rus magnū 7 al-
 tū inter arce 7 re-
 liquā civitatē. p-
 te: vt illi q̄ erant
 in arce n̄ possent
 h̄fe victualia de
 civitate: iō sub-
 dicitur. **E**t neq̄
 emanat rē.
Et ceci. mu-
 l. murū q̄ p
 nif ibi plale p
 singulari: sic fre-
 quenter clausura
 civitatis dī mu-
 rus 7 muri i plu-
 rali. **E**t sup
 torrentē cedro:
 q̄ currit ex latē
 orientali iherosolimis.
Et repa. euz
 l. murū q̄ cecide-
 rat. **E**t sy-
 mō edificavit rē
 noia sē fortalicū
 or̄ vel poti⁹ du-
 arū portaz vni⁹
 fortalicū: iō sub-
 dicit. **E**t munivit
 eā. **E**t cū
 cogitasset. **H**ic
 timo describitur
 ionathe deceptō
 Circa qd̄ sciendū
 q̄ triphon audi-
 ens demetriū eē
 captū 7 in carce-
 ratū ab aritate re-
 ge p̄sidis 7 a me-
 die etiā mortuū
 vt dicit ioseph⁹
 antiq̄tatū iudai-
 ce libro. xij. ca.
 ix. 7. r. cogitavit
 inēficē antiochuz
 regē 7 assumere
 sibi regnū: s̄ q̄ rī-
 muvit ne ionathas
 q̄ zelabat p̄ anti-
 ocho impediret
 eū: ideo p̄rio rē
 sposuit interficere ionathā 7 fm̄ h̄ illa q̄ dicunt̄ hic 7
 ca. seq̄ ponunt̄ hic p̄ anticipatōez: q̄ p̄tigit̄ p̄ incar-
 ceratōez demetriū q̄ scribit̄. i. in principio. xij. ca. s̄
 stare non pōt cū tertū h̄ libz: q̄ ibi dī q̄ h̄ captio fuit
 anno. dxxij. 7 ca. xij. dī q̄ āno. dxx. ablatū ē iugū gētū
 um ab isrl: 7 cepit̄ ips̄ scribere in tabulis 7 gest̄ publi-
 cis āno p̄rio s̄ symone sumo sacerdote magno duce 7
 p̄ncipe iudeoz. **S**ymō aut̄ in ducatu ionathe successit

7 iō cū liberis s̄t̄ maioris auctis q̄ dicit̄ ioseph⁹: dicit̄
 dū q̄ illa q̄ dicunt̄ dicit̄ 7 ca. seq̄nt̄ no ponunt̄ p̄ anticipa-
 tionē: s̄ fm̄ t̄pis ordinē. **S**ic ḡ p̄cedit̄: q̄ p̄rio ponit̄ tri-
 phonis fraudulenta malignitas: s̄ d̄ ionathe nimia cre-
 dulus: s̄ ibi. **E**t credidit. **E**t. Circa p̄mu. 7 p̄z ex dicit̄ s̄ v̄sq̄
 v̄. **E**t exur-
 gens rē. vt caper̄ 7
 h̄. efficer̄. ionathā
 s̄ videns. 7 nō po-
 tera. hoc. facere p̄
 bellū. ouert̄. se ad
 fraudē. 7 col. v̄māo
 subdit̄.
Et ex. ep̄i. rē.
 vt meli⁹ po. set. rē.
 decipere 7 p̄z. l̄te. rē.
 v̄sq̄ ibi.
Et veni rē. dē
 achon q̄ erat ca-
 tas magna de regē.
Et tradam rē.
 vel custodias noie
 regis.
Et p̄uersus ab-
 ibo rē. **E**t credidit
 hic p̄nt̄ describit̄
 ip̄ ionathe nimia
 crudelitas: cum d̄
Et credidit ei: quia
 principalior erat i
 domo regis antio-
 chi: cui ionathas
 erat p̄federatus et
 amicus: vt 7 ex su-
 pradictis 7 ignora-
 bat machinatōes
 triphonis in mor-
 tem antiochi.
Et quibus re-
 misit rē. eo q̄ p̄in-
 cipes demetriū ali-
 q̄n faciebant insul-
 tum in pte illa vt
 dicit̄ est supra. rj.
 ca. v̄rsus finem.
Et clausurū rē. s̄
 cut̄ mādauerat eis
 triphon.
Et p̄bender̄
 eum. vii. v̄z. cetera
 patent̄ v̄sq̄ ibi.
Et videtes rē.
 socios ionathe.
Et quia p̄ aia. i. vi-
 ta. **E**t res ē il. l.
 ionathe socios.
Et reuersi s̄. nō
 audetes cū eis p̄si-
 gere. p̄ter h̄ dixit̄
 abner ip̄i ioab. ij.

Reg. ca. ij. An ignoras q̄ periculosū sit desperatio.
Capm. xij.
Et vt audiuit symō. **H**ic incipit̄ q̄ta ps̄ p̄ncipalis
 p̄ libri p̄mūm q̄ agit̄ de ducatu symōis: 7 diuidi-
 tur in duas ptes: q̄ p̄mo describit̄ eius ducat⁹ sub anti-
 ocho adolescente 7 demetrio q̄ simul regnauerunt certā-
 tes de regno sc̄do sub antiocho demetriū filio ca. xv. **D**ia
 in duas: q̄ p̄ describit̄ iudee pacificatō s̄ regimie symōis

credulus

Bachabeoz

scdo federis renouato cu ex francis ca. seq. Prima in du-
asnam prio in ducē eligi: scdo triphon repellit: ibi. Et
mouit triphon: tercio iudeis libertas redditur: ibi. Et ele-
git symō. Circa symōis electōez prio ponit elig. di causa
scdo electōis forā: ibi. Et accessus ē: tercio electi industria:

ibi. Et pgregās rē
Causa vō eligendi
duce fuit: qz capto
ionatba triphō cō
gregauit exercituz
magiū ad delēduz
iudee pplm qz carēs
duce dissolut? erat
timore qd audiēs
symon voluit tan-
to malo obuiare:
ideo subdit.

b Et pgregauit
pplm ad ipm pfor-
randū. c Nos
scitis rē. p legibus
suandis. d Et
p sanctis. i. tēploz
cultu diuino vene-
rādīs. e Pre-
lia. i. labores plioz

f Et angustias.
cordis et corpis.
g Quales vidi-
mus. i. expti sum?
et sustinimus.

b Por gra pie-
rit rē. vtz p predi-
cta. i. Et nūc nō
mibi ptingat rē. i.
vite mee corpali.

k In omni tpe tri-
bulatōis. ppli mei.
l Indicabo itaqz
gentē meā. occi-
sam et captiuatam

m Et scitā. a gen-
tibus ptaminata.
n Quia pgrega-
te rē. et ē bypbole.
ad designanduz qz
triphonis exercit?

erat pgregat? ex ml-
tis gentibus.
o Conte. nos ini-
mi. gra. i. odio solo
sine culpa nostra.

p Et accens? bic
pnr ponit electōis
forma cū dī. Et ac-
cessus ē spūs ppli sū
rē. nā pari cōsensu
et volūtate elegit
eū p ducē: nō subdi-
tur. q Et oia qz
cūqz rē. obediēdo
tibi vsqz ad mortē.

r Et pgregās. b
pnr ponit electi industria: cū dī. r Et pgreg. om. vi.
bellatores. vt eēt parati p triphonē. s Accle. cōsu.
rē. quos ceperat ionathas: vt bī in ca. pcedenti.

t Et misit ionatban rē. qz erat fidelis amicus sibi. vll
Et cū eo exercitū rē. et dicit nouū: naz an posuerat ibi sy-
mon custodes: vt bī ca. pcedenti: s timebat ne traderent
io: pen triphoni: ppter qd misit alios de qb? magis p fide-
bat. r Et mouit triphō. Dic pnr ponit repulsio cona-
tus triphonis: et b duplex: scda ibi. Et post b venit. Cir-

E Audiuit symō qz cō-
gregauit triphō exer-
citū copiosuz: vt veniret in
terrā iuda et attereret eā: vi-
dēs qz in tremore pplis ē rē
timore: ascēdit iherlm et pgre-
gauit pplm et adhortans di-
xit. Nos scitis quāta ego et
frēs mei et dom? pīs mei fe-
cim? p legib? et p scis? plia
et angustias? qles vidimus
Porū gra perierūt fratres
mei oēs ppter isrl? et relictus
sum ego sol? Et nūc nō mi-
hi cōtigat pccere aie mee in
oi tpe tribulatōis. Non. n.
melior sum frīb? meis. Vi-
dicabo itaqz gentē meā et
scitā: natos qz nros et viros
qz pgregate sunt vniuerse
gētes ppter nos inimici-
ciā. Et accessus ē spūs ppli
simul vt audiuit sermones
istos et rūderūt voce magna
dicētes. Tu es dux nī loco
iude et ionathae fratris tui.
Pugna plū nīm: et oia qz
cūqz dixeris nob? faciemus.
Et pgregās oēs viros bel-
latores accelerauit psum-
mare vniuersos muros iherlm et
mūiuit eā i gyro: et misit io-
nathā filiū absolomi: et cū
eo exercitū nouū in ioppē: et
eiectis his qz erāt in arce re-
mansit illic ipse. Et mouit
triphon a prolemaida cuz
exercitū mlto vt veniret in
trā iuda: et ionatha cū eo in
custodia. Symō aut appli-
cuit in addus p faciē cāpi:

ca primū p3 lra vsqz ibi. Symō aut applicuit. cū exerci-
tu suo. y In addus. erat. n. loc? altus. vñ poterat
planicies terre alonge videri. a Et vt cogno. tri-
phon rē. instituit? dux ppli. b Et qz pmissurus ess?
aduersus eū plū. ipm reformidās puerit se ad idolū

Et vt cognouit triphō qz
surrexit symon loco fratris
sui ionathae: et qz pmissur?
eēt cū eo plū: misit ad eū le-
gatos dicens. Pro argento
qd debebat frater tu? iona-
thas in rōne regi? ppter ne-
gocia qz hūit retinui? euz.
Et nūc mittente argētū ta-
lenta cētū et duos filios ei?
obsides: vt nō dimissus fugi-
at a nob?: et rēmittim? eū. Et
coguit symō: qz cū dolo loq-
ret? secū. Iussit tū dari ar-
gentū et pueros: ne inimici-
ciam magnā sumeret ad po-
pulū isrl? dicentē: qz nō misit
ei argētū et pueros ppterea
perijt. Et misit pueros et cē-
tūz talenta. Et mētū est et
nō dimisit ionathā. Et p?
hec venit triphō intra regi-
onē: vt ptereret eaz: et gyra-
uerūt p viā que ducit ad oz.
Et symō et castra eius am-
bulabāt i omnez locū quo-
cūqz ibāt. Qui aut in arce
erāt misērūt ad triphonē le-
gatos: vt festinaret venire
p desertum: et mitteret illis
alimōias. Et pavit triphō
oēm equitatū: vt veniret il-
la nocte. Erat em nix mul-
ta valde: et nō venit in gala-
dithim. Et cum appropin-
quasset baschamā: occidit
ionathan et filios eius illic.
Et puerit triphon: et abi-
it in terraz suam. Et misit
symon et accepit ossa iona-
thae fratris sui et sepeliuit ea

Et dicens pro
argento rē. i. cō-
puto de vectiga-
libus ab eo rece-
ptis qd debebat
reddere regi.

d Et coguit sy-
mon rē. nā erat
bomo prudens
ppter qd supra
n. ca. dicit. Cir-
p plū.

e Iussit tamē
dari rē. ad cui-
tandū mai? ma-
lum. s. discessuz
populi ab eo per
odium. et sic po-
pul? defacili pe-
risset existens si-
ne duce: et disper-
sus et p pns pis-
set cultus diui-
nus: ideo subdi-
tur.

f In inimici-
ciā rē. et sic p qz
bñfecit sicut bñ
pūciū? merces
in mari ppter sa-
lutē corpōz: qd
est mai? bonū et
patet lra.

g Et post bec.
Dic pnr ponit
scda triphonis
repulsio: scdo in-
nocentuz ab eo
occisio: ibi. Et
cuz appropinqs-
set. Circa primū
dicitur.

h Et post bec.
venit triphō in-
tra regiones. s. s.
iudee. b Et

symon et castra rē. s. triphō et castra eius: vt obuiarēt
eis in plū anteqz vastarēt terrā iudee. i Qui aut
in arce erāt. s. in montē de hierosolymitana p pplm isrl.
k Miserūt rē. occulte. l Et festinaret veni. p de-
sertū. vbi nō obseruabat symō. m Erat aut rē. hoc
ponit ad ondendū aduent? sui impedimentū: naz sic
dicit ioseph? tanta nix cecidit in deserto qz nō potuit
venire sic disposuerat. n Et cū ap. h pnr onditur
malignitas triphōis i occisioe innocētū: et p iatbe duc?

scdo antiochi regis: ibi. **T**ripho aut. Circa primu dñ. o. **O**cci. io. zc. in odiu iudeoz: et vt postea liberi? occideret dñm suu: vt dictu est ca. pcedeti. cetera patent vsqz ibi. **P** Et statuit septē pyramides. ē aut pyramis edificiu lati? in inferiori pte tendēs supius in acutū: z dñ a pyr qd ē ignis q ē talis figure. **F**ecit at vj. pyramides ap patre suo z mfe z qtuoz. p fratribus: septimā at p se: z sic adhuc viuēs fuit sollicitus de sua sepultura. **Q** Et bis circūpo. zc. ad sustentamētū edificij. **R** Et sup colūnas armarū sculpta. vt dicit aliq. Aliq do armavera: sicut supra sepulcra militū ponitur scuta z verile ad mēoriā etiam q mortui erāt in dñfensioe gentis sue. **S** **T**rip. at. hic pñr ponit maliguitas triphōis i occisioe dñi sui regl: z p z lra vsz ibi. **S** **E**t se. plagā zc. Sicut dñ. **P**rouer. xvj. Cū impij supserit pncipatū: gemit populus. **E**t edi. symō pñdia iudee triphōis malicie resistendo. **V** **E**t ele. sy. b pñr circa iudōs describit libertatis restitutō. **E**t pñmo ponit ei? atēptō: scdo exēcutō: ibi. **I**n die b? ill. Circa primū sciendū q lz rex demetri? fugisset de plio sic victus: vt s. xj. ca. tñ postea col legit sei vna pte regni: z aliq pncipes et milites recedētes ab antiocho ad hēfēt sibi pugnātes. p eo dñ ionathā: vt dictū est s. xj. ca. z xij. **S**z postea antiocho occiso z triphone regnate. p eo: iudei magis elegerūt adherere demetrio a quo pñ recesserāt: eo q mētītus fuerat ionathe. pmissa vt bñ s. ca. xj. qz triphoni qui ionathā dolose ceperat: et ipm cum filijs suis neqter occiderat: z demetri? libenter recepit eoz recōciliatōne: vt dñ triphone iuuarēt eū: q dolose occupauerat regnū: z sic descendit iudeis ad eoz voluntatē: et b est qd dñ. **V** **E**t ele. symō viros. ad negociū aptos

i modi ciuitate patz e. **E**t plāxerūt euz ois isrl plāctū magno: z luxerūt euz dies mlros. **E**dificauit symon sup sepulcrū pñs sui z fratrum suoz edificiu altuz visu: lapide polito retro z au? z statuit septē pyramides vnā d vnā: pñ z mri: et qtuoz frīb? **E**t his circumposuit colūnas magnas: sup colūnas arma ad mēoriā etnā: z iuxta arma naues sculptas q viderent ab hoib? nauigātib? mare. **N**oc est sepulcrū qd fecit in modū vsqz i hūc diem. **T**riphō aut euz iter faceret cū antiocho rege adolefcente volo occidit eū: z regnauit in loco ei. **E**t impo sūt sibi diadema asie: z fecit plagā magnā i tēra. **E**t edificauit symon pñdia iudee: muniēs eā turrib? excel sis: z muris magnis: et portis z seris: z posuit alimēta in munitōib?. **E**t elegit symon viros? z misit ad demetriū regē? vt faceret remissionē regiōi? qz act? omīs triphōis p direptōem fuerāt gesti. **E**t demetri? rex ad vebā ista rñdit ei: z scripsit epistolā tales. **R**ex demetrius symōi sūmo sacdōti z amico regū z seniorib? z gētū iudeoz salutē. **C**oronā auream z haben quā misistis suscepim?: et pati sum? facere vobiscū pacē magnā? z scribere ppositis regl? remittē

Et misit ad demetriū regē. rogādo: **V** **E**t face. re. regioni. s. iudee de tributis z exactionib? impositis a syrie regibus. **3** **Q**uia act? oēs triphōis p direptōz. alia lra bz. **P**er deceptionēz erāt gesti. **H**ec clausula ponit ad ondedū qre symō misit legatos ad demetriū: qz oēs act?

vob? q indulgim?. **Q**uecūqz em? pstitum? vob? pstat. **M**itōes qz edificasti vobis sint? **R**emittim? qz i grārias z pctāvsqz in hodiernū diem: z coronā quā vebebatis. **E**t si qd aliud erat tributariū in isrlm iā nō sit tributariū. **7** si qd ex vob? apti sūt scribi inter nros: cōscribat? z sit int nos par. **A**nno centesimo septuagesimo? ablatū ē iugū gētū ab isrl. **E**t cepit ppls isrl scribē i tabulis z gestis publici: āno primo sub symone sūmo sacerdote magno duce et pncipe iudeoz. **I**n dieb? ill? applicuit symō ad gazā: z circū dedit eā castrū: z fecit machinas z applicuit ad ciuitatē z pculit turā vnā: z pphen dit eā. **7** q eruperāt erāt intra machinā z ciuitatez: et fact? ē mor? magn? in ciuitate. **E**t ascēdēt q erāt i ciuitate euz vrozib? et filijs sup murz scissis tunicis suis: z clamauerūt voce mag? postulantes a symōe vextas sibi dari: z dixerūt. **N**ō nob reddas fm malicias nostras: s fm miscōias tuas: z seruiemus tibi. **E**t flexus symō nō rebellauit eos: eiecit tñ eos d ciuitate? z emūdauit edes i quibus fuerant simulacra? z tunc intrauit in eam euz hymnis benedicēs dminū. **E**t eiecta ab ea oī imundicia: collocauit in ea viros

triphōis erāt p de ceptōnem z voluzt vt pater et predictis. **U**el per directionem. i. dissipationem iusticie z veritatis et i idēz redit ppter quod symon euz eo sedus noluit pstrabere: s magis ptra eum. **L** demetriū adiunare cetera patē vsz ibi a **C**oronaz zc. i. ornamentum colli et aureis anul cōtextum. hoc misit symon demetrio: z ipse suscepit in signum facte recon ciliatōnis. **B** **E**t scribere prepositis. i. prepositū nostris. **C** **R**emittere zc. a tpe ionathe. **D** **Q**uecūqz eius pstitum? vobis tunc.

Costat. i. firmi ter stat nūc. z in futurū. **F** **R**emittim? qz zc. i. si p i grāntias fecistis aliquid ptra me pro antiocho. **G** **E**t si q zc. i. amī

cos. **b** **C**on scribant? zc. i. firma et libera: iō subditur. **i** **A**blatum est zc. i. plenarie: an vo fuerat ablatū parti aliter z impfecte. **E**t qz istud fuit factū notabile: iō subditur. **k** **E**t cepit ppls isrl. scri. zc. tales em? annotationes temporū incipiūt ab aliq euētū notabili: sicut iudei pmo scripserūt ab exitu de egypto. postea de reditu a babilōe: z pñtrū a pōtificatu symōis z ei? ducatu: sub quolibet tas fuit eis restituta. **l** **I**n die. il. hic pñr ponit exēcutio dñe libtāz: z p ipugnādo gazā: scdo arcē ibi. **Q**ui autē

dicte et scriptis extraneis: scdo scribentibus iudeis: ibi. Post ha aut. Circa primum p. b. Et auditum est romae. et pz vsqz ibi. c. Script. vbi ponit scriptura romanoz de renouatione amicitie cu iudeis qua fecerit cu iuda: vt b. d. ca. vii. et cu ionatba. xii. ca. scdo ponit scriptura spartiatu de renouatione amicitie cu iudeis cum of. d. Spar. pn. et ciuitates. i. ciuitatū rectores. e. Nuncia. no. et aduersarioz vroz de bellato: ne: et restitūone libtat: et pacē co: secutione. f. Et scrip. i. libris auctētiis: in qb? erat scripta ppli decreta: et sequit forā scribendi: cu d. numenius antiochi fili? rē. g. D. nere exēplū rē. i. in libris ad ptez diligētissime re: seruat. h. D. h. autes. Dic pnr ponit renouatō amicitie p nuncios iudeoz: et ptez lra vsqz ibi. i. Quā gra. rē qli dicat. n soluz reddende se sibi grē et honores p amicitia quas a nob reqsinūt: et ppter exēplū notabile qd misit: setiā p. ei? p. bitates: qb? aduersarios popli suu viriliter expugnauit. k. Et statuēt ei liberatē. ab o. i. tributo. l. Et de scri. in tab. ereis et ad memoriaz in futuro. m. Et posuerūt. scilz iudei tabulas illas. n. In titu. i. cu alijs scriptis ad memoria referuat. o. Et hē exēplū. Dic pnr describit pō tificā dignitas symōi et ei? bere dib? pstituta ab oi iplo iudoz? scripturā auctē ticā: vel decretū de q. d. Et hoc est exēplū. Circa quā pstitūōez p modū cuiusdā plogi ponit tps cu d. p. Octauadecima die mensis ebul. i. Augusti.

iuda et cu ionatba frbro ei? Et lecte st in p̄spectu ecclie in ir̄lm. Et h̄ exēplūz eplaz q̄s spartiate miser̄ Spar tiatez p̄cipes et ciuitates symōi sacerdoti maḡ et seni oribz et sacerdotibus et reliq̄ pplō iudeoz frbro salutem. Legati q̄ missi sūt ad pplm n̄rm nūciauerūt nob̄ d̄ v̄ia gl̄ia et honore et leticia: et ga nisi sum? i introitu eoz? Et scripsim? q̄ ab eis erāt octā in p̄cilijs ppli sic. Numeni us antiochi: et antipater ia sonis fili? legati iudeoz vene rūt ad nos: renouātes nob̄ b̄iscū amicitiaz pristinam. Et placuit pplō excipe vi ros gloriose et ponē exēplū p̄monū eoz in segregat̄ po puli libris: vt sit ad memo riam pplō spartiatez. Exē plū at̄ hoz scripsim? symōi maḡ sacerdoti. Post h̄ at̄ misit symō numeniū romā h̄ntē clypeū aureū magnuz pondo m̄narū mille: ad sta tuendam cū eis societatem Cū aut̄ audissz pplō roma nus p̄mones istos: dixerūt: Quā gr̄arū actōem redde m? symoni et filijs ei? Res tituit. n. ipe fratres suos et expugnauit inimicos isra el ab eis. et statuēt ei liber tatē: et descripsit̄ i tabulis ereis: et posuerūt i titulis i mōte syon Et h̄ ē exēplū scripte. Octauadecia die mensis ebul: anno centesi mo septuagesimo secundo: ano terco s̄b symone sacer dote magno in asaramel? i puētū magno sacerdotū et ppli et p̄ncipū et gētis et seni

oz regiois nō scā sūt h: qm frequēter scā sūt p̄lia i regioe n̄ra. Symō aut̄ matathie fili? ex filijs iarib et fr̄es ei? dederūt se piculo: et restite rūt aduersarijs gētis sue: vt starēt scā ipoz? et lex? et gl̄ia magna gl̄ificauerūt gētē suā Et p̄gregauit ionatbas gē tē suā: et fact? ē ill? sacerdos magn?: et apposit? ē ad pplz suū. Et voluerūt inimici eo rū calcare sancta: et atterere regiōz ipoz: et extēdē man? in sancta sanctorū. Tūc restitit symon: et pugnauit p gētē suā: et erogauit pecuni as multas: et armauit viros vt ut̄ gētē sue: et dedit ill? sti pēdia et mūiuit ciuitates iu dee et bethsurā q̄ eāt i finibz iudee: vbi erāt arma hostiū antea: et posuit illic p̄sidiū viros iudeos. Et ioppē mu niuit q̄ erat ad mare: et gaza rā q̄ est i finibz azoti: i q̄ ho stes at̄ea habitabāt: et colloca uit illic iudeos: et q̄cūqz ap ta erāt ad correptōz eoz po suit i eis. Et vidit p̄ls actū symōis et gl̄iaz quā cogita bat facē gētē sue et posuerūt eū ducē suū et p̄ncipē sacer dotū: eo q̄ ipse fecerit h̄ oia et iusticiā et fidē quā p̄serua uit gētē sue: et exquisiuit oī mō exaltare pplm suū. Et i diebz ei? p̄phetatū ē i mani bu ei? vt tollerēt gētes te re giōe ipoz: et q̄ i ciuitate da uid erāt i ir̄lm i arce de q̄ p̄ cedebāt et p̄tamiabāt omia q̄ in circuitu sc̄toz sūt et in ferebāt plagā magnā casti tati. Et collocauit in ea vi ros iudeos ad tutamētū regio

Et anno. m. sub sy mone rē. et sic pz q̄ descriptō b̄ institutōis v̄l decreti facta est valde solēniter. s. p̄ tpa regū et pōtificū: sicut p̄dicatio bti iohis baptiste. Lu. iij. s. In p̄uentu rē. In q̄ de scribit notabilis cetus ppli. t. Symō aut̄. Dic secun do pnr describitur multiplex rō p̄pter quam pontificalis dignitas concessa est symoni et eius filijs: cum d. t. Symō aut̄ ma tathie. Fuit ei iste matathias sacer dos de sorte seu vi ce iarib: sicut dicit̄ est supra cap. ij. sic zacharias pater io bannis dicit̄ de vi ce abia: Lu. j. v. Dederūt se pe riculo: vt ex p̄di ctis. r. Et sta rent sancta sancto rum. i. templū. y. Et lex. quā vo lebat antioch? abo lere. z. Et gloria mā gna. i. diuin? cult? quem volebat de struere. cetera pa tent ex p̄dictis vs qz ibi. a. Tūc restitit symō: vt pz ex p̄dictis ca. p̄ce. b. Et eroga. pe. multas de s̄ba pro sua gente defenden da. c. Et quecū qz apta erāt ad cor repteōez eoz. id ē ad repp̄sionem ad uersarioz: vt bali stas arcus et p̄silia d. Et vidit p̄ls. Hic tercio pnr po nit dicte p̄stitutio nis siue institutio nis actus cum d. Et vidit p̄ls actū symonis. i. et facta valde notabilia. e. Et posuerūt eū ducē suū rē. su pra cap. p̄cedenti. Posuerūt eū ducē suū p̄ p̄sona sua et simplici v̄bo. Dic aut̄ posuerūt eum ducē et pōtificem nō solū p̄ se: s. p̄ po stertate sua: et hoc firmauerūt in mu tabili decreto. cetera pat̄et vsqz ibi. f. Et inferē. pla. magnā castitati. i. mundicie templi rē cult? diuini: et quia mulieres hebreas rapiēbāt aliqñ illis abutentes. g. Et rex demetrius statuit illi rē. capitū p̄cedenti. h. Audinū. n. rē. i. non solum bono: auitē

Bachabeoz

eam ex amore: vt ab eo iuraretur: vt dictū est ca. pcedēti. S ne a romanis puniret si oñderet se aduersariū Symo- eni 7 iudeoz genti. i Et quia iudei 7 sacerdotes eozuz repetitio eiusdes est qd pmissum est ad maiores affirma- tionē. i In eternū. i. p se 7 sua posteritate. k Do-

nec surgat pbeta fidelis. i. messias a iudeis expectatus 7 pbeta eis pmissus. Deutro. xvij. Propbeta suscita bo eis 2c. et tūc est adimpletū: qd filij symonis tenuerūt principatū 7 sacerdotiū vsq; ad herodē ascalonitā: cui tpe natus est xps: math. ij. q est rex 7 sacerdos in eternū

Et vt sit su. eos dux. in regimie tpa liū. m Et vt cura eet illi p sanctis in regimie spūaliū. n Et vt psti. ppo. sub se in vtroq; regimine. o Et sup arma. vt nullū moueat bellū sine eius licentia.

Et vt audi. ab oib; .i. ei obediat i oñibus. q Et scribant in noie ei; oēs pscriptōnes. i. acta publica: dicēdo. Actū anno tali symonis.

Et vt opt. pur. et au. vestib; auro terū vel aurea corona. s Et ne li.

Dic q̄to ponit di cte pcessionis pfirmatō: cū dicit. Et ne liceat vlli de pplo: cuiuscūq; pditionis aut stat. t Cr. ritū facē aliqd horū 7 subdit p̄n pena trasgressoz: cū dicit. Qui autē fecerit hęc 2c. v Re. erit. i. mori vel alterius pene fm modū et q̄ntitatē culpe. r Et ppla. cuit oi ppo. dca oz. dinatō. Et qz ad hęc req̄rebat p̄sensus symonis: subdit. Et suscepit symon 2c.

Et scripturā istā creuit ponere in tabulis ereis. ad p̄tuz memoriā. 3 Et ponere eas in pibolo scōz. i. in muro cingente tēplū aperi qd ē circū. a Exemplū at eoz ponere in erario. i. in loco magis publico. b Et da. sy. 7 si. eius. i. videat cū voluerint. c Ca. xv.

Et misit rex antioch filius demetrii ep̄las ab inful maris symoni sacerdoti 7 p̄ncipi genti iudeoz 7 vniūsi gēti: 7 erāt p̄nentes hūc modū. Rex antioch symoni sacerdoti maḡ et gēti iudeoz salutē. Qm̄ qd pestilētes obrinuerūt regnū patrū nr̄oz: volo at̄ vēdicare regnū 7 r̄stituē illō sic erat antea: et lectam feci multitudinē exercit; 7 feci naues bellicas. Volo at̄ pcedē p̄ regioez vt vlciscar in eos q̄ corrupērūt regioez nostrā. 7 q̄ desolauerūt ciuitates multas i reḡ meo. Nūc igit̄ statuo tibi omnes oblationes q̄s remisērūt tibi añ me oēs reges: 7 q̄cūq; alia tona remisērūt tibi: 7 p̄mitto tibi facē p̄cussurā pp̄ij nummismat; i regioe tua. Dieru salē at̄ sc̄taz eē 7 liberam: 7 oia arma q̄ fabricata sūt 7 p̄sidia q̄ construxisti q̄ tenes maneāt tibi. Et oē debitu; regis 7 q̄ futura sūt regi ex h̄ 7 in totū tps remittūt tibi. Cū autē obrinuerim; r̄gnū nr̄m: gl̄ficabim; te 7 gentē tuā: 7 templū gl̄ia magna ita vt manifestet gl̄ia vr̄a in vniūsa terra. Anno centesimo septuagesimo q̄rto: exiit antioch; in trā patrū suoz: 7 p̄uenērūt ad eū oēs exercitus: ita vt pauci relictī eēnt cū triphone. Et isecutus ē eū antioch; rex: 7 venit t̄ram fugiēs p̄ maritimā. Sciebat enim qd congrega-

monis obitus: circa mediū sequit; ca. ibi. Et ptolomeus 2c. Prima in tres: qz primo ponit antiuchi cū symone p̄federatio: sc̄do federis ruptio: ibi. Antioch; autē tercio ruptōnis p̄mitio in principio sequit; ca. Prima ad huc in tres. nam p̄mo ponit dicta p̄federatō se-

Et misit rex antioch filius demetrii ep̄las ab inful maris symoni sacerdoti 7 p̄ncipi genti iudeoz 7 vniūsi gēti: 7 erāt p̄nentes hūc modū. Rex antioch symoni sacerdoti maḡ et gēti iudeoz salutē. Qm̄ qd pestilētes obrinuerūt regnū patrū nr̄oz: volo at̄ vēdicare regnū 7 r̄stituē illō sic erat antea: et lectam feci multitudinē exercit; 7 feci naues bellicas. Volo at̄ pcedē p̄ regioez vt vlciscar in eos q̄ corrupērūt regioez nostrā. 7 q̄ desolauerūt ciuitates multas i reḡ meo. Nūc igit̄ statuo tibi omnes oblationes q̄s remisērūt tibi añ me oēs reges: 7 q̄cūq; alia tona remisērūt tibi: 7 p̄mitto tibi facē p̄cussurā pp̄ij nummismat; i regioe tua. Dieru salē at̄ sc̄taz eē 7 liberam: 7 oia arma q̄ fabricata sūt 7 p̄sidia q̄ construxisti q̄ tenes maneāt tibi. Et oē debitu; regis 7 q̄ futura sūt regi ex h̄ 7 in totū tps remittūt tibi. Cū autē obrinuerim; r̄gnū nr̄m: gl̄ficabim; te 7 gentē tuā: 7 templū gl̄ia magna ita vt manifestet gl̄ia vr̄a in vniūsa terra. Anno centesimo septuagesimo q̄rto: exiit antioch; in trā patrū suoz: 7 p̄uenērūt ad eū oēs exercitus: ita vt pauci relictī eēnt cū triphone. Et isecutus ē eū antioch; rex: 7 venit t̄ram fugiēs p̄ maritimā. Sciebat enim qd congrega-

cūdo triphonis insecutō: ibi. Antioch; autē tercio ruptōnis p̄mitio in principio sequit; ca. Prima ad huc in tres. nam p̄mo ponit dicta p̄federatō se-

Ep̄las ab infulis maris. ad buc. n. non obtinebat regnū syrie: ideo q̄rebat

confederari cum symone. c Quoniam quidē pestilentes. i. triphon 7 ei adherentes. cetera patent. d Hunc ergo status. Dic consequenter ponit confederatōnis modū: cum dicitur. e Nūc ergo statuo tibi omnes oblationes 2c. id est gratias 7 concessiones regum p̄cedentiu;. e Et p̄mitto tibi facē p̄cussurā 2c. hoc addit ad p̄cessionē regū p̄cedē-

tū: cetera patēt
 vsq; ibi. **C**ū
 at obtinuerim?
 vbi sit pmissio
 de futuro: q̄ tū n̄
 fuit ipta: vt b̄
 j. nā obtēto re-
 gno alienauit se
 a symōe: 7 iō ta-
 les pmissiones
 videbāt simula-
 torie quousq; es-
 set i regni posses-
 sione. **G** **A**n
 no. c. 7c. **D**ostia
 federatōe cū sy-
 mōe: hic p̄r po-
 nif insecutio tri-
 phonis a rege: 7
 p̄z lra vsq; ibi.
Cū. cxx. mili-
 b; viroz bellige-
 ratoz. s. peditū.
Et circūiuit
 ciuitatē ponēs
 i circūitu ei; ob-
 sidionē a p̄te ter-
 rez naues a ma-
 ri accesserūt. 7 sic
 fuit obsesta ciui-
 tas p̄ frā 7 p̄ ma-
 re. **K** **E**t vera-
 bāt ciuitatē. te-
 lis 7 machinis.
K **E**nit autē. h̄
 ponif cuiusdaz
 supradicti decla-
 ratio. dcm. n. fu-
 it ca. p̄cedēt: q̄
 statuerūt romāi
 symōi libertatē.
 7 descriperūt in
 tabulereis: et n̄
 fuit ibi dcm. q̄s
 eēt tenoz illius
 sc̄pture 7 q̄s fu-
 it nūci. iō b̄ de-
 clarant ista: 7 p̄
 q̄tū ad nūciuz:
 cū dī. **K** **E**nit
 autē. h̄. 7c. sc̄do
 q̄tū ad sc̄ptu-
 re tenoz: cū dī.
L **A**uci? sul ro-
 māoz. tūc. n. ro-
 mana ciuitas p̄
 p̄sules regebat
 m. **P**tolemeo
 fgi. s. egipti. cete-
 ra patēt vsq; ibi
 n. **C**ū 7c. autē
 nobis accipe ab
 eis clypeū. i. fede-
 ris 7 amicitie si-
 gnū. **O** **S**i q̄
 ergo pestilētes.
 iudei. **P** **E**t
 vidicet 7c. infe-
 rendo debitā pe-
 naz. **Q** **D**ec
 eadē scripta 7c. s. syrie. ex q̄ p̄z q̄ istō p̄z **F** h̄ p̄ recapi-
 tulatōes: nā hoc p̄tigit demetrio p̄re ātiochi ad huc re-
 gnate: hoc ē b̄ p̄ illō qd̄ b̄ ca. p̄ce. s. q̄ rex demetri? se-

ta sunt mala i eū: 7 reliq̄t eū
 exercitus: 7 applicuit antio-
 chus sup dorā cū cētū vigi-
 ti milib; viroz belligerato-
 rū 7 octo milib; equitū. **E**t
 circūiuit ciuitatē: 7 naues a
 mari accesserūt: 7 verabāt
 ciuitatē a terra 7 mari 7 ne-
 minez sinebant ingredi vel
 egredi. **E**nit autē numeni-
 us 7 q̄ cū eo fuerāt ab vrbe
 romana hñtes eplā regib; 7
 regionib; scriptas: in qui-
 bus p̄tinebāt hec. **Q**ucius
 p̄sul romanoz: **P**tolemeo
 regi salutē: **R**egati iudeoz
 venerunt ad nos amici n̄ri
 renouātes p̄stinā amicitiaz
 7 societate missi a symōe p̄n-
 cipe sacerdotū 7 p̄plo iude-
 oz. **A**ttulerūt autē 7 clypeū
 aureū mmarum mille. **P**la-
 cuit itaq; nobis scribere re-
 gib; 7 regionib; vt nō infe-
 rant illis mala: neq; impu-
 gnēt eos 7 ciuitates eoz et
 regiones eoz: 7 vt nō ferāt
 auxiliū pugnātib; aduers?
 eos. **A**lum autē ē nobis ac-
 cipe ab eis clypeum. **S**i q̄
 ergo pestilētes fugerint d̄ re-
 gione ipoz ad vos: tradite
 eos symoni p̄ncipi sacerdotū:
 vt vindicet in eos fm̄ le-
 gē suā. **D**ec eadē scripta s̄t
 demetrio regi: 7 attalo 7 ar-
 rabe 7 arfaci: 7 i oēs regiōes
 7 samsame 7 spartanis 7 de-
 lo 7 mido 7 sitione 7 carie et
 samū 7 pamphiliā 7 litiaz 7
 alicarnalum 7 rhodu; 7 fa-
 selida 7 choo 7 siden et ara-
 do 7 goztynaz 7 gnidum et
 cypriam 7 cyrenen. **E**xem-
 plū autē eoz scripserunt sy-
 moni p̄ncipi sacerdotum:
 7 populo iudeoz. **A**ntio-
 chus autē rex applicuit ca-
 stra in toraz secūdo admo-
 uens ei sup manus 7 machi-
 nas faciens: 7 conclusit tri-
 phonē ne p̄cederet. **E**t mi-

sit ad euz symon duo milia
 viroz electoz in auxiliū: et
 argentū 7 aurū 7 vasa copio-
 sa: 7 noluit eam accipe h̄ ru-
 pit oīa que pactus est cum
 eo antea: 7 aliēauit se ab eo.
Et misit ad eum atheno-
 biuz vnuz de amicis suis vt
 tractaret cum ipso dicens:
Gos tenetis ioppem 7 gaza-
 ram 7 arcem que est in hie-
 rusalē ciuitates regni mei.
Sines eaz desolastis: 7 feci-
 stis plagā magnā in terra: 7
 dominati estis p̄ loca mul-
 ta in regno meo. **N**unc er-
 go tradite ciuitates q̄s oc-
 cupastis: 7 tributa locoz in
 quib; dñati estis extra fines
 iudee. **S**in autē date p̄ illis
 quingenta talenta argenti
 7 exterminij qd̄ extermina-
 stis: 7 tributoz ciuitatum:
 alia talenta quingēta. **S**in
 autē veniemus 7 expugnabi-
 mus vos. **E**t venit atheno-
 bius amic? regis in hierlū:
 vidit gloriā symonis et
 claritatē in auro 7 argento
 7 apparatus copiosum: 7 ob-
 stupuit: et retulit ei verba
 regis. 7 respondit ei symon:
 7 dixit ei: **N**eq; alienaz ter-
 rā sumpsimus: neq; alienaz
 retinem?: h̄ hereditatē pa-
 truz nostroz que iniuste ab
 inimicis n̄ris aliq̄ tēpe pos-
 sessa est. **N**os h̄o temp? ha-
 bentes vendicamus heredi-
 tatē patrū nostroz. **N**am
 de ioppe 7 gazara: que expo-
 stulas: ipi faciebant in po-
 pulo plagā magnā: 7 in re-
 gione nostra: hozuz dāmus
 talenta centū. **E**t nō rñdit
 ei athenobius verbū. **R**e-
 uersus autē cum ira ad regē
 renunciauit ei verba ista: et
 gloriā symonis 7 vniuer-
 sa que vidit: et iratus ē rex
 ira magna. **T**riphon au-
 tem fugit nauī in orthosai

cū symonē amicuz
 suuz et glouificauit
 eū: 7 subdit ad hoc
 vna rō: cū dī: **A**u-
 diuit. n. qz appella-
 ti sūt iudei a roma-
 nis amici 7c. **E**t q̄
 p̄z q̄ iam recepat
 lras istas de reno-
 uatōe amicitie inf
 romanos 7 iudeos
Et attalo 7 ar-
 rabe 7c. vbi ponit
 p̄les reges et terre
 q̄b; romāi scripse-
 rūt p̄ iudeis in for-
 ma p̄missa.

S **E**xemplū at eoz
 7c. vt sc̄ret qd̄ re-
 gib; esset scriptū p̄
 p̄plo iudeoz. **E**t
 Antiochus autē.
 hic ponit federis
 ātiochi cū symone
 ruptō. 7 hoc tripl̄
 h̄ p̄ signū. qz refuta-
 uit symōis donū 7
 auxiliū: 7 hoc ē qd̄
 dī. **E**t Antioch?
 autē 7c. obfidionez
 soluerat p̄ byemē
 vel alterā causam.
V **A**dmouens ei
 sp̄ manus. i. facies
 ei insultus.

Et misit ad eū
 symon 7c. 7 noluit
 ea accipe: vt osten-
 deret dissolutiōem
 federis 7 amicitie.
Et misit ad eū.
 hic ponit ruptio fe-
 deris d̄bo: qz misit
 solē nūciū ad re-
 petendū ciuitates
 p̄les 7 tributa. 7 p̄z
 lra vsq; ibi.

S **S**ines eaz de-
 solastis. incēdēdo.
Et fecistis 7c.
 hozies inefficiendo.
Et exterminij
 .i. p̄ exterminio lo-
 coz 7 hoim. cetera
 patēt vsq; ibi.

Et obstupuit. i.
 āmirat? fuit de tan-
 to statu symōis. ce-
 tera patēt vsq; ibi.
Reuersus at cū
 ira 7c. eo q̄ symon
 nō respōderat fm̄
 suam voluntatē.

Et irat? est rex.
 hic p̄r ponit ru-
 ptio federis sc̄o: qz
 rex p̄cepit inuadē
 iudeos. iō subdit.
Et p̄stituit rex
 7c. i. in terra supra

mare mediterraneū sita 7 iudee p̄inqua. **E**t man-
 dauit illi castra mouere. i. acies armatoz ducere.
Et mandauit illi 7c. id est fortalicium sic nominatū;

pugnaue fortit postea eum defendit et tenuit iudeas
val. Je magnifice p^o p^orem suam dicit: Et misit alios sa-
tellites suos. b In gazara tollere iobane. i. cu ca-
pere et occidere. i Et tribunis. exercitus iobanis.
k Misit ep^olas zc. et p^ocurrrens. f. satellites ptolomei
missos ad pdi-
cta loca.

Quidam d^o pu-
eris symois: q^oa
ptolome^o n^o oes
occiderat s ali-
quos ex eis: vt
dictu est supra.
m Et n^ocia.
ioban. vt euade-
ret dicta p^ocala
n Et audiuit
aut zc. i. admira-
tus fuit de volo-
tate tanta.
o Et p^obedit
viros zc. et eode
mo p^ouidit alijs
p^ocalis solerter
et prouide: et sic
ptolome^o d^ofran-
datus fuit a sua
pessima int^ote
p Et cetera s-
monu iobanis:
q^ob^o vocat p^olm
q Et bello zc.
q^ob^o defendit eu.
r Et bonaruz
virtutu zc. inter
qs fuit victoria
notabilis quaz
habuit de birca-
nis: ex q^o cogno-
minat^o e birca-
nus. s Et
edificu muroz
zc. in ierlm et in
iudea ad fre for-
tificati^oem.

t Et reru gestaz eius. q fuerunt mirabiles et multe.
vn dicit iosephus li. xij. q ipse habuit spm p^ophetie.
v Ecce bec scripta sunt in libro zc. huc aut libru non
habem sicut nec plures alios de qbus fit mentio in li-
bris regu et paralyptomenon.

Doffilla Nicolai de lyra super secunduz libru ma-
chabeoz incipit.

Hatribus q sunt p egyptuz iudeis. **L**i-
ber iste secundus machabeoz qda e ab-
breuiatio cuiusda magni volumis a sa-
sone cireneo pscripti bntis. v. libros p-
tiales in qb^o facta iude machabei et so-
cioz eius diffuse tractant: s in hoc libro ponunt bre-
uiter et succincte: vt p^oz in fine ca. secudi: vt q^o pau-
pertate pdictu volum^o magnu copare no possent vel
pp eius plixitate attediati eent legere: istud copediuz
possent habere defacili et sine tedio pcurrere legendo.
Fuit aut compilatio bec facta tpe demetrii secudi: vt
magis videbit. j. et missa iudeis habitatib^o in egypto
ab illis q erant in iudea q cu hoc in b^o libru p^ofat^oe roga-
uerit eos aliqs solenitates suscipe q ab eis fuerat ro-
nabiliter institute. **I**ste liber in duas ptes diuidit^o
sez in plogu et tractatu: q incipit tercio capi. In p^oma
no pte p^omo ponit inuitatio ad obfuantia duplicis fe-
sti: secudo breuiter tagit materia b^o libru ca. sequenti:
ibi. De iuda de machabeo. Circa primu p^omo scribe

tes captant illoz qb^o scribunt beniuolentia: secudo inuitat
eos ad festi duplicis obfuantia: ibi. Regnante demetrio
tercio suam inferunt intent^oem: ibi. Accuri itaqz. Circa
p^omu captat dupliciter eoz beniuolentia. f. eos amicabi-
liter salutando: et p^o eis b^ouiter exorando: ibi. Benefaciat
vobis: Circa p^omu
d^o. a **F**ratrib^o
q^o est nomen ami-
cabile: nam frater
d^oz quasi vere alter
ipse: vocat eoz fra-
tres: eo q crat d^o ea
de gente: et sub ea-
de lege. b **Q**ui
sunt p egyptu iude
is. f. d^ospis. P^olo-
meus. n. lagi filius
q^o alexadru ma-
gnu p^om^o regnauit
in egypto: sicut. s.
dictu e in p^omi libri
p^oncipio mltos iu-
deos captiuauit: q^o
ruz aliquos ptole-
me^o philadelph^o ei
succedens relaxa-
uit i fauore. lxx. in-
terptum: qui sibi li-
bros Moysi: et fm
aliquos totuz vet^o
testam^otu trastule-
rut de bebreo i gre-
cu. multi tn in egypto
remaserunt et p^o
cedete tpe acq^o sicut
bona t^opalia: et p^o p^o
lis. p^ocreat^oem m^o
tiplicati sunt qbus
iudei manetes i iu-
dea scripserunt: ideo
subdit.

Capitulum. j.

Hatribus qui
sunt per egyptuz iudeis: sa-
lutem dicunt fra-
tres qui sunt i
hierosolymis iudeis: qui in
regione iudea: et pacem bo-
nam. Benefaciat vobis te-
us et meminerit testamenti
sui quod locutus est ad abra-
am et ysaac et iacob seruo-
rum suorum fidelium: et det
vobis cor omnibus vt co-
latis eum: et faciatis eius
voluntatem corde magno
et animo volenti. Adape-
riat cor vestrum in lege sua:
et in preceptis suis: et faci-
at pacem. Exaudiat orati-
ones vestras: et reconcilie-
tur vobis: nec vos deserat
in tempore malo. Et nunc
hic sumus orantes pro vo-
bis. Regnante Demetrio
anno centesimo sexagesimo
nono nos iudei scripsimus

Salutem dicunt
fratres zc. et paces
bona. na bona g^ona
eligibilior est pace

mala. d Benefaciat. Dic p^ont captat eoz beniuole-
tia p eis exorando dicentes. d Benefaciat vo. de. in spi-
ritualib^o et t^opalib^o. e Et memi. testa. sui. i. firme. p^omis-
sionis. f Q^o locu. e ad abraam. Gen. xij. g Et ysaac
xxvj. h Et iacob. xxvij. et supplendu est q sunt de nu-
mero seruo^oz suoz fidelium. vel aliter lram sic iungendo
Et meminerit testam^oti sui. i. p^omissionis firme. Seruo-
ru suoz fidelium. i. p suis seruis fidelib^o facte. q^o ad abraam
ysaac et iacob locutus est: p^omo q^otu ad patres illi^o testam^oti.
i Et det vobis cor oib^o vt colatis eu. fide spe et charita-
te. quib^o colit^o deus cultu interiori: vt dicit Aug. in enche-
ridion. k Et faciatis zc. p effectum in cultu exteriori.
l Corde mag^o zc. qz deo no placet sacrificia coacta s vo-
luntaria. m Adapiat zc. studeda et intelligeda.
n Et in p^occ. suis. ope adimpledis. o Et faci. paces.
vt vacare talib^o valeatis. p Exaudiat zc. vobis con-
descendedo. q Et reco. vobis. p^ota p^oterita remittedo
r Nec vos deserat zc. vos in tribulatioibus p^osolando
s Et nunc hic. in hierlm et iudea. t Sumus orates
p vobis. quasi dicant: ita debetis orare pro nobis et ac-
quiescere petitionibus nostris: maxime de solemnitatib^o
deuotis. v Regnante demetrio. Dic p^onter inuitant
eos ad obseruantia duplicis festi: scom ponit. ibi. et diez
ignis. Prima in tres: quia primo ponitur eozum inuita-
tio: secundo dicti confirmatio: ibi. Anno. c. tercio inten-
t^o i. conclusio: ibi. Facturum igitur. Circa primuz notatur
t^ops cum dicit. v Regnante demetrio zc. Dicit b glo-
sa rabani q iste fuit demetri^o filius seleuci q regnauit tpe
M M M j